

Τίτλος βιβλίου:

**Βιωματική εκπαίδευση παιδιών με σκύλους που κάποτε
ήταν... Αδέσποτοι**

Συγγραφική Ομάδα

Παπαϊωάννου Ταξιαρχούλα
Αποστολάκου Καλλιόπη
Τσιότσιου Μαγδαληνή

Σύνθεση Εξωφύλλου - Στοιχειοθεσία - Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ALKODI GROUP

Ευχαριστούμε τον κύριο Καβαλικά Χαράλαμπο που ανέλαβε την επιμέλεια και παρουσίαση
κειμένου-εικόνων του βιβλίου μας, καθώς και τη δημιουργία-μοντάζ των βίντεο που το
συνοδεύουν.

© ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Διεύθυνση: Μάρνη 10, Αθήνα, Τ.Κ. 10433

e-mail: pasybn@otenet.gr

ΑΘΗΝΑ 2016

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν.2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	σελ
Βιογραφικά συγγραφικής ομάδας	5
Πρόλογος (Ζαχαριάς Λουκάς, Ψυχολόγος-Συνθετικός ψυχοθεραπευτής)	7
Η ανάπτυξη της ενσυναίσθησης μέσω σχολικών δράσεων με θέμα τα ζώα (Θραβάλου Ελισάβετ, Ψυχολόγος).....	9
<u>A' Μέρος: Θεωρητικό κομμάτι</u>	13
1. Διερεύνηση γνώσεων των παιδιών πάνω στο θέμα	14
2. Παιχνίδι με εικόνες	14
3. Αναγνώριση και καταγραφή συναισθημάτων	16
4. Μιλώντας για αδέσποτα και δεσποζόμενα ζώα με τα παιδιά	18
5. Δικαιώματα των ζώων	20
6. Α) Η ομάδα ΦΟΚ (Φιλοζωική ομάδα παιδιών, γραμμένο από την κυρία Ανθή Παναγιωτάκη-Αρώνη , Δημοσιογράφος-Μητέρα της Νίκης)	22
α) Δημιουργία της ομάδας	
β) Προσφορά	
γ) Συμμετοχή στο παιδαγωγικό έργο	
δ) Συμμετοχή (βιωματικά) στην επιμορφωτική συνάντηση ενηλίκων	
Β) Οι ιδέες ταξιδεύουν - Γενική συνέλευση για να σώσουμε τα αδέσποτα (Αλληλεπίδραση ομάδας ΦΟΚ με τον 2 ^ο Παιδικό Σταθμό Βύρωνα)	26
7. Πίνακες Ζωγραφικής με θέμα τα ζώα από την Εικαστικό, κυρία Κασσιανή Τσακιρίδη	28
8. Επιτραπέζια Παιχνίδια	29
α) Σωστό/Λάθος	29
β) Παζλ	30
9. Διαδραστικά παιχνίδια (face painting από την ηθοποιό-εμπυκώτρια Βουλγαρίδου Λία)	31
10. Ο τοίχος είχε την δική του ιστορία	34
α) Λόγια παιδιών	34
β) Συλλογή προσωπικών εμπειριών	35
γ) Βιβλίο αναμνήσεων	35
11. Επιμέρους δράσεις	36
α) Η Γιαγιά μας διαβάζει παραμύθι για τον αδέσποτο φίλο μας	36
β) Φτιάχνω το αγαπημένο μου ζώο με διάφορα υλικά	37
γ) Το Βυρωναχωριό μας	38
δ) Κουκλοθέατρο	39
ε) Αλληλεπίδραση με άλλα σχολεία	39
στ) Σεμινάριο Παιδαγωγών	40
<u>B' Μέρος: Βιωματικό κομμάτι</u>	42
1. Η γωνιά του ΤΖΙΜΗ και των φίλων του!!!	42
2. Πρώτη επαφή με πρώην αδέσποτα κουτάβια (επίσκεψη του ΣΠΑΣ Βύρωνα στον 2 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ ΒΥΡΩΝΑ με την εθελόντρια Μπαντή Ντόρα)	44

3. Κατασκευή σπιτιού για τα αδέσποτα ζώα της γειτονιάς μας από κούτες και άχρηστο υλικό	48
4. Παρουσία εκπαιδευμένων σκύλων, της SAPTHellas (ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΡΙΑ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ)	51
5. Επίσκεψη με ομάδα γονιών και παιδιών σε καταφύγιο ζώων (φιλοζωικό Σωματείο Νίκαιας - Κερατσινίου) και προβολή των εικόνων στα υπόλοιπα παιδιά	56
α) Φιλοζωικό σωματείο Νίκαιας - Κερατσινίου (Η δράση του)	56
β) Μοιράζοντας τις εμπειρίες μας	60

Γ' Μέρος: Βασικοί κανόνες 61

α) ΣΩΣΤΟ - ΛΑΘΟΣ στην προσέγγιση ενός άγνωστου σκύλου από τον Σκέρλο Παναγιώτη, Διπλωματούχο Εκπαιδευτή Σκύλων, Α.Π. Κ9 Doorways Dog Trainers School	61
β) Διατροφικές συμβουλές για σκύλους και γάτες (από την ΔΑΡΖΕΝΤΑ ΦΛΩΡΙΑΝΝΑ , Κτηνίατρος D.V.M Α.Π.Θ)	62
γ) Η άποψη του παιδίατρου (από την Άννα Ζέκη - Φελέκη Παιδίατρος- Εξειδικευθείσα στη Νεογνολογία)	64
δ) Εγχειρίδιο του παιδαγωγού (Πριν ασχοληθούμε με το βιωματικό κομμάτι, ακολουθούμε ένα - ένα τα βήματα) από την Παπαϊωάννου Ταξιάρχουλα, προϊσταμένη του 2ου Δημοτικού Παιδικού Σταθμού Βύρωνα	64

Συμπεράσματα – Αποτελέσματα 65

Απομαγνητοφώνηση συζητήσεων παιδιών	65
Βιβλίο αναμνήσεων γονέων	68
Η Αφίσα αναζήτησης	69
Δημοσιεύσεις	69

Δ' Μέρος: Η ανάπτυξη των κοινωνικών, συναισθηματικών και γνωστικών παραμέτρων κατά την συνύπαρξη ενός κατοικίδιου ζώου, συχνότερα ενός σκύλου, και παιδιών προσχολικής ηλικίας στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία από την κυρία Μαγδαληνή Τσιόττσιου (Νηπιαγωγός στο 53^ο Νηπιαγωγείο Πάτρας, D.E.A. στα Συστήματα μάθησης - Συστήματα αξιολόγησης (Aix - Marseille 1, Γαλλία), Καθηγήτρια Γαλλικής και Γερμανικής Γλώσσας) 73

Α' Μέρος: Το θεωρητικό πλαίσιο	73
Β' Μέρος: Οργανωμένες δράσεις σε νηπιαγωγεία και παιδικούς σταθμούς σε Αμερική, Βέλγιο, Γερμανία και Αυστραλία	75
Γ' Μέρος: Επίλογος	78

Ευχαριστίες 78

Βιβλιογραφία 78

Βιογραφικά

Παπαϊωάννου Ταξιαρχούλα (Σούλα)

Η Παπαϊωάννου Σούλα γεννήθηκε και ζει στον Βύρωνα όπου και εργάζεται μέχρι σήμερα.

Είναι Παιδαγωγός Προσχολικής Ηλικίας, απόφοιτη του Τμήματος Προσχολικής Αγωγής του Τ.Ε.Ι. Αθηνών, φοιτήτρια στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από το 1995 εργάζεται ως παιδαγωγός στην Υποδ/ση Κοινωνικής Μέρμινας και Πολιτιστικών Σχέσεων του ΟΤΕ, στη συνέχεια από το 1996 ως μόνιμη παιδαγωγός σε Κρατικούς Παιδικούς Σταθμούς και Δημοτικούς Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς του Δήμου Βύρωνα και σήμερα εργάζεται ως Προϊσταμένη του 2ου Δημοτικού Παιδικού Σταθμού Βύρωνα. Συμμετείχε-σχεδίασε-οργάνωσε-υλοποίησε και παρουσίασε σαν ομιλήτρια στην Ημερίδα με θέμα: «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ και ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ». Συμμετείχε στο πρόγραμμα συνεχούς επιμόρφωσης ενηλίκων «Synergy» στην προσχολική αγωγή που περιλάμβανε εισηγήσεις και πρακτικές εφαρμογές. Συνδιοργάνωσε με την SAPTHellas (Σκύλοι Θεραπείας Ελλάδος) και ήταν ομιλήτρια στην επιμορφωτική συνάντηση με θέμα: «Η Βιωματική Εκπαίδευση των παιδιών με σκύλους που κάποτε... ήταν αδέσποτοι». Θα συμμετέχει με το ίδιο θέμα ως εισηγήτρια στα:

1. Διεθνές Συνέδριο Προσχολικής Αγωγής 2016 με θέμα «**Τρέχουσες Διεθνείς Εξελίξεις στην Προσχολική Αγωγή: Πολιτικές & Έρευνα**» το οποίο θα πραγματοποιηθεί στην Θεσσαλονίκη. Το Συνέδριο διοργανώνεται από τον **Πανελλήνιο Σύνδεσμο Βρεφονηπιαγωγών (ΠΑ.ΣΥ.ΒΝ.)** σε συνεργασία με το **Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.)** και τελείται υπό την αιγίδα του **Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων** και την στήριξη του **Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης**.

2. Ευρωπαϊκό Συνέδριο Ο.Μ.Ε.Ρ. 2016 (Παγκόσμια Οργάνωση Προσχολικής Αγωγής) που θα πραγματοποιηθεί στο **Canterbury του Ηνωμένου Βασιλείου** και θα έχει θέμα «**Η θέση του παιδιού στην κοινωνία του 21ου αιώνα**».

Παρακολούθησε σεμινάρια, συνέδρια, ημερίδες, εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν το αντικείμενό της. Συμμετέχει σε εθελοντικές δράσεις φορέων.

Αποστολάκου Καλλιόπη

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1982 και είναι Παιδαγωγός Προσχολικής Ηλικίας, απόφοιτος του τμήματος Προσχολικής Αγωγής Τ.Ε.Ι Αθηνών. Από το 2006 εργάζεται στους παιδικούς σταθμούς του δήμου Βύρωνα σε βρεφικά και νηπιακά τμήματα. Ταυτόχρονα εργάστηκε και σαν ωρομίσθια εκπαιδευτικός σε τμήματα ενηλίκων σε ΙΕΚ αλλά και στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Συμμετείχε ως ομιλήτρια στην Ημερίδα με θέμα: «Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός και Εφαρμοσμένες Παιδαγωγικές Δράσεις στην Προσχολική Ηλικία» αλλά και στην επιμορφωτική συνάντηση με θέμα: «Η Βιωματική Εκπαίδευση των παιδιών με σκύλους που κάποτε... ήταν αδέσποτοι» και θα συμμετάσχει με το ίδιο θέμα σαν ομιλήτρια στο Πανελλήνιο Μετεκπαιδευτικό Συνέδριο Προσχολικής Αγωγής. Τέλος πήρε μέρος στο πρόγραμμα συνεχούς επιμόρφωσης ενηλίκων «Synergy» στην προσχολική αγωγή που περιλάμβανε εισηγήσεις και πρακτικές εφαρμογές. Παρακολουθεί σεμινάρια, συνέδρια και ημερίδες που αφορούν το αντικείμενό της.

Μάγδα Τσιότσιου

Η Μάγδα Τσιότσιου γεννήθηκε στην Πάτρα όπου ζει και εργάζεται μέχρι σήμερα.

Το 1994 πήρε πτυχίο από το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών της Πάτρας και το 1996 απέκτησε τον τίτλο Δ.Ε.Α. στα Συστήματα Μάθησης – Συστήματα Αξιολόγησης από το Πανεπιστήμιο Aix – Marseille 1 της Γαλλίας. Μέχρι το 2001 εργάστηκε στην ιδιωτική εκπαίδευση σαν καθηγήτρια Γαλλικής και Γερμανικής Γλώσσας.

Ασχολείται ερασιτεχνικά με τη ζωγραφική και έχει συμμετάσχει σε ομαδικές εκθέσεις ζωγραφικής στο εικαστικό εργαστήρι του Δήμου Ρίου.

Από το 2001 είναι διορισμένη Νηπιαγωγός στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Έχει ασχοληθεί ερευνητικά με τη διδακτική μεταφορά μαθηματικών εννοιών στην προσχολική ηλικία και από το 2001 έχει συμμετάσχει σε πολλά καινοτόμα προγράμματα, αγωγής υγείας, πολιτιστικά προγράμματα αλλά και περιβαλλοντικής αγωγής τα οποία έγιναν σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Από τον Οκτώβριο του 2014 είναι προϊσταμένη στο 53ο Νηπιαγωγείο Πάτρας όπου για δεύτερη χρονιά υλοποιεί, με ατομική πρωτοβουλία, πρόγραμμα ένταξης του σκακιού στο νηπιαγωγείο και συμμετέχει επίσης στο Δίκτυο Πρόληψης και Αντιμετώπισης φαινομένων της Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού (ΣΒΕ). Θα συμμετέχει με το ίδιο θέμα ως εισηγήτρια στα:

1. Διεθνές Συνέδριο Προσχολικής Αγωγής 2016 με θέμα «**Τρέχουσες Διεθνείς Εξελίξεις στην Προσχολική Αγωγή: Πολιτικές & Έρευνα**» το οποίο θα πραγματοποιηθεί στην Θεσσαλονίκη. Το Συνέδριο διοργανώνεται από τον **Πανελλήνιο Σύνδεσμο Βρεφονηπιαγωγών (ΠΑ.ΣΥ.ΒΝ.)** σε συνεργασία με το **Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.)** και τελείται υπό την αιγίδα του **Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων** και την στήριξη του **Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης**.

2. Ευρωπαϊκό Συνέδριο Ο.Μ.Ε.Ρ. 2016 (Παγκόσμια Οργάνωση Προσχολικής Αγωγής) που θα πραγματοποιηθεί στο **Canterbury του Ηνωμένου Βασιλείου** και θα έχει θέμα «**Η θέση του παιδιού στην κοινωνία του 21ου αιώνα**».

Παρακολούθησε σεμινάρια, συνέδρια, ημερίδες, εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν το αντικείμενό της. Συμμετέχει σε εθελοντικές δράσεις φορέων.

Πρόλογος

Η απόκτηση ενός κατοικίδιου ζώου είναι συνήθως μια παιδική επιθυμία που για άλλους γίνεται πραγματικότητα και για άλλους παραμένει απλώς μια ανεκπλήρωτη επιθυμία. Για ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό ανθρώπων, τα κατοικίδια είναι ένα αναπόσπαστο μέρος της ζωής τους. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η επιστημονική κοινότητα όλο και περισσότερο στρέφει το ενδιαφέρον της και την έρευνα στην κατανόηση των ανθρώπινων σχέσεων με τα ζώα και στα οφέλη που προσφέρει αυτή η σχέση. Ήδη υπάρχουν πολλές ενδείξεις που μας δείχνουν ότι η ύπαρξη κατοικίδιου είναι σημαντική κατά τα πρώτα στάδια κοινωνικοποίησης των παιδιών, καθώς τα βοηθά να αναπτύξουν υπεύθυνες κοινωνικές συμπεριφορές που μεταφέρονται έπειτα στην ενήλικη ζωή τους. Επιπρόσθετα, τα κατοικίδια προσφέρουν γέλιο, παιχνίδι και χαρά στα παιδιά χτίζοντας έτσι μια σχέση σεβασμού, προστασίας και αγάπης. Πέρα όμως από μια αίσθηση χαράς και ψυχαγωγίας, οι έρευνες έχουν καταλήξει ότι τα κατοικίδια ζώα μπορούν να βοηθήσουν στην ψυχολογική, κοινωνική και γνωστική ανάπτυξη των παιδιών.

Πώς επιτυγχάνεται όμως η συμβολή αυτών στην ψυχολογική, κοινωνική και γνωστική ανάπτυξη των παιδιών; Για τα παιδιά ειδικά, ένα ζώο μπορεί να προάγει κατά πολύ την κοινωνικοποίησή τους αφού τα ζώα έλκουν τα βλέμματα και τα χάρδια με αποτέλεσμα το παιδί που έχει κατοικίδιο να είναι πιο αρεστό και προσεγγίσιμο από άλλα παιδιά που δεν έχουν. Επομένως, το κατοικίδιο ζώο μπορεί να γεφυρώσει την σχέση ανάμεσα σε ένα ντροπαλό παιδί που δεν μπορεί εύκολα να πλησιάσει και να δημιουργήσει φιλικές σχέσεις με συνομήλικούς του. Επίσης, βάσει του γεγονότος ότι τα ζώα μας δέχονται όπως είμαστε και δεν μας κρίνουν, αυτό συνεπάγεται ότι ένα παιδί το οποίο δέχεται τα πειράγματα των συνομιλητών του, μπορεί να βρει υποστήριξη και ασφάλεια κοντά στο κατοικίδιό του που τον δέχεται και τον εκτιμάει για αυτό που είναι και όχι για αυτό που θα «έπρεπε» να είναι. Επομένως, το κατοικίδιο μπορεί να αποτελέσει έναν καταλυτικό παράγοντα στη διαμόρφωση ενός παιδιού, καθώς θα το βοηθήσει να αποδεχτεί τον εαυτό του με τα μειονεκτήματά του, που στη συνέχεια θα βοηθήσει το συγκεκριμένο άτομο να δημιουργήσει σταθερές και λειτουργικές σχέσεις με αλλά άτομα που ίσως και αυτά να μειονεκτούν σε ορισμένους τομείς της ζωής τους.

Όσο τα παιδιά μεγαλώνουν σε ηλικία, άλλο τόσο αλλάζει και ο βαθμός ευθύνης τους ως προς το κατοικίδιο ζώο με αποτέλεσμα αυτό να είναι η κινητήριος δύναμη για να ωθήσει ένα παιδί ως προς την μάθηση. Τα παιδιά μαθαίνουν ήδη από την νηπιακή ηλικία για τις ανάγκες ενός ζώου. Αυτές περιλαμβάνουν το πώς μπορούν να το ταΐζουν, να του γεμίζουν το νερό και να το βουρτσίζουν με αποτέλεσμα όσο μαθαίνουν για τις ανάγκες ενός τρίτου προσώπου να εξασκούν επίσης εκλεπτυσμένες κινητικές λειτουργίες. Στα επόμενα χρονιά το παιδί θα μάθει να καθαρίζει τον χώρο του κατοικίδιου και να βοηθάει τους γονείς του στις βασικές υποχρεώσεις ως προς αυτό. Στην εφηβική ηλικία πλέον, το παιδί θα μπορεί να αναλάβει εξολοκλήρου την ευθύνη του ζώου. Παρόλα αυτά, ακόμα και τότε, καλό θα είναι οι γονείς να επιτρέπουν στο παιδί να αναλαμβάνει υποχρεώσεις που δεν θα βλάψουν ούτε το κατοικίδιο αλλά ούτε και το παιδί.

Ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι τα κατοικίδια ζώα βοηθούν στην ανάπτυξη ενσυναίσθησης. Η ενσυναίσθηση ορίζεται ως μια ενεργός προσπάθεια κατανόησης των συναισθημάτων που βιώνει κάποιο άλλο πρόσωπο. Τα ζώα σαν συναισθηματικά όντα, έχουν τρόπους να δείξουν τα συναισθήματά τους που βεβαίως διαφέρουν από την συναισθηματική έκφραση δια λόγου και δια προσώπου που εξωτερικεύει ο άνθρωπος. Με αυτό τον τρόπο, το παιδί μπορεί και εξασκεί την ενσυναίσθησή του προς άλλους, καθώς προσπαθεί να καταλάβει τον εσωτερικό συναισθηματικό κόσμο ενός τρίτου προσώπου μέσω της ενεργού προσπάθειας να καταλάβει το ζώο. Κατά αυτόν τον τρόπο ταυτόχρονα επωφελείται το παιδί καθώς η συναισθηματική του νοημοσύνη επιταχύνεται. Επομένως, το παιδί αναπτύσσει την ικανότητα να μπορεί να ενσυναισθάνεται τον συναισθηματικό κόσμο των ανθρώπων γύρω του, με αποτέλεσμα να εξελιχθεί σε ενήλικος που μπορεί να διαχειρίζεται αρνητικές συναισθηματικές καταστάσεις καλύτερα, να κατανοεί τις

ανάγκες των άλλων σε βάθος, να είναι ένας υπεύθυνος πολίτης σε αρνητικά κοινωνικά ζητήματα, να μπορεί να αναγνωρίζει τις συναισθηματικές δυσκολίες των άλλων και να δημιουργεί ισχυρές και ισορροπημένες σχέσεις με άλλα άτομα.

Ζώα που έχουν κακοποιηθεί ή έχουν παραμεληθεί και εισέρχονται σε μια οικογένεια με παιδιά, μπορούν να γίνουν πολύ καλοί «δάσκαλοι», αφού μέσω της ιστορίας και των βιωμάτων του ζώου το παιδί μπορεί να μάθει την διαφορά ανάμεσα στον σωστό τρόπο συμπεριφοράς και τον λανθασμένο, απέναντι σε ζώα και ανθρώπους. Αρκετά ορφανοτροφεία και δομές με κακοποιημένα παιδιά χρησιμοποιούν κακοποιημένα ζώα ως προς το όφελος των ζώων αλλά και των παιδιών. Καθώς μοιράζονται κοινές εμπειρίες κακοποίησης, τα παιδιά μπορούν και αναγνωρίζουν στα ζώα τον φόβο, τον τρόμο και την ανάγκη αυτών των ζώων να νιώσουν ασφάλεια, αγάπη και αποδοχή άνευ όρων. Μαθαίνουν για την φροντίδα, κάτι που ίσως και να στερήθηκε βίαια στη δική τους ζωή. Μαθαίνουν πώς είναι να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους κοντά στα ζώα και μετά χρησιμοποιούν τις ίδιες τεχνικές στις δικές τους δύσκολες στιγμές. Πολλές έρευνες καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι τα παιδιά εκτιμούν περισσότερο την σχέση τους με το κατοικίδιό τους παρά με τους ανθρώπους σε θέματα άνεσης, υποστηρικτικότητας και αυτοπεποίθησης.

Μπορεί κάποιο παιδί να δείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ένα συγκεκριμένο ζώο αλλά να μην μπορούμε να έχουμε κατοικίδιο για διάφορους λόγους. Επιθυμητό είναι να μην αποτρέπουμε τα παιδιά να δείχνουν το ενδιαφέρον τους καθώς αυτό το ενδιαφέρον μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη γνωστικών λειτουργιών. Εάν ενθαρρύνουμε ένα παιδί να μάθει περισσότερες πληροφορίες για το αγαπημένο του ζώο ταυτόχρονα το ενθαρρύνουμε να χρησιμοποιήσει το μυαλό του και να σκεφτεί πού μπορεί να βρει περισσότερες πληροφορίες, πώς θα μπορούσε να έρθει πιο κοντά σε αυτό το ζώο και τι πρέπει να κάνει εν συνεχεία ώστε να καταφέρει τον στόχο του. Με αυτόν τον τρόπο το παιδί αναπτύσσει κριτική σκέψη, κάτι που θα είναι ευεργετικό για το ίδιο και τον κοινωνικό του περίγυρο στην ενήλικη ζωή του.

Τα τελευταία χρόνια στην χώρα μας βλέπουμε μια άνοδο στην φιλοζωία και στο ενδιαφέρον των ανθρώπων για την ευημερία των ζώων. Παρ' όλα αυτά η κατάσταση με τον αριθμό αδέσποτων και τις κακοποιήσεις ζώων φαίνεται να εξακολουθεί να υπάρχει. Εάν το παιδί εξακολουθεί να θέλει κάποιο κατοικίδιο αλλά η οικογένεια αδυνατεί να φροντίσει ένα ζώο τότε μπορεί όλη η οικογένεια ή μερικά μέλη αυτής να επισκέπτονται φιλοζωικές οργανώσεις και καταφύγια αδέσποτων ώστε να επωφελούνται της διάδρασης με τα ζώα αλλά και να προσφέρουν την βοήθειά τους σε οργανώσεις που την χρειάζονται.

Κάτι ακόμα που πρέπει να τονιστεί είναι ότι τα κατοικίδια ζώα μπορούν να προσφέρουν ισορροπία σε ένα διαταραγμένο οικογενειακό περιβάλλον αφού μπορούν να φέρουν τα μέλη μιας οικογένειας πιο κοντά, με αποτέλεσμα να περνούν ποιοτικότερες στιγμές μαζί και έτσι να ενδυναμώνονται οι οικογενειακές σχέσεις. Τα κατοικίδια γίνεται η βάση για οικογενειακές δραστηριότητες που φέρνουν ικανοποίηση και η βάση για να περνάει μια οικογένεια περισσότερο χρόνο μαζί.

Εν κατακλείδι, το να φέρει κάποιος ένα κατοικίδιο σπίτι του δεν είναι μια απόφαση που μπορεί να παρθεί χωρίς την απαραίτητη γνώση και θέληση. Πρώτον, πρέπει να είναι μια απόφαση των κηδεμόνων και όχι του παιδιού, αφού οι κηδεμόνες θα είναι οι υπεύθυνοι για την ευζωία του κατοικίδιου. Δεύτερον, όταν αυτή η απόφαση παρθεί με σοβαρότητα και νηφαλιότητα και όταν βρεθεί το κατάλληλο κατοικίδιο για μια οικογένεια τότε θα μπορεί αυτή η οικογένεια να βιώσει τα οφέλη και τις χαρές που απλόχερα προσφέρουν τα κατοικίδια. Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι δεν λέμε στους γονείς και στους εκπαιδευτικούς ότι τα ζώα μπορούν να αναλάβουν εξολοκλήρου την διαπαιδαγώγηση ενός παιδιού, έχουμε όμως ισχυρές επιστημονικές ενδείξεις πως όλες οι οικογένειες και ιδιαίτερα εκείνες με παιδιά μπορούν να επωφεληθούν από την ενασχόληση με τα ζώα.

Ζαχαριάς Λουκάς
Ψυχολόγος- Συνθετικός ψυχοθεραπευτής

Η ανάπτυξη της ενσυναίσθησης μέσω σχολικών δράσεων με θέμα τα ζώα

Όπως όλοι γνωρίζουμε, το σχολείο αποτελεί σημαντικό φορέα κοινωνικοποίησης καθώς το παιδί αναπτύσσει κοινωνικές δεξιότητες και μαθαίνει να ρυθμίζει τη συμπεριφορά του στα πλαίσια της ομάδας. Στο σχολείο, μετά το οικογενειακό περιβάλλον, ικανοποιείται η βασική ικανότητα του ατόμου για αναγνώριση και αποδοχή, καλλιεργείται και εδραιώνεται ο τύπος των κοινωνικών σχέσεων που θα αναπτύξει αργότερα στη ζωή του, η αίσθηση ασφάλειας, η αυτοπεποίθηση και η εμπιστοσύνη που αποκτά το άτομο για τον εαυτό του. Μέσα από τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις στο χώρο του σχολείου, τα παιδιά μαθαίνουν να συνάπτουν προσωπικές σχέσεις, γεγονός που συμβάλλει στο να γίνουν συναισθηματικά ευφυή. Η εκπαιδευτική διαδικασία δεν στοχεύει μόνο στην απόκτηση γνώσεων αλλά και στην καλλιέργεια της συναισθηματικής νοημοσύνης των παιδιών προάγοντας την ηθικότητα, τη συμπόνια, τη φροντίδα και την αγάπη.

Στην επίτευξη αυτού του στόχου, κλειδί αποτελεί η λέξη «ενσυναίσθηση» η οποία, σύμφωνα με τον Goleman (1996), είναι η ικανότητα του ατόμου να αντιλαμβάνεται και να κατανοεί τα συναισθήματα του άλλου. Η ενσυναίσθηση μπορεί να εκφραστεί με όρους χαράς, λύπης, ενθουσιασμού, θυμού, φόβου και άλλων συναισθημάτων και συχνά περιγράφεται ως «η ικανότητα να βλέπεις τον κόσμο με τα μάτια του άλλου». Ο Hoffman (1984) προσδιορίζει την ενσυναίσθηση ως τη γνωστική επίγνωση της εσωτερικής κατάστασης ενός άλλου ατόμου καθώς και τη συναισθηματική ανταπόκριση προς το άλλο πρόσωπο. Κατ' επέκταση, η ενσυναίσθηση λειτουργεί ως ηθικό κίνητρο που προδιαθέτει τον άνθρωπο να επιδιώκει το καλό για το συνάνθρωπο και να αποφεύγει ό,τι βλάπτει τους άλλους.

Επιπλέον, ο Schultz (2000) έδειξε ότι είναι δυνατό να προκληθεί ενσυναίσθηση σε σχέση με το περιβάλλον, η οποία να μας παρακινήσει για την προστασία των άλλων μορφών ζωής. Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση προσφέρει αφενός στάση σεβασμού, ενσυναίσθησης και συμπόνιας προς τη φύση και όλα τα ζωντανά πλάσματα και αφετέρου κατανόηση της προσωπικής ευθύνης προς το περιβάλλον. Σύμφωνα με έρευνες, η καλλιέργεια των συναισθημάτων μας προς τα ζώα είναι καθοριστική για μία ευρύτερη αλλαγή της συμπεριφοράς μας απέναντί τους, καθώς τα ορθολογικά επιχειρήματα δεν αρκούν (Γεωργόπουλος, 2002). Εν ολίγοις, αν σκεφτόμαστε τις συνέπειες των πράξεών μας πάνω στα ζώα, έχουμε περισσότερες πιθανότητες να νιώσουμε συμπόνια γι' αυτά. Επομένως, η αλληλεπίδραση με κατοικίδια ζώα είναι ένας ιδιαίτερα αποτελεσματικός τρόπος ώστε τα παιδιά να εκπαιδευτούν στις αρχές της ενσυναίσθησης. Τέλος, μέσω των κατοικίδιων ζώων καλλιεργούνται στα παιδιά οι αξίες του ανθρωπισμού, της οικολογικής συνείδησης, της ηθικής ευθύνης και του αλτρουισμού.

Αξίζει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με εκτεταμένες μελέτες φαίνεται να υπάρχει ισχυρή συσχέτιση ανάμεσα στην κακοποίηση ζώων από παιδιά και στην παιδική επιθετικότητα (Heather et al. 2003). Επιπλέον, η παιδική ωμότητα απέναντι στα ζώα ενδέχεται να οδηγήσει σε ενήλικη επιθετικότητα και εγκληματικότητα. Ένα από τα χειρότερα πράγματα που μπορούν να συμβούν σε ένα παιδί σε σχέση με τη μετέπειτα ενήλική του ζωή, είναι να βασανίσει ή να σκοτώσει ένα ζώο και να μην έχει συνέπειες. Η παιδική εγκληματικότητα κατά των ζώων ενδέχεται να αποτελέσει ένα δείκτη του πώς θα εξελιχθεί το παιδί αργότερα ως ενήλικας. Πιο αναλυτικά, παιδιά που συνηθίζουν να κακοποιούν ζώα, έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να κακοποιήσουν αργότερα ευάλωτα άτομα, όπως άλλα, μικρότερα παιδιά ή ηλικιωμένους. Αντίστροφα, παιδιά που μαθαίνουν να φροντίζουν τα ζώα, έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να αναπτύξουν συμπόνια κι ενσυναί-

σθηση προς άλλα άτομα. Επομένως, μαθαίνοντας από νωρίς στο παιδί το σεβασμό προς τα ζώα, του προσφέρουμε ένα πολύτιμο εφόδιο για ένα σωστό τρόπο συμπεριφοράς ενάντια στη «Βία».

Συμπερασματικά, η αλληλεπίδραση των παιδιών με κατοικίδια ζώα μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα ευεργετική για πολλούς λόγους. Το παιδί μαθαίνει αφενός να κατανοεί τη συναισθηματική διάθεση του ίδιου και των υπολοίπων και αφετέρου να διαχειρίζεται αποτελεσματικότερα τα διάφορα προβλήματα της καθημερινότητάς του. Η «ενσυναίσθηση» ως διεργασία τα εφοδιάζει με τις κατάλληλες ψυχοκοινωνικές δεξιότητες ώστε να αντιστέκονται στα φαινόμενα βίας που δυστυχώς συναντάμε συχνά στις μέρες μας. Τέλος, τα παιδιά που είναι συναισθηματικά ανεπτυγμένα όχι μόνο αποκτούν ικανότητες χρήσιμες για τη ζωή τους αλλά επιπλέον, με αυτό τον τρόπο, δημιουργούνται οι κατάλληλες συνθήκες για μια κοινωνία βασισμένη στις αρχές του ανθρωπισμού, της αγάπης και της αλληλεγγύης.

Θραβάλου Ελισάβετ
Ψυχολόγος

Α' Μέρος: Θεωρητικό κομμάτι

Βιωματική Εκπαίδευση παιδιών με σκύλους που κάποτε ήταν... αδέσποτοι

Ζούμε σε μια κοινωνία στην οποία τα παιδιά βομβαρδίζονται από λογίων – λογίων ερεθίσματα θετικά και αρνητικά. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας έχει «εθίσει» τα παιδιά από πολύ μικρά στον κόσμο των ενηλίκων. Έτσι λοιπόν τα παιδιά χωρίς να το θέλουν μεταφέρουν εικόνες και λόγια μεγάλων στο σχολείο. Τον τελευταίο καιρό με μια συστηματική παρατήρηση που πραγματοποιήσαμε στις κουβέντες και στο παιχνίδι των παιδιών, διαπιστώσαμε ότι συχνά αναφέρονταν σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, σχολικού εκφοβισμού και κακοποίησης παιδιών ή ζώων, που έβλεπαν στην τηλεόραση αλλά και άκουγαν από συζητήσεις μέσα στο σπίτι. Τα παιδιά αυτά θα παραλάβουν αύριο τη σκυτάλη της πορείας της κοινωνίας και θα δημιουργήσουν τον αυριανό κόσμο. Η ποιότητα της κοινωνίας λοιπόν εξαρτάται από την ποιότητα των σημερινών παιδιών, διότι χωρίς ανώτερους ανθρώπους δε δημιουργούνται ανώτερες κοινωνίες. Έτσι πρέπει με κάποιο τρόπο τα παιδιά να μπορέσουν να καταλάβουν και να αντιληφθούν την αξία του κάθε ζωντανού οργανισμού είτε είναι άνθρωπος, είτε ζώο. Τι πιο προσιτό στα παιδιά από τα ζώα. Όλο αυτό το εγχείρημα το περάσαμε στα παιδιά μέσα από τα ζώα με βιωματικό και διαδραστικό τρόπο, διδάσκοντας την ενσυναίσθηση!!! ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΒΑΖΟΥΜΕ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΝΑ ΜΠΕΙ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΖΩΟΥ, ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΕΚΦΡΑΣΕΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ, ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΕΙ ΟΤΙ ΠΟΝΑΕΙ, ΔΙΨΑΕΙ, ΠΕΙΝΑΕΙ, ΚΡΥΩΝΕΙ ΚΛΠ. ΟΤΑΝ ΤΟ ΜΑΘΟΥΜΕ ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ ΜΕ ΕΝΑ ΤΡΟΠΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΠΟΔΕΚΤΟ, ΔΕΝ ΘΑ ΚΑΚΟΠΟΙΕΙ ΤΟΣΟ ΤΑ ΖΩΑ, ΟΣΟ ΚΑΙ ΤΟ ΦΙΛΟ ΤΟΥ, ΤΟ ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΤΟΥ, ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΟΥ ΑΡΓΟΤΕΡΑ! ΕΤΣΙ ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ! Το Project που ξεκίνησε στο σχολείο μας ονομάστηκε: **Βιωματική Εκπαίδευση παιδιών με σκύλους που κάποτε ήταν... Αδέσποτοι** και περιείχε τις εξής δράσεις:

■ Θεωρητικό κομμάτι

■ Βιωματικό κομμάτι

1. Διερεύνηση γνώσεων των παιδιών πάνω στο θέμα

Ρωτήσαμε τα παιδιά να μας πουν τι γνωρίζουν για τα ζώα κάνοντας ερωτήσεις:

- Μιλάνε τα ζώα;
- Εάν είμαι ένας σκύλος και το φουλάρι είναι η ουρά μου και την κουνάω, τι μπορεί να θέλω να σας πω;
- Ποιά είναι τα αδέσποτα και ποιά τα δεσποζόμενα;
- Γιατί υπάρχουν αδέσποτα ζώα;
- Πότε κάποιος αφήνει ένα ζώο μόνο του στο δρόμο;
- Τι τρώνε οι σκύλοι που τους έχουμε στο σπίτι και τι αυτοί που βρίσκονται μόνοι τους στο δρόμο;
- Τι πρέπει να κάνουμε όταν βλέπουμε ένα ζώο στο δρόμο;
- Πότε και πώς πλησιάζουμε ένα αδέσποτο;
- Ποιά είναι η δουλειά του εθελοντή;

Από τις απαντήσεις που μας έδιναν αντιληφθήκαμε ότι δεν είχαν ιδιαίτερες γνώσεις πάνω στο θέμα. Θελήσαμε να βάλουμε σε αυτή την προσπάθειά μας και τους γονείς ώστε να τους έχουμε συμμάχους σε όλο αυτό. Το πρώτο βήμα ήταν να τους ζητήσουμε οπτικό υλικό με σκύλους και γάτες. Η ανταπόκριση στην αρχή ήταν να μας φέρουν εικόνες με ζώα ευχαριστημένα και χαρούμενα. Ζώα που είχαν ένα σπίτι και φροντίδα. Στη συνέχεια ζητήσαμε από τους γονείς να ψάξουν και να βρουν εικόνες με αδέσποτα, εγκαταλελειμμένα στο δρόμο αλλά που να είναι «προσιτά» στα παιδιά, να καταλάβουν τις διαφορές αλλά να μην είναι βίαιες και σκληρές.

2. Παιχνίδι με εικόνες

ΣΚΕΦΤΗΚΑΜΕ ΝΑ ΠΑΙΞΟΥΜΕ ΜΕ ΕΙΚΟΝΕΣ

Το υλικό που μαζέψαμε ήταν πλούσιο και με σεβασμό στην παιδική ψυχή το:

- ΕΙΔΑΜΕ
- ΣΥΖΗΤΗΣΑΜΕ
- ΚΟΨΑΜΕ
- ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΑΜΕ-ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΑΜΕ-ΜΕΤΡΗΣΑΜΕ
- ΚΟΛΛΗΣΑΜΕ
- ΔΙΑΦΩΝΗΣΑΜΕ, ΣΧΙΣΑΜΕ, ΑΝΑΛΥΣΑΜΕ

Έτσι, αφού τις κόψαμε, συζητήσαμε για τα συναισθήματα τόσο των αδέσποτων όσο και των δεσποζόμενων, φανταστήκαμε τι μπορεί να θέλουν να μας πουν...

Ομαδοποιήσαμε και ταξινομήσαμε σε κατηγορίες που πρότειναν τα παιδιά (για παράδειγμα ανάλογα με το μέρος στο οποίο έμεναν, ανάλογα με τις εκφράσεις τους ή ακόμα και με το αν ήταν καθαρά ή βρώμικα). Παιζαμε με τις εικόνες, σκίσαμε και μερικές, τις οικειοποιηθήκαμε. Η δραστηριότητα αυτή συνεχίστηκε για αρκετές μέρες και κάθε φορά οι ομαδοποιήσεις άλλαζαν κατηγορίες. Αφού είχαμε κατακτήσει λοιπόν το περιεχόμενο των εικόνων αποφασίσαμε τις τελικές κατηγορίες και τις κολλήσαμε σε ταμπλό.

3. Αναγνώριση συναισθημάτων

Παρατηρώντας τις εικόνες των ζώων αναγνωρίσαμε τα συναισθήματά τους και αποδώσαμε τις αιτίες που μπορεί να τα έχουν προκαλέσει. Αναγνωρίσαμε τη χαρά, τη λύπη, τη δυσαρέσκεια, την ευχαρίστηση στα πρόσωπα των ζώων αλλά και στα πρόσωπα των συμμαθητών μας.

Αυτό πραγματοποιήθηκε με ερωτήσεις που κάναμε στα παιδιά, δείχνοντας την κάθε εικόνα ξεχωριστά. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- Γιατί έχει κατεβασμένα τα αυτιά του;
- Τι θέλει να μας πει με αυτό;
- Πώς μπορεί να νιώθει;

- Πού βρίσκεται αυτός ο σκύλος;
- Γιατί δίνει το χέρι του;
- Τι θέλει να μας πει;

- Αυτό που κοιμάται στο δρόμο πώς λέτε να νιώθει;
- Μπορεί να φοβάται;
- Να είναι λυπημένο ή να χαίρεται που είναι μόνο του;

- Πού βρίσκουν φαγητό τα ζώα που είναι στο δρόμο και δεν έχουν κανέναν να τα φροντίζει;
- Τους αρέσει να τρώνε από τα σκουπίδια;
- Πώς λένε να νιώθουν μέσα στο κρύο;

- Τι κάνει αυτό ο σκύλος;
- Πώς νομίζετε ότι νιώθει στην αγκαλιά του μωρού;
- Το αγαπάει το μωρό; Το προσέχει;

- Ποιος μπορεί να ταΐζει αυτή τη γάτα;
- Γιατί τρώει με μπιμπερό;
- Τι μπορεί να τρώει;
- Πιστεύετε πως είναι ευτυχισμένη;

- Τι φαντάζεστε ότι κάνει ο σκύλος;
- Νομίζετε ότι έχει οικογένεια να το φροντίζει;
- Είναι ένας καθαρός και περιποιημένος σκύλος;
- Πώς σας μοιάζει, με αδέσποτο ή δεσποζόμενο;

Έτσι ερμηνεύσαμε τις εικόνες και στη συνέχεια έγινε καταγραφή των όσων είπαν τα παιδιά και προστέθηκαν ταμπελάκια πάνω στην κάθε εικόνα. Οι απαντήσεις των παιδιών ήταν εύστοχες και πολύ συνειδητοποιημένες.

Παραθέτουμε παρακάτω ενδεικτικά κάποιες από τις εικόνες και τα λόγια των παιδιών:

4. Μιλώντας για αδέσποτα και δεσποζόμενα ζώα με τα παιδιά

Μια από τις κατηγορίες και τις ταξινομήσεις που έκαναν τα παιδιά ήταν ο διαχωρισμός σε αδέσποτα και δεσποζόμενα. Ρωτήσαμε τα παιδιά να μας πουν αν γνωρίζουν ποια ζώα ονομάζονται αδέσποτα και ποια δεσποζόμενα. Καταλήξαμε λοιπόν πως τα ζώα που είναι μόνα τους στο δρόμο

ονομάζονται αδέσποτα και αυτά που έχουν οικογένεια και ένα σπίτι ονομάζονται δεσποζόμενα. Στόχος μας ήταν να αντιληφθούν τις διαφορές, να καταλάβουν πότε ένα ζώο είναι αδέσποτο, τι προβλήματα αντιμετωπίζει (δεν έχει τροφή, νερό, ένα σπίτι), πώς αισθάνεται (πεινάει, κρυώνει, διψάει) αλλά και τι συναισθήματα μπορεί να έχει (να νιώθει φόβο, λύπη, στενοχώρια, μοναξιά).

Στη συνέχεια μιλήσαμε για τις αιτίες που μπορεί να οδηγήσουν στη δημιουργία των αδέσποτων ζώων. Σε αυτό βοήθησε η χρήση οπτικοακουστικού υλικού που δείξαμε στα παιδιά και έγινε ακόμα πιο κατανοητό και ευχάριστο.

Τέλος με ερωτήσεις:

- Πού συναντάμε αδέσποτα;
- Έχετε αναρωτηθεί πού βρίσκουν φαγητό και νερό;
- Μήπως μπορεί να μας πει κανένας πού φαντάζεται ότι κοιμούνται;
- Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε όταν δούμε ένα αδέσποτο;
- Έχετε ταΐσει ζώα που βλέπετε στο δρόμο;
- Ξέρετε τι τρώνε;
- Και αν κάποιο είναι αρρωστο πού θα πάει;

Αντιληφθήκαμε πως η ζωή των αδέσποτων είναι πολύ δύσκολη. Τα παιδιά μας είπαν πως πρέπει να τα φροντίζουμε και εμείς και να τους βάζουμε φαγητό και νερό όταν μπορούμε. Έτσι αναφερθήκαμε και κατανοήσαμε έννοιες όπως **εθελοντής** και **εθελοντισμός**.

Επίσης μιλήσαμε και για το ρόλο της κοινωνίας στη δική μας χώρα αλλά και σε χώρες του εξωτερικού. Είπαμε πως υπάρχουν οργανωμένοι χώροι όπου τα αδέσποτα τρώνε και πίνουν νερό. Σε πολλές περιοχές του εξωτερικού αλλά και στη χώρα μας οι κτηνίατροι προσέχουν και εμβολιάζουν τα αδέσποτα ώστε να είναι υγιή και ασφαλή για τον κόσμο.

Έτσι λοιπόν και εμείς άφοβα μπορούμε να τα φροντίζουμε τηρώντας πάντα τους κανόνες καλής συμπεριφοράς προς τα αδέσποτα και τους κανόνες υγιεινής. Αναφερθήκαμε με αυτόν τον τρόπο και στις δικές μας υποχρεώσεις απέναντι στα αδέσποτα που ζητάνε βοήθεια.

Και αυτό μπορούμε να το κάνουμε με πολλούς τρόπους. Τα παιδιά πρότειναν αρκετούς και εμείς καταγράψαμε τις προτάσεις τους ώστε να μην αδιαφορήσουμε ξανά! Είναι στο χέρι όλων αυτές οι ψυχές να ζουν όμορφα και να είναι ελεύθερες και ταυτόχρονα όλο αυτό να είναι ασφαλές για τους ανθρώπους.

5. Δικαιώματα των ζώων

Τι εννοούμε όμως με τον όρο καλή συμπεριφορά προς τα αδέσποτα; Και γιατί πρέπει να είμαστε προσεκτικοί μαζί τους; Πολλοί ίσως μπορεί να σκεφτούν «Εντάξει μωρέ και τι έγινε, μια γάτα είναι, δεν είναι και άνθρωπος!» Έχουμε όμως αναρωτηθεί ποτέ, πόσο πολύ μοιάζουμε με τα ζώα;

Κοιτάζοντας το οπτικό υλικό που είχαμε συλλέξει, η Ιφιγένεια, ένα κοριτσάκι 3,5 χρονών, αναρωτήθηκε:

«Κυρία, κοίτα εδώ. Ο σκύλος τρώει το παγωτό όπως και το κοριτσάκι.»

Βλέποντας και άλλες εικόνες όπως:

Βρήκαμε τις ομοιότητες των ανθρώπων και των ζώων τόσο στα εξωτερικά χαρακτηριστικά όσο και στα συναισθήματα. Είδαμε πως και τα ζώα πονάνε και κλαίνε, χαίρονται και το δείχνουν κουνώντας την ουρά τους, είναι λυπημένα αλλά νοιώθουν και φόβο.

Ταιριάξαμε τις εικόνες και τις κολλήσαμε σε ένα χαρτόνι για να το βλέπουμε και να μην το ξεχνάμε.

Στη συνέχεια μπήκαμε στη θέση των ζώων για να καταλάβουμε και να κατανοήσουμε ότι με τη συμπεριφορά μας, αν είναι άσχημη, τα πληγώνουμε, τα στενοχωρούμε, ενώ αν είναι καλή τα κάνουμε και αυτά να χαίρονται και να είναι ευτυχισμένα.

Είδαμε εικόνες με δεμένους σκύλους στη βροχή και αναρωτηθήκαμε:

Πώς θα νοιώθαμε εμείς στη θέση τους; Θα μας άρεσε; Τα παιδιά μας είπαν πως θα θύμωναν και θα προσπαθούσαν να ξεφύγουν. Και αν ήταν μια γάτα που ψάχνει για τροφή στα σκουπίδια θα ήταν πολύ στενοχωρημένα και θα ένοιωθαν μοναξιά και πείνα. Ενώ αν ήταν στη θέση μιας γάτας που είχε σπίτι, οικογένεια, φροντίδα θα ήταν ευτυχισμένα και χαρούμενα.

Μπαίνοντας στη θέση των ζώων και εκφράζοντας τα συναισθήματά τους σκοπός μας ήταν η ενσυναίσθηση, δηλαδή η συναισθηματική ταύτιση με την ψυχική κατάσταση ενός άλλου (οποιοσδήποτε είναι αυτός ο άλλος, ζώο ή άνθρωπος) και η κατανόηση της συμπεριφοράς και των κινήτρων του. Με αυτόν τον τρόπο θα αντιληφθούμε πως ό,τι δεν θα μας άρεσε να μας κάνουν, καλύτερα να μην το κάνουμε και εμείς στα ζώα αλλά και στους φίλους μας. Υπάρχουν κάποια όρια και κανόνες που διέπουν τις κοινωνίες τόσο των ανθρώπων όσο και των ζώων και ο πιο ισχυρός δεν μπορεί να τους καταπατάει. Όπως ακριβώς συμβαίνει και μέσα στην μικρή κοινωνία της τάξης. Όλοι έχουμε τα ίδια δικαιώματα και πρέπει να τα προστατεύουμε. Έτσι

λοιπόν και τα ζώα έχουν δικαιώματα και εμείς καλούμαστε να τα σεβόμαστε και να τα υπερασπιζόμαστε. Για να το κάνουμε όμως αυτό πρέπει και να τα γνωρίζουμε.

Σε ερώτησή μας:

Τι δεν πρέπει να κάνουμε στα ζώα; Τα παιδιά μας έδωσαν πολλές απαντήσεις και στο τέλος καταλήξαμε στο τι πρέπει να κάνουμε στα ζώα.

- ✓ Τα αγαπάμε
- ✓ Τα φροντίζουμε
- ✓ Τα ταΐζουμε
- ✓ Τα πάμε βόλτα
- ✓ Τους βάζουμε νερό
- ✓ Τα πάμε στο γιατρό
- ✓ Τα χαϊδεύουμε

Καταλήξαμε πως αυτά είναι τα δικαιώματά τους και πως εμείς πρέπει να τα προστατεύουμε. Τέλος έγινε καταγραφή των δικαιωμάτων σε ένα ταμπλό και τα παιδιά ζωγράφισαν και κόλλησαν πάνω διάφορα ζώα.

6. Η ομάδα ΦΟΚ (Φιλοζωική ομάδα παιδιών)

Α) Η Παιδική Φιλοζωική Ομάδα

Η Παιδική Φιλοζωική Ομάδα «Κ» – Η Ομάδα Φ.Ο.Κ. Από καιρό μοιράζονταν την αγάπη τους για τα ζώα. Μιλούσαν με λόγια γλυκά για τη Δάφνη, τη γάτα του Κωστή, ξεφύλλιζαν μαζί το χοντρό βιβλίο με τα ζώα για παιδιά 3+. Έπειτα, μια αδέσποτη άγρια γάτα μπήκε στην αποθήκη του μπαμπά της Δανάης και της Νίκης και γέννησε. Η Ασπρομαυρούλα, το παιχνίδι που από καιρό δεν άφηνε από τα χέρια της η 4χρονη Νίκη, ξαφνικά χάθηκε. Ανάμεσα στα ατέλειωτα παιχνιδίσματα της φροντισμένης και βαπτισμένης πια γάτας «Αναστασίας», η Ασπρομαυρούλα είχε γίνει μέλος της νεότευκτης παρέας. Οι γάτες την είχαν «κλέψει», είχε γίνει η αδελφή τους, όπως καταλάβαμε αργότερα όταν την βρήκαμε κρυμμένη σε ένα ψηλό ράφι (!). Μια αμπούλα στο κατάλληλο σημείο, ένα χαπάκι από νωρίς στις νεαρές γάτες –την Λίλα, τον Τόμι, τον Σαμψών που έγινε τελικά Σαμψωνίτα, και τον Λούκι- από τα παιδικά τους χέρια. Νερό, τροφή, περιποίηση, καθαριότητα. Και μετά, τι; «Θα φωνάζει ο ιδιοκτήτης», «Σε πολλούς δεν αρέσει να βλέπουν ζώα μέσα στο μαγαζί». Η Αναστασία στερήθηκε, οι γάτες μετακόμισαν στην στενή βεράντα του σπιτιού. Και λίγο πιο κει, η «Ελένη», που γέννησε πάλι. Σε λίγο, η παρέα θα μεγάλωνε στο μακρόστενο μπαλκόνι κι ο «Στέλιος, ο πρίγκιπας», θα γινόταν ο απίστευτος γάτος, που «αν δεν μ' αφήνετε να τον βλέπω και να τον χαϊδεύω αισθάνομαι ότι μου λείπει πολύ, ότι δεν αντέχω να με χωρίζετε από τον καλύτερό μου φίλο». Στον παιδικό σταθμό όμως, αγαπούν τα ζώα. Αγαπούν ακόμα κι αυτά, τα Αδέσποτα ζώα. Αυτά που, αν έπεφταν στον ασβέστη –όπως συνέβη στις γάτες της Αναστασίας- θα τα έπλεναν και θα τα φρόντιζαν κι εκείνοι. «Μου είπαν Μπράβο!», είπε η Νίκη. Κι όμως εδώ, φωνάζουν οι ιδιοκτήτες του σπιτιού: «Κοίτα τι σου έκαναν στην απλώστρα», «βρωμάνε», έλεγαν και τους έριχναν αβίαστα νερό όταν φεύγαμε το πρωί για το σχολείο και τη δουλειά. Ποιος ξέρει γιατί ο Στέλιος και η Λίλα φοβούνται τώρα κάθε φορά που η μαμά πιάνει την σκούπα. Κι όμως, απέναντι βλέπω στην είσοδο του πάρκου να γράφει «Χώρος για Σκύλους». Χμ... Θα μπορούσαμε να συμπληρώσουμε... «Χώρος για Φίλους!» στην ίδια πινακίδα. Είναι καιρός να κάνουμε κάτι για όλα αυτά τα στραβά που συμβαίνουν εις βάρος των αδέσποτων ζώων. Είναι Καιρός να κάνουμε κάτι –όχι Τα Πάντα, πάντως Κάτι.

Γιατί σχηματίστηκε η παιδική φιλοζωική ομάδα ΦΟΚ

- Κοιτάξτε αυτό ο σκύλος στο χάρτινο κουτί στην γωνιά του δρόμου.

- Ακούστε πόσο άσχημα μιλάει αυτό το κοριτσάκι στο σκύλος που δεν συμμορφώνεται στις εντολές της όταν το πηγαίνει βόλτα. Μα, αν δεν το αγαπάει γιατί το πήρε;

- Ο Πλούτο, ο σκύλος της γιαγιάς, είχε για παρέα του, κολλητή παρέα, μια γάτα, την Πλουτίτσα. Κι όμως, εκείνος ο κύριος τους επιβράβευσε όταν υπακούοντας την προτροπή του την στραγγάλισαν μέχρι θανάτου! Και συνέχισε το δρόμο του ικανοποιημένος!!!

- Αχ, αυτά τα πατουσάκια που μου έκανε η γάτα μας η Αναστασία! Μου κάνει όπως έκανε στη μαμά της όταν ήταν μωρό, δεν μπορώ να τα ξεχάσω! Μου έκανε πατουσάκια ξανά, ξανά και ξανά!

- Κι ύστερα, όταν επρόκειτο να μετακομίσουμε, ενώ μαζεύαμε τα πράγματά μας, ο Στέλιος, η Λίλα, ο Λούκι και ο Τόμι, μας έφεραν μια... σουπιά στην πόρτα, ανέγγιχτη, σαν δώρο για μας! Φοβόμαστε ότι τώρα πια, στο νέο σπίτι που δέχονται να μας ενοικιάσουν υπό τον όρο «να μην έχουμε κατοικίδια», θα χωριστούμε. Και το αισθάνεται κι ο Στέλιος κι η Λίλα κι ο Τόμι κι ο Λούκι.

Η παιδική Φιλοζωική Ομάδα Κ γεννήθηκε από τα συναισθήματα τριών παιδιών 4, 6 και 9 ετών, μέσα από όλα αυτά. Από την ανάγκη να διαμαρτυρηθούν για όλα όσα βλέπουν και ακούνε να συμβαίνουν στην τσιμεντένια κι αφιλόξενη πόλη. Κι όμως, συστάθηκε στο κατώι ενός σπιτιού στο χωριό. Ο Κωστής θα έφτιαχνε τις πρώτες χειρόγραφες αφίσες για να κολλήσουν μαζί τα πρώτα μέλη της ΦΟΚ στις κολώνες του χωριού, διεκδικώντας να περπατήσουν για πρώτη φορά μόνα τους, στα δρομάκια του. «Αγαπάτε τα αδέσποτα ζώα» φώναζαν. Αγαπάτε τα αδέσποτα ζώα, μην τα αγνοείτε. Η διαμαρτυρία αυτή σύντομα θα μεταφερόταν, το δίχως άλλο, και στην πόλη. Στον παιδικό σταθμό που θέλει να μεταφέρει με την ίδια θέρμη το μήνυμά τους στα παιδιά και στους γονείς τους.

Γιατί λοιπόν να μην γεμίσει ο κόσμος όλος από φιλοζωικές ομάδες παιδιών, από Ομάδες ΦΟΚ; Αν ένα παιδί δεχτεί ότι νοιάζεται για τα αδέσποτα ζώα, τότε αυτόματα θα αποτελεί μέλος της Ομάδας ΦΟΚ.

Και μετά, όπου βρεθεί, στην οικογένεια, στην παρέα της γειτονιάς θα μεταφέρει αυτό το ενδιαφέρον σε ένα ακόμα παιδί. Κι εκείνο, ως νέο μέλος της Ομάδας ΦΟΚ θα μεταφέρει το μήνυμα ακόμα πιο μακριά: Σε ένα ακόμα παιδί που θα φροντίσει ένα ακόμα αδέσποτο ζώο κι εκείνο θα του ανταποδίδει την αγάπη του. Ένα παιδί με μια ακόμα ευκαιρία για έναν καλό φίλο. Η διαμαρτυρία στον 2^ο Παιδικό Σταθμό Βύρωνα. Κάπως έτσι, φτιάχτηκαν 40 πικέτες με φωτογραφίες από ζώα στους δρόμους.

Όπως, «Ο Γάτος που Σταμάτησε τον Πόλεμο», όταν ο στρατιώτης έβαλε για λίγο το όπλο του στην άκρη για να τον χαϊδέψει. «Ο Σκυλάκος του Φτωχού» που κοιμόταν στην αριστοκρατική του καρέκλα. Και δίπλα, ένα μήνυμα, μια προτροπή από τα παιδιά, ακόμα κι από εκείνα που δεν έχουν μάθει ακόμα να γράφουν και να διαβάζουν:

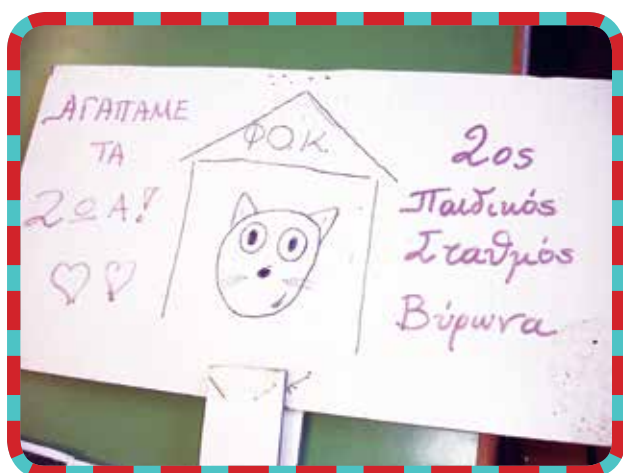
-Μαμά, πώς γράφεται «Όχι στους Μπόγιες»; Τα παιδιά θα μετέφεραν δυνατά το μήνυμά τους. Κι έτσι η Γη θα γέμιζε από ομάδες ΦΟΚ, θα μάθαιναν «και στους μεγάλους όλα όσα δεν ξέρουν για τα ζώα». Να τα αγαπάνε, να τα φροντίζουν. Κι έγινε η πρώτη διαμαρτυρία στην αυλή του 2^{ου} Δημοτικού Παιδικού Σταθμού Βύρωνα.

Συνέντευξη από τον κτηνίατρο κ. Πέτρο Μίκο

Λίγο πριν, μια επίσκεψη από τα μέλη της Ομάδας ΦΟΚ ως μικροί Ρεπόρτερ στον κο Πέτρο Μίκο, με μερικές ερωτήσεις από τα παιδιά στον κτηνίατρο.

- Τι κάνατε εσείς όταν είσαστε παιδί για τα Αδέσποτα ζώα;
- Γιατί γίνατε Κτηνίατρος;
- Πώς αισθάνονται τα ζωάκια όταν έρχονται στο ιατρείο σας;
- Τι κάνετε εάν δείτε έναν αδέσποτο σκύλο έξω από την πόρτα σας;
- Πώς θα μπορούσαμε να αλλάξουμε τον τρόπο που φέρονται οι άνθρωποι στα αδέσποτα ζώα;

Μια συνέντευξη «με πολύ συναίσθημα», θα μας πει ο κος Μίκος, παραλαμβάνοντας μια ξεχωριστή ζωγραφιά με την υπογραφή και το ξεχωριστό σήμα της Ομάδας ΦΟΚ. Ένα ελεύθερο, ανοικτό, σπιτάκι σκύλου, με μια χαμογελαστή γάτα, σχεδιασμένο με ιδιαίτερη φροντίδα από τον Κωστή.

Οι βόλτες στους δρόμους της πόλης και του χωριού συνεχίζονται με νερό και τροφή και κυρίως, πολλά χάδια. Παρέα μας, ο Στέλιος, η Λίλα, ο Λούκι και ο Τόμι. Η Λένη και ο Ερμής, οι τελευταίες γάτες της Αναστασίας. Επόμενος σταθμός είναι και πάλι ο 2^{ος} Παιδικός Σταθμός Βύρωνα. Μας δίνεται η ευκαιρία για Βιωματική Εκπαίδευση με Σκύλους. Εθελοντές που φροντίζουν σκύλους που κάποτε ήταν αδέσποτοι και τώρα είναι Σκύλοι Θεραπείας. Θα μάθουμε πώς να προσεγγίζουμε με ασφάλεια τους σκύλους, θα μάθουμε την γλώσσα τους: Πότε θα νομίζουν ότι θέλουμε να τους επιβληθούμε,

πότε θα καταλάβουν ότι θέλουμε να τα φροντίσουμε. Πώς θα καταλάβουν ότι θέλουμε να παίξουμε και όχι να τα κυνηγήσουμε. Ότι τα αγαπάμε. Οι εθελοντές της SAPTHellas ξέρουν καλά ότι οι Σκύλοι μπορούν να Θεραπεύσουν.

Διάχυση της δράσης

Έχουμε τόσα να πούμε, σε τόσους πολλούς, κι όμως έχουμε ένα πρόβλημα. «Πρέπει το μήνυμά μας να φτάσει σε όλους, σε ολόκληρη τη Γη».

Για αυτό, δημιουργήθηκε ένα ηλεκτρονικό περιοδικό, με τίτλο:

«Παιδιά, Γάτες και Σκύλοι, ή αλλιώς... Παιδιά και Φίλοι»

<https://kidscatsdogs.wordpress.com/>

Την προσπάθειά μας την άκουσαν πολλοί και τους ευχαριστούμε πολύ:

- Δημοσίευμα για την δράση της ομάδας ΦΟΚ: Διαδηλώνοντας για τα Αδέσποτα Ζώα στον Παιδικό Σταθμό.

<http://blogs.in.gr/blogger/post/?aid=1231394828>

- TV χωρίς Σύνορα:

<http://tvxs.gr/webtv/video/agapate-ta-zoa>

- Βύρωνας.gr

<http://vironas.gr/2015/03τα-παιδιά-διαδηλώνουν-για-τα-αδέσποτα/>

Τώρα, η παιδική ομάδα ΦΟΚ συνεχίζει να μάχεται με τις αντιλήψεις που θέλουν τα ζώα να παραμένουν αδέσποτα και παραμελημένα. Μάχεται για να μάθει στους μεγάλους να ακούνε τα παιδιά. Μάχεται για να μπει στο σχολείο η βιωματική εκπαίδευση με σκύλους. Για να γίνουμε, μεγαλώνοντας, λίγο καλύτεροι. Ομάδα ΦΟΚ Κωστής, Δανάη, Νίκη. Η παιδική φιλοζωική ομάδα Κ σχηματίστηκε το 2014 από την ευαισθησία τριών παιδιών 4, 6 και 9 ετών για τα αδέσποτα ζώα. Βασική μέριμνα των μελών της Ομάδας ΦΟΚ είναι να πείσουν μικρούς και μεγάλους ότι πρέπει να νοιαζόμαστε για τα ζώα στους δρόμους. Να τα ταΐζουμε, να τα ποτίζουμε, να τα εμβολιάζουμε, να τα στερώνουμε, αλλά πρωτίστως να τα πλησιάζουμε και να τα αγαπάμε. Όχι να τα καταβρέχουμε, να τα χτυπάμε, να τα φυλακίζουμε και να τα σκοτώνουμε. Οι παιδαγωγοί του 2^{ου} Παιδικού Σταθμού Βύρωνα και ιδιαίτερα η κα Σούλα Παπαϊωάννου στήριξαν και ενδυνάμωσαν την προσπάθειά μας, αποδέχτηκαν τα αιτήματά μας, μας έμαθαν πώς να πλησιάζουμε με ασφάλεια τα ζώα στους δρόμους και διαμαρτυρήθηκαν μαζί μας για τα κακώς κείμενα.

Σας ευχαριστούμε πολύ για την στήριξή σας. Ευχόμαστε να αποφοιτούν κάθε χρόνο νέα μέλη της παιδικής φιλοζωικής ομάδας Κ από όλους τους παιδικούς σταθμούς. Μόνο έτσι, το μήνυμά μας θα φτάσει σε όλη τη Γη. Μόνο έτσι, θα γίνουμε πιο ευαίσθητοι και τελικά, καλύτεροι άνθρωποι. Αρκεί να αρχίσουν να μας ακούνε πραγματικά οι μεγάλοι, αρκεί να πάψουν να λένε «δεν ξέρουν, είναι παιδιά ακόμα».

Ανθή Παναγιωτάκη – Αρώνη
Δημοσιογράφος –Μητέρα της Νίκης

Β. Γενική συνέλευση για να σώσουμε τα αδέσποτα

Όλα άρχισαν όταν η Νίκη (4 χρονών) μας είπε:

«Το ξέρετε ότι κάποιοι στο χωριό μου που κάνουν τους εθελοντές πάνε ψεύτικα και βάζουνε φαγητό στους σκύλους με δηλητήριο ή με μυτερά πράγματα μέσα και πεθαίνουν; Και εμείς για αυτό το λόγο μαζί με την μαμά μου, τη Δανάη την αδερφή μου και τον Κωστή τον ξάδελφό μου έχουμε κάνει μια ομάδα που τη λένε Φ.Ο.Κ και όλοι μαζί απλώς θα βρίσκουμε αδέσποτα και θα τα ταΐζουμε και θα τα φροντίζουμε. Θέλετε να μπειτε και εσείς σε αυτή την ομάδα;»

Έτσι, μια μέρα, ξαφνικά στο σχολείο μας ήρθε η μαμά της Νίκης, ο μπαμπάς και η Δανάη (αδερφή της Νίκης) με μια μεγάλη έκπληξη.

Είχαν ετοιμάσει «πλακάτ» για να κάνουμε εκστρατεία για τα αδέσποτα και να μπούμε και εμείς στην ομάδα.

Η ομάδα λέγεται Φ.Ο.Κ και είχε για σχήμα ένα σπιτάκι με ένα ζώο που έχει ανοιχτές τις γραμμές (τοίχους) για να είναι αδέσποτα και ελεύθερα τα ζώα. Όπως μας εξήγησε χαρακτηριστικά η Νίκη (βλ. άρθρο κυρίας Αρώνη σελ.22).

Κάναμε «Γενική συνέλευση» για το τι θα κάνει αυτή η ομάδα και για το πώς θα το διαδώσουμε στα υπόλοιπα παιδιά. Ο τρόπος ήταν εύκολος μιας και η αγάπη όλων των παιδιών για τα αδέσποτα ήταν διάχυτη σε όλο το σχολείο μας αρκεί να μοιράζαμε τα «πλακάτ».

Και έτσι η πορεία διαμαρτυρίας άρχισε.

Πρώτα μέσα στο σχολείο...

...Και ύστερα έξω ώστε οι φωνές μας να ακουστούν πολύ δυνατές.

Ο Αρχικός μας σκοπός ήταν να ευαισθητοποιήσουμε τόσο τα παιδιά όσο και τους ενήλικες για τα αδέσποτα. Να βάλουμε και εμείς ένα λιθαράκι ώστε να αρχίσουμε όλοι να παρατηρούμε πως και αυτά (αδέσποτα) υπάρχουν και έχουν τις ίδιες ανάγκες με εμάς. Και αυτά πεινάνε, κρυώνουν, υποφέρουν. Σε καμιά περίπτωση δεν θέλουμε να φορτίσουμε τα παιδιά συναισθηματικά και να τους προσθέσουμε ένα επιπλέον πρόβλημα στην τόσο αθώα ψυχή τους. Όμως ξέρουμε όλοι πόσο σημαντικά είναι τα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού και πως σε αυτά τα χρόνια διαμορφώνεται και διαπλάθεται ο χαρακτήρας του.

Προσπαθήσαμε λοιπόν να σπείρουμε ένα σποράκι στην παιδική ψυχή ώστε μεθαύριο στην ενήλικη ζωή τους να γίνουν άνθρωποι με αισθήματα και προβληματισμούς. Να γνωρίζουν πως και αυτά εκεί στο δρόμο υπάρχουν και έχουν την ανάγκη μας. Πως είναι άσχημο να τους συμπεριφερόμαστε με κακία.

Η χαρά μας ήταν μεγάλη όταν διαπιστώσαμε πως σε αυτό το έργο δεν είμαστε μόνοι. Είχαμε τη συμπαράσταση των γονιών, που αν και οι ίδιοι είχαν τις δουλειές τους, ασχολήθηκαν ενεργά. Και εκεί που όλο αυτό θα σταματούσε σε ένα μήνα συνεχίστηκε και θα συνεχίζεται...

Ήταν μεγάλη μας έκπληξη που η πραγματική ομάδα της Νίκης ήρθε στο σχολείο μας και με τη βοήθεια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης καταφέραμε να κάνουμε πραγματικότητα το όνειρό της. Δηλαδή να κάνουμε γνωστή σε όλη τη χώρα την ομάδα **Φ.Ο.Κ**

Ευχαριστούμε, Νίκη!!!

7. Πίνακες Ζωγραφικής με θέμα τα ζώα από την Εικαστικό κυρία Κασσιανή Τσακιρίδη

Γνωρίζοντας πως η επαφή με την τέχνη έχει πολύ σημαντικό ρόλο στην εξελικτική πορεία του παιδιού προκειμένου να αναπτύσσεται έγκαιρα τόσο το καλό γούστο, όσο και η ευαισθητοποίηση της φροντίδας του περιβάλλοντος αλλά και πως μέσα από την καλλιτεχνική ενασχόληση το παιδί αναπτύσσει και καλλιεργεί μια αισθητική στάση απέναντι στα πράγματα, είδαμε έργα σπουδαίων ζωγράφων με θέμα τα αδέσποτα και τα δεσποζόμενα.

Τα συζητήσαμε, μιλήσαμε για τα χρώματα, τα συναισθήματα, σκεφτήκαμε την ιστορία που μπορεί να έχει το κάθε έργο τέχνης...

...μπήκαμε και εμείς μέσα στον πίνακα και χαϊδέψαμε τα ζώα, τα ταΐσαμε, δώσαμε πνοή και ήχο στον κάθε πίνακα.

Με την εξοικείωση και τη γνώση του εικαστικού αλφαβήτου μπορούμε να εκφραστούμε καλλιτεχνικά, να κατανοήσουμε την πολιτιστική μας ταυτότητα και την ιδιαιτερότητά μας, να αντιληφθούμε στάσεις ζωής και ηθικές αξίες.

Στη συνέχεια δώσαμε ζωή στους πίνακες βάζοντας ουρές, αυτιά και μουστάκια και με τη βοήθεια μουσικής φανταστήκαμε ότι είμαστε ζώα που περιμένουν να τα ζωγραφίσουν.

8. Επιτραπέζια Παιχνίδια

α) Επιτραπέζιο παιχνίδι ΣΩΣΤΟ/ΛΑΘΟΣ για το πού μένουν οι σκύλοι

Είχαμε φτιάξει ένα παιχνίδι επιτραπέζιο και με πόνια τους σκύλους, για να κατανοήσουν τα παιδιά πού πρέπει να μένουν. Εξηγήσαμε τους κανόνες... Το δώσαμε στα παιδιά και το παιχνίδι... άρχισε.

Στην αρχή το κοιτούσαν και συζητούσαν. Ύστερα άρχιζαν να τοποθετούν τα πόνια στο ταμπλό και έκαναν σχόλια για το αν είναι σωστή ή λάθος η θέση που τοποθέτησαν τα πόνια.

Ο ένας συμπλήρωνε τον άλλο και το παιχνίδι προχωρούσε...

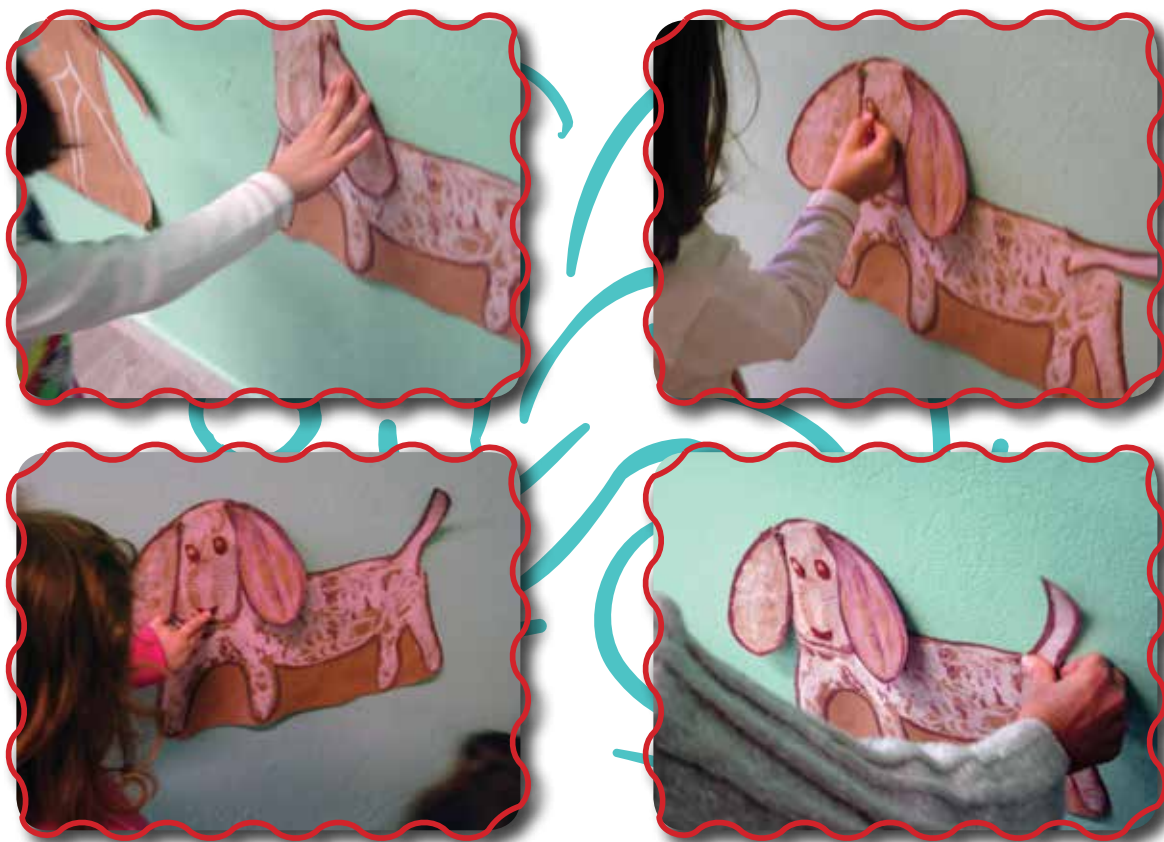
β) Παζλ

Είχαμε τοποθετήσει στον τοίχο το σώμα ενός σκύλου...

Και τα παιδιά πρόσθεταν τα αυτιά... τα μάτια... το στόμα... την ουρά (χαμηλά όταν είναι στενωχωρημένο – ψηλά όταν είναι χαρούμενο).

9. Διαδραστικά παιχνίδια

Θεατρικό παιχνίδι (Face Painting από την ηθοποιό-εμπυχώτρια Βουλγαρίδου Λία)

Πόσο ευχάριστη και ταυτόχρονα παιδαγωγική μπορεί να γίνει μια δραστηριότητα όταν γίνεται μέσα από το θεατρικό παιχνίδι;

Την απάντηση μας την έδωσαν τα ίδια τα παιδιά όταν μέσω του face painting γίναμε, όποιος ήθελε, σκύλοι και ξεκίνησε η περιπέτεια...

Το πρόγραμμα είχε στόχο να βοηθήσει τα παιδιά (μέσα από το παιχνίδι):

- Να σέβονται τους σκύλους.
- Να αναλαμβάνουν ένα μέρος των ευθυνών, π.χ. να τους βάζουν φαγητό, να περισυλλέγουν τα περιττώματά τους.
- Να παίζουν μαζί του, αποφεύγοντας τα βίαια παιχνίδια.
- Να καταλαβαίνουν τους τρόπους που επικοινωνούν οι σκύλοι μαζί μας, π.χ.:
 1. Αν δείχνουν τα δόντια τους → νιώθουν ότι απειλούνται και μπορεί να μας επιτεθούν.
 2. Αν κουνάνε την ουρά τους → χαίρονται.
 3. Αν είναι ξαπλωμένα, γυρνάνε ανάσκελα και δείχνουν την κοιλιά τους → είναι πολύ φιλικά και επιθυμούν χάδια κλπ.

Στη συνέχεια ακολούθησαν παιχνίδια εκπαίδευσης και συμπεριφοράς. Μέσα από αυτοσχεδιασμούς, τεχνικές έκφρασης τα παιδιά ενεργοποιούν τη φαντασία τους, οξύνουν την κρίση τους, γνωρίζουν το σώμα τους και μαθαίνουν να παρατηρούν τη δική τους συμπεριφορά και του σκύλου. Συζητήσαμε για το πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε σ' ένα σκύλο αλλά και για τη συμπεριφορά ενός ανθρώπου που έχει σκύλο.

Ακολουθήσαμε ένα τεράστιο κόκκαλο με τη μυρωδιά...

Κάναμε τους πεινασμένους σκύλους που ψάχνουν μυρίζοντας για τροφή...

...και όταν τη βρήκαμε χοροπηδούσαμε για να την πιάσουμε και να δείξουμε τη χαρά μας.

Βάλαμε και εμείς ουρές τις οποίες χρησιμοποιήσαμε σε διασκεδαστικές ασκήσεις κίνησης, δημιουργικές χορευτικές συνθέσεις και πολλά κινητικά παιχνίδια (Μουσικοκινητική αγωγή).

Γίναμε χαδιάρικοι σκύλοι που δείχνουν την αγάπη τους (μιας και δεν έχουν μιλιά για να μας το πουν, μας το δείχνουν)...

...αλλά και θυμωμένοι γιατί κάποιος μας συμπεριφέρθηκε άσχημα σε μας τα αδέσποτα. Έτσι μάθαμε να αναγνωρίζουμε το γάβγισμα ενός σκύλου και να μεταφράζουμε τα συναισθήματα που μπορεί να νιώθει. Έτσι θα είναι ευκολότερο για μας να αναγνωρίζουμε και να εκφράζουμε και τα δικά μας συναισθήματα. (Συναισθηματική αγωγή).

Τέλος μάθαμε πως όταν έχουμε ένα σκύλο πρέπει να τον βγάζουμε βόλτα πάντα με λουράκι, γιατί μπορεί να ενοχλήσουμε κάποιους άλλους ανθρώπους (που να μην έχουν αποκτήσει οικειότητα με σκύλους) ή να αποφύγουμε καυγάδες με άλλα ζώα ή ακόμη και να μην κινδυνεύσουμε να χάσουμε το σκύλο μας!!!

Επιπλέον αναλαμβάνουμε την ευθύνη τις περισυλλογής των περιττωμάτων με σακούλες!!! Έτσι με τα ειδικά σακουλάκια και περιττώματα φτιαγμένα από πηλό, γίναμε υπεύθυνοι ιδιοκτήτες!!! Καταλάβαμε τον τρόπο που μπορούμε όλοι να γίνουμε υπεύθυνοι όταν έχουμε στο σπίτι μας ένα σκύλο.

Ευχαριστούμε την κυρία Βουλγαρίδου Λία (Ηθοποιός- Εμπυχώτρια) που βοήθησε σε αυτό το πρόγραμμα.

10. Ο τοίχος είχε την δική του ιστορία

Μέσα από συνεχόμενες συζητήσεις με τα παιδιά αντιληφθήκαμε ότι είχαν πολλές εμπειρίες με σκύλους. Οι ιστορίες που μας έλεγαν κάθε μέρα ήταν όλο και περισσότερες και η μια καλύτερη από την άλλη.

α) Λόγια παιδιών

Έλλη: Εγώ βρίσκω στο δρόμο κακά που δεν τα μαζεύουν τα αφεντικά και προσπαθώ να μην τα πατήσω γιατί θα κολλήσουν στο παπούτσι μου.

Μάριος: Πρέπει να τα μαζεύουμε γιατί θα βρωμίσει όλος ο κόσμος.

Νίκη: Ναι, αλλά το ξέρετε πως τα κακά γίνονται χώμα;

Αγγελική: Ο θεός μου έχει ένα σκύλο μεγάλο που τον λένε Αϊαντα. Είναι λυκόσκυλο μεγάλο αλλά φοβάται λίγο.

Ελένη: Είναι φοβητσιάρης.

Αγγελική: Ναι, και όταν γίνω 10 χρονών θα μου το δώσει.

Πέτρος: Εμείς στην πυλωτή έχουμε κάτι γάτες και πηγαίνουμε και τις ταΐζουμε. Και μια μέρα μια κυρία έβαλε ένα σημείωμα που λέει να μην δίνουμε ψάρια στις γάτες γιατί έχουν πολύ λεπτά κόκαλα και μπορεί να κολλήσουν στο λαιμό.

Μάριος: Έρχεται ο Πάρης στο σπίτι μου, ένας σκύλος και παίζουμε.

Θανάσης: Του πετάς μπαλάκια;

Μάριος: Όχι, έχω τρεις αρκούδους και πετάω και πηγαίνει και τους πιάνει αλλά και άλλα παιχνίδια, την μπάλα και κάτι ξύλινα.

Έλλη: Η δική μου γιαγιά είχε μια γάτα που την λέγανε Γουίνι αλλά... πέθανε. Γιατί όταν πέρασαν τα χρόνια η γάτα είχε μεγαλώσει, είχε γίνει γριούλα και δεν είχε δόντια και πέθανε.

Ειρήνη: Και μια φορά βρήκαμε μια μικρή γάτα στο δρόμο και την ταΐσαμε και όταν μεγάλωσε την πήγαμε στο χωριό που το σπίτι ήταν μεγάλο με κήπο, γιατί στο διαμέρισμα το σπίτι ήταν μικρό και η γάτα δεν είχε παρέα αλλά στο χωριό είχε και άλλες γάτες.

Νίκη: Μια μέρα βρήκαμε στο δρόμο 7 γάτες και τις πήραμε στο σπίτι. Οι 2 είχαν πέσει στον ασβέστη και ο μπαμπάς τις έβαλε μέσα στη μπανιέρα να τις κάνει μπάνιο για να μην καεί η γούνα τους. Και μετά τις πήγαμε στην πυλωτή και τις προσέχουμε και τις φροντίζουμε εκεί και όταν βρέχει έχουμε ένα τραπέζι που το έχουμε κάνει σπίτι και τις βάζουμε εκεί. Έμενα ο αγαπημένος μου είναι ο Στέλιος! Είναι ο πιο αξιολάτρευτος. Εγώ με τις γάτες ξεπέρασα τους φόβους μου γιατί κάναμε μαζί ισορροπία στο πεζοδρόμιο και περνούσαμε πολύ ωραία.

β) Συλλογή προσωπικών εμπειριών

Ζητήσαμε από τους γονείς να μας φέρουν φωτογραφικό υλικό από προσωπικές στιγμές των παιδιών με αδέσποτα αλλά και δεσποζόμενα ζώα. Τις φωτογραφίες τις τοποθετήσαμε σε ένα ταμπλό ώστε όλοι να έχουν την δυνατότητα να τις βλέπουν.

Στην αρχή η ανταπόκριση των γονιών δεν ήταν η αναμενόμενη...

Όσο όμως ο καιρός περνούσε όλο και περισσότεροι γονείς, παρακινούμενοι ο ένας από τον άλλο, γέμισαν το ταμπλό του σχολείου. Το ταμπλό έγινε καθημερινά πόλος έλξης και συζήτησης των παιδιών μεταξύ τους, αλλά και των παιδιών με τους γονείς τους. Σταματούσαν, κοιτούσαν και ο καθένας έλεγε την εμπειρία του.

γ) Βιβλίο αναμνήσεων

Όταν συλλέξαμε αρκετό φωτογραφικό υλικό και δεν είχαμε τη δυνατότητα να το τοποθετήσουμε στο ταμπλό κατασκευάσαμε ένα βιβλίο. Το βιβλίο των αναμνήσεων.

Πήραμε χαρτί του μέτρου, το φτιάξαμε φυσαρμόνικα και αρχίσαμε την εικονογράφηση του βιβλίου μας προσθέτοντας τις φωτογραφίες μας.

Σειρά είχε τώρα το εξώφυλλο. Αφού φανταστήκαμε πώς θα θέλαμε να είναι και τι να απεικονίζει, διαλέξαμε ζώα και τα κολλήσαμε.

Και το βιβλίο μας έτοιμο για «εκτύπωση»...!!!

11. Επιμέρους δράσεις

Ύστερα από επιθυμία συναδέλφων να γνωρίσουν το project με το οποίο ασχοληθήκαμε ακολούθησαν κάποιες ενημερωτικές δράσεις.

α) Η γιαγιά μας διαβάζει παραμύθι για τον αδέσποτο φίλο μας!!!

Όπως έχει τονιστεί αρκετές φορές σε αυτό το βιβλίο, επιθυμία μας και στόχος μας ήταν να «μπλέξουμε» στην παιδαγωγική δράση και τους γονείς –γιαγιάδες –παππούδες, μοιράζοντας αρμοδιότητες αλλά και υλοποιώντας τις επιθυμίες των ίδιων.

Έτσι λοιπόν μια μέρα, η γιαγιά της Ανδριάνας, ενθουσιασμένη όπως ήταν με όλα όσα διαδραματίζονταν στο χώρο του παιδικού σταθμού, αλλά και έχοντας και η ίδια γνώσεις πάνω στην παι-

δαγωγική πράξη μιας και είναι νηπιαγωγός σε σύνταξη, εξέφρασε την επιθυμία να παρευρεθεί μια μέρα στον παιδικό σταθμό και να διαβάσει ένα βιβλίο έκπληξη στα παιδιά.

Το βιβλίο πραγματεύονταν τις περιπέτειες ενός αδέσποτου σκύλου και των αρνητικών συναισθημάτων που είχε όταν ήταν στο δρόμο, αλλά και πόση πολλή χαρά και ευγνωμοσύνη ένιωσε όταν τελικά κάποιος τον υιοθέτησαν.

β) Φτιάχνω το αγαπημένο μου ζώο με διάφορα υλικά

Μετά από τις συζητήσεις που κάναμε με τα παιδιά και την προσμονή της επίσκεψης των σκύλων θεραπείας στο σχολείο μας, τα παιδιά εξέφρασαν την επιθυμία να φτιάξουν διάφορα δώρα και να τα χαρίσουν στους φίλους τους, τους σκύλους. Το υλικό με το οποίο θα τα έφτιαχναν, είχαν ελευθερία να το αποφασίσουν και να το επιλέξουν μόνα τους.

Έτσι χωριστήκαμε σε ομάδες και άλλα παιδιά έφτιαξαν ζώα από πλαστελίνη, άλλα ζωγράρισαν και άλλα κόλλησαν...

ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΤΙΣ ΧΑΡΙΣΟΥΜΕ ΣΤΟΥΣ ΤΕΤΡΑΠΟΔΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΜΑΣ!

ΠΙΝΑΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΛΛΑΖ ΜΕ ΖΩΑ

ΖΩΑ ΑΠΟ ΠΛΑΣΤΕΛΙΝΗ

γ) Το Βυρωνοχωριό:

Στα πλαίσια δράσεων που πραγματοποιήθηκαν στο σχολείο μας με θέμα να γνωρίσουμε τη γειτονιά μας και τι υπάρχει γύρω από το σχολείο μας, κατασκευάσαμε μια μακέτα.

Συζητήσαμε για το τι βλέπουμε όταν ερχόμαστε στο σχολείο και τα παιδιά μας είπαν:

- Σπίτια.
- Πολυκατοικίες.
- Αυτοκίνητα.
- Βουνά και δέντρα.
- Μαγαζιά και ταβέρνες.
- Εκκλησία και Μοναστήρι στο βουνό.
- Πολλοί σκύλοι και γάτες στο δρόμο (αδέσποτα).

Έτσι ξεκινήσαμε να φτιάχνουμε τα σπίτια, τα κτίρια, τα ζώα και τα αυτοκίνητα από πύλο και στη συνέχεια ζωγραφίσαμε τις δημιουργίες μας.

Και φτιάξαμε την μακέτα της γειτονιάς μας. Επιλογή και επιθυμία των παιδιών ήταν να προσθέσουμε μια εικόνα ενός αδέσποτου σκύλου και να βάλουμε ένα πήλινο δοχείο που έφτιαξαν, για να πίνει νερό. Με αυτό τον τρόπο γίνεται κατανοητό πως έχουν επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό τα παιδιά σε ό,τι έχει να κάνει με τα αδέσποτα. Έχουν αντιληφθεί για αρχή ότι υπάρχουν και δεν περνάνε απαρατήρητα αλλά και μπορούν πλέον να μπουν στη θέση τους και να καταλάβουν πώς νοιώθουν και τι ζητάνε!

δ) Κουκλοθέατρο με ζώα:

Μια επιπλέον δράση που κάναμε ήταν κουκλοθέατρο με θέμα τα ζώα που εγκαταλείπουν στο δρόμο οι άνθρωποι. Τα παιδιά, αφού παρακολούθησαν την ιστορία, έπαιξαν και αυτά με τις κούκλες.

ε) Αλληλεπίδραση άλλων σχολείων

Στο σχολείο μας παρευρέθηκαν παιδιά από τον 3^ο Παιδικό Σταθμό του Δήμου Βύρωνα με συνοδεία των παιδαγωγών και παρακολούθησαν ένα «σεμινάριο για παιδιά» από τα ίδια τα παιδιά.

Η Αλληλεπίδραση με άλλα παιδιά άλλων σχολείων επιδρά πολύ θετικά στα παιδιά. Γνωρίζουν συνομήλικους, ανταλλάσσουν απόψεις και εμπειρίες και νιώθουν υπεύθυνα και χαρούμενα για αυτό που έκαναν όλη τη χρόνια. Καθρεπτίζονταν στα μάτια τους η ικανοποίηση, όταν συζητούσαν και εξηγούσαν στα άλλα παιδιά το πόσα πολλά πράγματα έμαθαν όλο αυτό τον καιρό.

στ) Σεμινάριο Παιδαγωγών

Στην προσπάθειά μας να μεταλαμπαδεύσουμε και να παροτρύνουμε και άλλους εκπαιδευτικούς να ασχοληθούν στο σχολείο με ένα τόσο ευαίσθητο και σοβαρό θέμα όσο τα αδέσποτα και η προστασία τους, συνδιοργανώσαμε με τους Σκύλους Θεραπείας (SART Hellas) ένα σεμινάριο για παιδαγωγούς. Στόχος μας ήταν η Βιωματική Εκπαίδευση των παιδιών με αδέσποτα αλλά και η φιλοζωία στα ελληνικά σχολεία. Η πρόσκληση ήταν ανοιχτή τόσο στον δικό μας δήμο όσο και σε άλλους. Η συμμετοχή ήταν πέρα από κάθε προσδοκία. Ο χώρος μας ήταν μικρός και όπως λέει και η παράδοσή μας... «όλοι οι καλοί χωράνε».

Το σεμινάριο άνοιξε με την ψυχολόγο κυρία Χριστίνα Γώγου – Καρυώτη, μητέρα παιδιού του 2^{ου} Παιδικού Σταθμού Βύρωνα και Στέλεχος πρόληψης των Εξαρτήσεων ΚΕΘΕΑ, η οποία προσέγγισε το θέμα από ψυχολογική και συναισθηματική σκοπιά.

Έπειτα ανέλαβε να μας ενημερώσει για το πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε και για το ποια πρέπει να είναι η σωστή στάση του σώματός μας απέναντι στα αδέσποτα, η κυρία Χριστίνα Οικονόμου συν-ιδρύτρια της οργάνωσης SART Hellas και εθελόντρια – εκπαιδευτρια σκύλων.

Στη συνέχεια η κυρία Οικονόμου, έχοντας μαζί της ένα εκπαιδευμένο σκύλο πρώην αδέσποτο, μας έδειξε βιωματικά όσα μας είπε στο θεωρητικό κομμάτι. Τα παιδιά πλησίασαν το σκύλο και με τις οδηγίες της τον χάιδεψαν, τον τάισαν και του έβαλαν νερό.

Ακολούθησε το παιδαγωγικό κομμάτι από την Προϊσταμένη του 2^{ου} Παιδικού Σταθμού Βύρωνα κυρία Παπαϊωάννου Ταξιαρχούλα και την κυρία Αποστολάκου Καλλιόπη, παιδαγωγό του ίδιου παιδικού σταθμού, αναλύοντας πώς προσέγγισαν παιδαγωγικά το θέμα.

Μια από τις δράσεις που πραγματοποιήθηκαν στον παιδικό σταθμό ήταν η επίσκεψη ενός πρώην αδέσποτου με την συνοδεία της κυρίας Ντόρας Μπαντή, εθελόντριας του ΣΠΑΣ Βύρωνα (Σύλλογος Προστασίας Αδέσποτων Σκύλων). Η κυρία Μπαντή παρευρέθηκε στο σεμινάριο και τόνισε την ανάγκη του εθελοντισμού και τη χαρά του εθελοντή.

Ένα πολύ σημαντικό κομμάτι του project ήταν η δράση που πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία από τους γονείς της Νίκης (παιδιού του παιδικού σταθμού). Η μητέρα κυρία Ανθή Παναγιωτάκη – Αρώνη, Δημοσιογράφος, μαζί με την ομάδα παιδιών που συμμετείχαν στη δράση περιέγραψε και μας μετέφερε την εμπειρία της στο χώρο του παιδικού σταθμού.

Το κοινό που παρακολούθησε το σεμινάριο ήταν συνάδελφοι, εκπαιδευτικοί με κοινά ενδιαφέροντα από άλλες περιοχές της Αθήνας, φοιτήτριες στο ΤΕΙ Αθήνας του Τμήματος Προσχολικής Αγωγής και σπουδάστριες του τμήματος βοηθών βρεφονηπιοκόμων του ΙΕΚ Αγ. Δημητρίου, καθώς και εθελοντές. Όλοι έδειχναν να είναι ενθουσιασμένοι και ευχαριστημένοι τόσο με το θεωρητικό κομμάτι όσο και με το βιωματικό.

Β' Μέρος: Βιωματικό κομμάτι

1. Η γωνιά του Τζίμη και των φίλων του

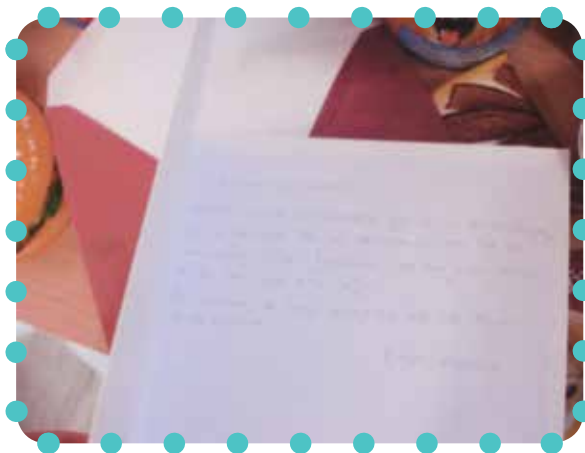
ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΑΜΕ ΤΗ ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΤΖΙΜΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ!

Ζητήσαμε από την Εθελόντρια και φίλη κυρία Μπαντή Ντόρα, να μας επισκεφθεί μαζί μ' ένα εκπαιδευμένο σκύλο. Εκείνη δέχθηκε και ενημερώσαμε τους γονείς και τα παιδιά! Δημιουργήσαμε μια γωνιά, που όποιος επιθυμούσε, έβαζε τροφές ή κουβέρτες για τους αδέσποτους τετράποδους φίλους!!!

ΕΒΑΖΑΝ ΚΑΡΤΕΣ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ!

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ!
ΝΟΙΩΣΑΜΕ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΚΥΛΟ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ...

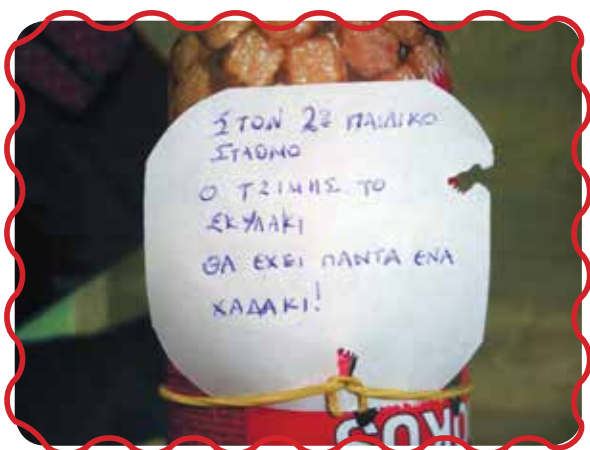

ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΘΗΚΑΜΕ!!!

ΦΡΟΝΤΙΣΑΜΕ ΤΗ ΓΩΝΙΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΑΦΗΣΑΜΕ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΕΣ ΜΑΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ!

ΚΑΝΑΜΕ ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΤΙΣ ΧΑΡΙΣΟΥΜΕ ΣΤΟΥΣ ΤΕΤΡΑΠΟΔΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΜΑΣ!

2. Πρώτη επαφή με πρώην αδέσποτα κουταβάκια (επίσκεψη του ΣΠΑΣ Βύρωνα στον 2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ ΒΥΡΩΝΑ με την εθελόντρια Μπαντή Ντόρα)

Η κυρία Ντόρα Μπαντή έφερε μαζί της τα δύο ημίαιμα αδέσποτα κουτάβια της.

Έρευνες έχουν δείξει ότι και τα πιο δειλά και εσωστρεφή παιδιά κοινωνικοποιούνται με την συμβίωσή τους με ένα κατοικίδιο.

Με αυτή την ευκαιρία τα παιδιά μπόρεσαν να έρθουν σε άμεση επαφή με σκύλους, χαϊδεύοντάς τα και μέσα από αυτή την διαδικασία να ευαισθητοποιηθούν και να μάθουν τι είναι εθελοντισμός και πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τα αδέσποτα, που λόγω της οικονομικής κρίσης ολοένα και αυξάνονται στην χώρα μας.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΑΚΟΥΣΑΝ ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ
ΑΔΕΣΠΟΤΟ ΖΩΟ, ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΖΩΩΝ,
ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ, ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΥΙΟΘΕΣΙΑ
ΚΑΙ ΤΙ Η ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΖΩΩΝ

ΜΕΓΑΛΗ Η ΕΚΠΛΗΞΗ ΚΑΙ Ο
ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ!

ΤΟΥΣ ΔΕΙΞΑΜΕ ΠΩΣ ΤΑ ΚΡΑΤΑΜΕ

ΟΤΑΝ ΤΟ ΚΟΥΤΑΒΙ ΕΓΛΕΙΨΕ ΤΗΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟ, ΑΡΧΙΣΑΝ ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΤΟΥΣ ΕΞΗΓΗΣΑΜΕ ΨΙΘΥΡΙΖΟΝΤΑΣ
ΟΤΙ ΜΙΛΑΜΕ ΧΑΜΗΛΟΦΩΝΑ ΓΙΑ ΝΑ
ΜΗΝ ΤΡΟΜΑΞΟΥΝ

ΚΑΤΑΛΑΒΑΝ ΟΤΙ ΜΑΣ ΓΛΕΙΦΟΥΝ ΓΙΑΤΙ
ΜΑΣ ΑΓΑΠΑΝΕ

ΧΩΡΙΣΤΗΚΑΝ ΣΕ ΜΙΚΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ
ΠΛΗΣΙΑΣΑΝ...

ΤΑ ΧΑΪΔΕΨΑΝ

ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΔΕΙΛΑ...

ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΜΕ ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟ, ΑΛΛΑ ΠΡΟΣΟΧΗ!

ΠΟΣΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΑΜΟΓΕΛΑ!!!

ΠΕΡΙΜΕΝΑΝ ΥΠΟΜΟΝΕΤΙΚΑ ΝΑ ΕΡΘΕΙ Η ΣΕΙΡΑ ΤΟΥΣ!!! ΧΩΡΙΣ ΦΑΣΑΡΙΑ

Δράση:

- Εξηγήσαμε στα παιδιά ότι τα καταφύγια ζώων σε όλη τη χώρα είναι ασφυκτικά γεμάτα με αδέσποτα. Οι εθελοντές που τα φροντίζουν δίνουν μεγάλο αγώνα να τα συντηρήσουν και ότι όλοι μαζί μπορούμε να βοηθήσουμε προσφέροντας τροφή, φάρμακα, κουβέρτες ή προσωρινή φιλοξενία σε κάποιο από αυτά μέχρι να υιοθετηθεί.
- Τέλος, τα παιδιά με τη συνεργασία των γονιών τους, που με χαρά ανταποκρίθηκαν, πρόσφεραν στα αδέσποτα είδη διατροφής, κουβερτούλες και σπιτάκι!
- Μας ζήτησαν να ξαναέρθουν οι σκύλοι στο σχολείο μας και ήταν το θέμα συζήτησης για πολύ καιρό!
- Για το λόγο αυτό έγινε η αρχή ενός κύκλου δράσεων που αφορούν τη χαρά, ευαισθητοποίηση και επαφή των παιδιών του 2^{ου} Δημοτικού παιδικού σταθμού με τα ζώα.

ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΟΛΟΙ ΤΑ ΠΙΑΣΑΜΕ, ΤΑ ΧΑΪΔΕΨΑΜΕ, ΤΑ ΑΦΗΣΑΜΕ ΝΑ ΞΕΚΟΥΡΑΣΤΟΥΝ ΚΑΙ ΜΙΛΗΣΑΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΠΟΥ ΖΗΣΑΜΕ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΜΑΣ

Ευχαριστούμε πολύ την εθελόντρια κυρία Μπαντή Ντόρα και την κυρία Ελένη, για την βοήθειά τους.

3. Κατασκευή σπιτιού για τα αδέσποτα ζώα της γειτονιάς μας από κούτες και άχρηστα υλικά

Τα παιδιά αποφάσισαν να δημιουργήσουν ένα σπιτάκι με αφορμή την επίσκεψη των σκύλων θεραπειάς... δεν έχασαν καθόλου χρόνο και μετέτρεψαν μια παλιά κούτα σε ένα χαρωπό και φιλόξενο σπιτάκι, ζωγραφίζοντάς την, στολίζοντάς την και τελικά συναρμολογώντας την...

ΕΝ ΩΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ...

ΕΝΩΝΟΝΤΑΣ ΤΑ ΔΥΟ ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΥΤΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ ΤΟ ΣΠΙΤΑΚΙ...

Η ΠΡΩΤΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΚΡΙΣΑΝ ΟΙ ΣΚΥΛΟΙ ΟΤΑΝ ΜΠΗΚΑΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ... ΤΟ ΣΚΥΛΟΣΠΙΤΟ ΚΑΙ ΤΟ ΒΥΡΩΝΟΧΩΡΙΟ ΜΑΣ...

Η ΕΥΧΑΡΙΣΤΗ ΕΚΠΛΗΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΗΡΘΑΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟΙ ΟΙ ΣΚΥΛΟΙ...

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΘΗΚΑΝ ΣΕ ΣΚΥΛΟΥΣ ΓΙΑ ΛΙΓΟ ΚΑΙ ΑΡΧΙΣΑΝ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ...

*«ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΕΝΟΣ ΖΩΟΥ ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΝΑ ΜΙΛΟΥΝ ΜΙΑ ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΓΛΩΣΣΑ»
MARTIN BUBER, 1878-1965*

4. Παρουσία εκπαιδευμένων σκύλων της SAPTHellas (ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΡΙΑ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ)

Η SAPTHellas (Δράση για τα Αδέσποτα-Σκύλοι Θεραπείας Ελλάδας, Αστική-Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία) ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2005 με τους εξής σκοπούς:

- Να ενημερώσει σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο τα παιδιά - και αυριανούς πολίτες της Ελλάδας - για την σωστή συμπεριφορά προς τους σκύλους (αδέσποτους ή δεσποζόμενους) και να τα ευαισθητοποιήσει σε σχέση με το πολύ καίριο πρόβλημα των αδέσποτων σκύλων (Πρόγραμμα «Εκστρατεία Ενημέρωσης»).

- Να προσφέρει κοινωνικό έργο σε

κοινωνικά ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού μέσω ουσιαστικής επαφής παιδιών ή ενηλίκων με ημίαιμους, πρώην αδέσποτους και εκπαιδευμένους σκύλους των εθελοντών της (Πρόγραμμα «Pet-Assisted Therapy» ή «Σκύλοι Θεραπευτικής Επαφής»).

- Να βοηθήσει όσο περισσότερο μπορεί στην επίλυση του παρόντος «προβλήματος» των αδέσποτων σκύλων, προωθώντας και υποστηρίζοντας με αρκετές παροχές, τις υιοθεσίες σκύλων (Πρόγραμμα «Υιοθεσία Σκύλων-Συντροφών») χωρίς περισυλλογή ή φιλοξενία.

Συνεχίζοντας το project με θέμα επαφή των παιδιών με τα ζώα

- Σε πρώτο στάδιο πετύχαμε την ευαισθητοποίηση των παιδιών (αδέσποτα, καταφύγιο, εθελοντισμός) την άμεση επαφή με τα ζώα, την κοινωνικοποίηση σε έναν ικανοποιητικό βαθμό.
- Το επόμενο βήμα μας ήταν τα παιδιά να καταλάβουν ότι δεν φτάνει μόνο να αγαπάμε τον καλύτερο φίλο του ανθρώπου. Πρέπει να σεβαστούμε ότι σκέπτεται διαφορετικά από εμάς και να του το δείχνουμε.
- Οι εθελοντές της SAPTHellas με τους ημίαιμους εκπαιδευμένους σκύλους τους έδωσαν την ευκαιρία στα παιδιά του παιδικού σταθμού να γνωρίσουν, με σωστό τρόπο προσέγγισης, τους τετράποδους φίλους ακολουθώντας συγκεκριμένες συμβουλές τους.

Η δράση χωρίζεται σε τρία μέρη:

1. Προετοιμασία του χώρου και των παιδιών για να υποδεχτούν με τον κατάλληλο τρόπο τους τετράποδους «φίλους» τους.

Στο πρώτο μέρος της δράσης μας βάλαμε τα παιδιά να κάτσουν αμφιθεατρικά και αφήσαμε ελεύθερο χώρο ώστε να υποδεχτούμε τους σκύλους.

Στη συνέχεια, ανακεφαλαιώσαμε με τα παιδιά βασικές αρχές, έννοιες και κανόνες που αφορούσαν ζώα, αδέσποτη ζωή, καταφύγια, εθελοντισμό κτλ.

Τέλος, δώσαμε έμφαση στο ότι θα μπορούμε να μιλάμε όσο θέλουμε, να κάνουμε ερωτήσεις αρκεί όλα αυτά να γίνονται χαμηλόφωνα, με ήρεμο τόνο φωνής χωρίς απότομες κινήσεις ώστε να μην αναστατώνουμε τους σκύλους.

ΤΟ ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΜΑ

2. Στο δεύτερο μέρος έχουμε προβολή διαφανειών με ψηφιακό προβολέα και συζήτηση - ενημέρωση των παιδιών.

- Υποδεχτήκαμε μια ομάδα από πέντε εκπαιδευμένους χειριστές της SAPTHellas μαζί με τους ημίαιμους, πρώην αδέσποτους και επίσης εκπαιδευμένους σκύλους τους.
- Μας έκανε μεγάλη εντύπωση που τα παιδιά, παρόλο που ήταν χαρούμενα και ενθουσιασμένα, **τήρησαν τον βασικό κανόνα** που θέσαμε εξ αρχής και δεν αντέδρασαν με απότομες κινήσεις-φωνές κατά την είσοδο των σκύλων στο σχολείο τους.

Αντιθέτως μιλούσαν ήρεμα και χαμηλόφωνα, έθεται τις ερωτήσεις τους εντυπωσιάζοντας και τους ίδιους τους εθελοντές για τη σωστή συμπεριφορά τους και το σεβασμό που έδειχναν απέναντι στους τετράποδους φιλοξενούμενους.

Η εθελόντρια, παράλληλα με την προβολή του φωτογραφικού υλικού, συζητά με τα παιδιά για διάφορα θέματα που αφορούν τον άνθρωπο και τα ζώα.

Θα παρουσιάσουμε ορισμένες από τις ερωτήσεις της εθελόντριας και τις απαντήσεις που δόθηκαν από τα παιδιά:

- Ερώτηση: Οι σκύλοι βρίσκονται στον δρόμο γιατί κάποιοι άνθρωποι τους παράτησαν. Γιατί το έκαναν αυτό;

Απάντηση: Γιατί δεν τους αγαπούσαν.

- Ερώτηση: Οι σκύλοι περνάνε καλά στο δρόμο;
Απάντηση: Όχι. Τους λείπει το φαγητό, το νερό, η παρέα, δεν έχουν οικογένεια, τους λείπουν η παρέα και τα παιχνίδια με την οικογένεια.
- Ερώτηση: Χρειάζονται γιατρό οι αδέσποτοι σκύλοι;
Απάντηση: Ναι...
Εθελόντρια: Σωστά, χρειάζονται και λέγεται κτηνίατρος, αλλά οι αδέσποτοι σκύλοι δυστυχώς δεν έχουν κτηνίατρο.
- Ερώτηση: Οι σκύλοι που ζουν στον δρόμο κινδυνεύουν;
Απάντηση: Ναι, από τα αυτοκίνητα που τους χτυπούν.
Εθελόντρια: Υπάρχουν άνθρωποι που δεν αγαπούν τους σκύλους. Παίρνουν ένα πολύ ωραίο κομμάτι φαγητού και βάζουν μέσα του δηλητήριο αφήνοντάς το στο δρόμο για να το φάνε οι σκύλοι. Εκτός από τους σκύλους σκοτώνουν και γάτες και πουλιά.
- Ερώτηση: Οι σκύλοι έχουν φίλους;
Απάντηση: Ναι, έχουν.
- Ερώτηση: Και αν τους χάσουν θα στεναχωρηθούν;
Απάντηση: Ναι, θα νιώσουν μόνοι.
- Ερώτηση: Εσείς παιδιά, έχετε σκύλο;
Κάποια παιδιά απάντησαν πως έχουν λέγοντας τα ονόματά τους.
(Η εθελόντρια ενημερώνει τα παιδιά για τους σκύλους που βρίσκονται τώρα στον σταθμό λέγοντάς τους πως τους βρήκαν στο δρόμο και τώρα μένουν μαζί τους μέσα στο σπίτι και όχι στην αυλή- μπαλκόνι).
- Ερώτηση: Όταν τους παρατάμε στο μπαλκόνι περνάνε καλά οι σκύλοι;
Απάντηση: Όχι, γιατί κρυώνουν, νιώθουν μοναξιά!
- Ερώτηση: Εσάς πώς θα σας φαινόταν να μένετε στο μπαλκόνι, ενώ όλη η οικογένειά σας είναι μέσα στο σπίτι;
Απάντηση: Θα λυπόμασταν, στενοχώρια, άσχημα...
- Ερώτηση: Με τι παίζουν οι σκύλοι;
Απάντηση: Με μπάλες, κόκκαλα.
Εθελόντρια: Ναι και τους αρέσει να πετάμε κάτι και να μας το φέρνουν, όπως επίσης το κρυφτό και το κυνηγητό. Γι' αυτό βλέπουμε να τρέχουν κυνηγώντας τις ρόδες των αυτοκινήτων.
Όταν λοιπόν κάνουμε ποδήλατο και δούμε έναν σκύλο να μας κυνηγά, δεν τρέχουμε πιο γρήγορα αλλά σταματάμε και έχοντας κατέβει από το ποδήλατό μας, προχωράμε με τα πόδια τσιουλώντας το μέχρι ο σκύλος να πάψει να μας ακολουθεί.
- Ερώτηση: Πώς νιώθει ένας σκύλος όταν είναι δεμένος; Περνάει καλά;
Απάντηση: Όχι!
- Ερώτηση: Τι αισθάνεται;
Απάντηση: Μοναξιά...
Εθελόντρια: Και φόβο γιατί αν του συμβεί κάτι δεν θα μπορεί να φύγει. Επίσης, δεν πλησιάζουμε αυτόν τον σκύλο γιατί εξαιτίας του φόβου που νιώθει μπορεί να μας φοβηθεί εμάς και να μας δαγκώσει. Ακόμη, όταν πάμε τον σκύλο μας βόλτα του βάζουμε λουρί για να μην τον χάσουμε.

3^ο μέρος: Ο σωστός τρόπος για να γνωρίσουμε έναν σκύλο – βιωματική προσέγγιση.

- Η εθελόντρια γνώρισε τους σκύλους με τα ονόματά τους στα παιδιά.
- Τους μίλησε για τον σωστό τρόπο που γνωρίζουμε οποιονδήποτε σκύλο:
Καθόμαστε αρκετά μακριά του σε χαμηλή θέση απλώνοντας ήρεμα το χέρι με την παλάμη προς τα κάτω. Αν ο σκύλος πλησιάσει για να μυρίσει το χέρι μας, χαμηλώνουμε ήρεμα το χέρι μας και τα μέρη που τον χαϊδεύουμε είναι κάτω από τον λαιμό του και στο στήθος του. Αν γυρίσει ανάσκελα, χαϊδεύουμε και την κοιλιά του.

Δεν χαϊδεύουμε ένα ξένο σκύλο στο κεφάλι γιατί στην γλώσσα του σκύλου σημαίνει ότι τον μαλώνουμε και θα στενοχωρηθεί ή θα μας φοβηθεί.

- Τέλος τα παιδιά σε μικρές ομάδες πλησιάζουν και χαϊδεύουν τους σκύλους.

ΣΤΗΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ΜΕ ΤΗΝ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΔΕΙΧΝΟΥΜΕ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΕΝΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΚΥΛΟΥΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΚΑΘΟΜΑΣΤΕ ΑΡΚΕΤΑ ΜΑΚΡΙΑ ΤΟΥ ΣΕ ΧΑΜΗΛΗ ΘΕΣΗ ΑΠΛΩΝΟΝΤΑΣ ΗΡΕΜΑ ΤΟ ΧΕΡΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΛΑΜΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΑΤΩ

ΑΝ Ο ΣΚΥΛΟΣ ΠΛΗΣΙΑΣΕΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΥΡΙΣΕΙ ΤΟ ΧΕΡΙ ΜΑΣ, ΤΟ ΧΑΜΗΛΩΝΟΥΜΕ ΗΡΕΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΠΟΥ ΤΟΝ ΧΑΪΔΕΥΟΥΜΕ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΑΙΜΟ ΤΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΤΗΘΟΣ ΤΟΥ

ΔΕΝ ΧΑΪΔΕΥΟΥΜΕ ΕΝΑ ΞΕΝΟ ΣΚΥΛΟ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΓΙΑΤΙ ΣΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΤΙ ΤΟΝ ΜΑΛΩΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΘΑ ΣΤΕΝΑΧΩΡΗΘΕΙ Ή ΘΑ ΜΑΣ ΦΟΒΗΘΕΙ

4ο Μέρος: χωριζόμαστε σε μικρές ομάδες στην αυλή.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΕ ΜΙΚΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΣΙΑΖΟΥΝ ΚΑΙ ΧΑΪΔΕΥΟΥΝ ΤΟΥΣ ΣΚΥΛΟΥΣ

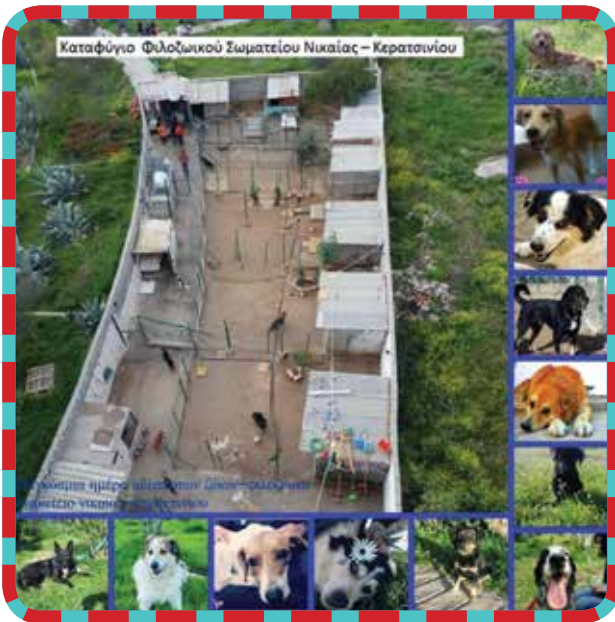

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΝΑ ΠΕΡΠΑΤΑΜΕ!

5. Επίσκεψη με ομάδα γονέων και παιδιών σε καταφύγιο ζώων (φιλοζωικό Σωματείο Νίκαιας –Κερατσινίου) και προβολή των εικόνων στα υπόλοιπα παιδιά

α) Φιλοζωικό σωματείο Νίκαιας - Κερατσινίου

Λίγα λόγια για την δράση μας...

Στο φιλοζωικό σωματείο Νίκαιας-Κερατσινίου, η δράση του οποίου είναι αποκλειστικά από εθελοντές, φιλοξενούνται σχεδόν 50 σκύλοι... Αναλαμβάνουμε αρκετά περιστατικά για να σώσουμε όσο το δυνατόν περισσότερα ζώα, είτε για ιατροφαρμακευτική κάλυψη, είτε στο να βρουν οικογένειες και ένα παντοτινό σπίτι. Δεν πληρωνόμαστε από κανέναν κρατικό φορέα, η μόνη βοήθεια που έχουμε είναι από τον κόσμο και τον απλό πολίτη! Φυσικά προσπαθούμε να είμαστε ενωμένοι, αισιόδοξοι, γεμάτοι θέληση, με κοινό σκοπό και στόχο, για να καταφέρουμε να πραγματοποιήσουμε το όνειρό μας: Να αδειάσουν τα κλουβιά και να είναι όλοι μας οι σκύλοι υιοθετημένοι και ευτυχισμένοι! Οι εθελοντές μας είναι κυρίως νεαρά παιδιά, γεμάτα αγάπη για τα τετράποδα! Γεμά-

τα δύναμη να βοηθήσουν τετράποδα πλάσματα! Για να τα κοινωνικοποιήσουμε λοιπόν, μιας και περνάνε τον περισσότερο χρόνο τους μέσα σε ένα κλουβί, δημιουργήσαμε «ημέρα βόλτας»!

Κάθε Κυριακή, μαζευόμαστε στο καταφύγιο, μαζί με απλούς ανθρώπους που στηρίζουν το έργο μας, και βολτάρουμε με υπέροχες τετράποδες μουσούδες! Χαιρόμαστε ιδιαίτερα όταν βλέπουμε γονείς να φέρνουν σε επαφή τα παιδιά τους, με τα δικά μας τετράποδα παιδιά!... Φυσικά, η ξενάγηση ενός παιδιού - με τον γονέα του πάντα- στον χώρο μας, μας τιμά αρκετά! Μιας και οι εθελοντές μας προσπαθούν να μεταφέρουν στα παιδιά να ξεχωρίζουν την φράση «Φάε! Γιατί θα έρθει ο σκύλος»... ή «Μην το χαϊδέψεις, είναι βρώμικο!» από το να μπορέσουν να χαρίσουν ένα ανθρώπινο, παιδικό και τρυφερό χάδι, σε ένα πλάσμα που ζει μέσα σε ένα καταφύγιο...και έχει ανάγκη την ανθρώπινη επαφή! Πόσο μάλλον ενός παιδιού, που είναι απόλυτα αγνή! Θεωρούμε αρκετά σημαντικό να αρχίσουν οι γονείς να μεταφέρουν την έννοια της φιλοζωίας στα παιδιά τους, ξεκινώντας από ένα καταφύγιο με πρώην αδεσποτάκια... και έπειτα εμείς να τους μεταφέ-

ρουμε την έννοια του εθελοντισμού! Για τους ενήλικες, είμαστε πάλι στην διάθεσή τους! Υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για το τί κρύβεται πίσω από την πόρτα ενός καταφυγίου. Η διαφορά σε μια Κυριακάτικη βόλτα και στην καθημερινή φροντίδα ενός καταφυγίου και 50 ζώων είναι μεγάλη! Για αυτό και ενημερώνουμε τον κόσμο για τις δράσεις μας, για τις ανάγκες μας και προσπαθούμε να αναπτύξουμε σχέσεις φιλίας. Δώρο Θεού είναι να βλέπουμε γονείς και εκπαιδευτικούς να επισκέπτονται το καταφύγιό μας μαζί με τα παιδιά και τους μαθητές τους! Λόγω των αναρτήσεών μας, λόγω του ότι θέλουμε να προβάλλουμε και στον υπόλοιπο κόσμο, εκτός του φιλοζωικού, ότι μια επίσκεψη σε ένα καταφύγιο αξίζει σίγουρα περισσότερο από μία παιδική χαρά υπάρχουν τηλέφωνα επικοινωνίας στην σελίδα μας:

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.476505375783306.1073742143.359989114101600&type=3>

Μπορείτε να μας καλέσετε και να μας ζητήσετε να έρθετε ένα πρωί στον χώρο μας για να μας γνωρίσετε από κοντά και να δείτε τα πλάσματα που φιλοξενούμε! Φυσικά και είστε ευπρόσδεκτοι! (Φορώντας πάντα πρόχειρα ρούχα και έχοντας όρεξη για πολλά σκυλίσια φιλάκια-τα περισσότερα ζώα που φιλοξενούμε είναι μαθημένα σε σπίτι, οπότε η αντίδρασή τους σε παιδιά ακόμα και σε ενήλικες είναι απόλυτα φιλική!). Οι εθελοντές μας θα σας περιμένουν για να σας ξεναγήσουν και να φέρουν σε επαφή τα παιδιά σας με τους σκύλους μας! Ήδη μέχρι τώρα μας έχουν επισκεφθεί σχολεία Δημοτικού, νηπιαγωγείο και παιδικός σταθμός, και έχουμε κάνει ενημερώσεις σε σχολεία Γυμνασίου.

Είναι σημαντικό, και εθελοντές και απλός κόσμος, να γίνουμε ένα! Άλλωστε στην φιλοζωία δεν χωράνε σύνορα και διαφορές! Η αγάπη για τα ζώα είναι σε όλους ίδια! Γι' αυτό, πέρα από την οποιαδήποτε δυσκολία αντιμετωπίζουμε, νιώθουμε περήφανοι, όταν στα πρόσωπά μας, κάποιοι βλέπουν μικρούς ήρωες. Γιατί χωρίς την βοήθεια του κόσμου, δεν θα είχαμε καταφέρει τίποτα ως τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΚΩΣΤΑΣ ΣΙΣΜΑΝΙΔΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΝΤΙΝΑ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΤΑΜΙΑΣ: ΒΙΒΗ ΤΡΑΤΡΑ

Έτσι λοιπόν ύστερα από έρευνα που κάναμε επιλέξαμε το χώρο του καταφυγίου Νίκαιας – Κεραιτσινίου γιατί πληρούσε τις προϋποθέσεις επίσκεψης παιδιών παιδικού σταθμού, τόσο από άποψη οργάνωσης, όσο προσωπικού και χώρου.

Πιο κάτω θα διαπιστώσετε πως με την κατάλληλη καθοδήγηση των εθελοντών και τηρώντας τους κανόνες του καταφυγίου τα παιδιά γνώρισαν το χώρο και ήρθαν σε επαφή, έπαιξαν και χάρηκαν με τους τετράποδους φίλους!

Αν κάποιο παιδί θελήσει να μπει μέσα στο κλουβί για να χαϊδέψει ο σκύλος, γίνεται ΠΑΝΤΑ με συνοδεία του κηδεμόνα και με εθελοντή μας!

Του δείχνουμε πώς να πλησιάσει τον σκύλο, πώς να τον χαϊδέψει χωρίς να φανεί απότομη η κίνηση... και πώς μπορεί να εμπιστευτεί τον σκύλο και αντίστοιχα ο σκύλος το παιδί!

Το ίδιο ισχύει και για μια τετράποδη βόλτα! Εάν το παιδί θελήσει να βγάλει βόλτα έναν σκύλο, του δείχνουμε πώς να περνάει το χέρι του μέσα από του λουρί, πώς να κάνει τον σκύλο να περπατάει μαζί του, δίπλα δίπλα, και πώς να τον δελεάζει με λιχουδιές για να ακούσει σε κάποια εντολή!

Τα παιδιά χαίρονται ιδιαίτερα, όταν δίνουν μπισκοτάκια στους σκύλους, και εκείνοι κάθονται ή χοροπηδάνε! Φυσικά όλη η χαρά είναι του σκύλου μιας και η επαφή με ένα παιδί είναι απόλυτη ευτυχία! Αληθινή ευτυχία!

Οι σκύλοι μας είναι όλοι κοινωνικοί! Κάποιοι χρειάζονται ιδιαίτερη μεταχείριση, μιας και πριν έρθουν στον χώρο μας, είχαν κακοποιηθεί από ανθρώπινο χέρι! Οπότε ο φόβος σίγουρα φαίνεται στα μάτια τους.

Και πρέπει να μας εμπιστευθούν! Για αυτό και τους πλησιάζουμε σιγά-σιγά, δείχνοντάς τους πως δεν χρειάζεται να μας φοβούνται και πως δίπλα μας πλέον είναι ασφαλείς!

Συνοδεύοντας ένα παιδί μέσα στο καταφύγιο, ο εθελοντής του εξηγεί πως σε ένα φοβικό σκύλο (βλ. Τσόκο ή Πάκι) πλησιάζουμε γλυκά... χωρίς να το κοιτάμε στα μάτια... Μόλις ο σκύλος σκύψει και αυτός στο ύψος του παιδιού, τότε μπορούμε να τον χαϊδέψουμε - πάντα με επιτήρηση εθελοντή και κηδεμόνα. Σε τέτοιο σκύλο που έχει κακοποιηθεί από άνθρωπο και διστάζει να μας εμπιστευ-

θεί, εξηγούμε στα παιδιά γιατί δεν μπορούμε να τον χαϊδέσουμε τόσο πολύ ή να του δώσουμε λιχουδιά! Διότι δίνοντάς του λιχουδιά ή ένα χάδι, όσο εκείνος φοβάται, είναι σαν να επιβραβεύουμε τον φόβο του... Άρα περιμένουμε να μας πλησιάσει εκείνος πρώτα.

Του δίνουμε το χέρι μας λοιπόν, αφού είμαστε στο ίδιο ύψος (και όχι εμείς πιο ψηλά από τον σκύλο!) για να πάρει την μυρωδιά μας! Ανάμεσα στους εθελοντές μας υπάρχουν και θετικοί εκπαιδευτές, οι οποίοι συμβουλεύουν τον κόσμο για την απόκτηση/υιοθεσία ενός σκύλου...

Το να μεγαλώσει ένα παιδί με έναν σκύλο είναι τόσο καλό, διότι το παιδί αποκτά σωστό χαρακτήρα, νοιάζεται για κάποιον αδύναμο, έχει καλύτερη ψυχολογία, γίνεται κοινωνικό με άλλα παιδιά και με άλλα ζώα, παράλληλα με τον σκύλο που κοινωνικοποιείται και εκείνος δίπλα σε ένα παιδί και μέσα σε μια οικογένεια.

Κλείνοντας τη βόλτα μας ακολουθήσαμε τους κανόνες υγιεινής που μας έμαθαν οι εθελοντές, πλύναμε τα χέρια μας για να φάμε το κέρασμα που μας είχαν ετοιμάσει και βγάλαμε αναμνηστικές φωτογραφίες.

β) Μοιράζοντας τις εμπειρίες μας.

Γυρίζοντας στο σχολείο η ομάδα παιδιών που συμμετείχε στην παραπάνω δράση, με τη βοήθεια προβολής εικόνων από την επίσκεψη στο καταφύγιο, μοιράστηκε την εμπειρία που έζησε με τα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου μας.

Γ' Μέρος: Βασικοί κανόνες

Ακολουθεί μια σειρά από συμβουλές και πίνακες ειδικών: εκπαιδευτών σκύλων, παιδιάτρων, κτηνιάτρων, παιδαγωγών, που ανάλογα με την ειδικότητα απαντούν σε ερωτήματα και προβληματισμούς που κατά πάσα πιθανότητα θα έχουν τόσο τα παιδιά και οι γονείς αλλά και ίσως και οι ίδιοι οι παιδαγωγοί που επιθυμούν να ασχοληθούν με τη βιωματική εκπαίδευση σκύλων. Επομένως αυτά μπορούν να γίνουν ένα πολύτιμο βοήθημα στη δουλειά τους με έγκυρες πληροφορίες ειδικών στα ανάλογα θέματα.

α) Σωστό ή Λάθος στην προσέγγιση ενός άγνωστου σκύλου

ΠΩΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΥΜΕ ΕΝΑΝ ΑΓΝΩΣΤΟ ΣΚΥΛΟ

Πολλοί άνθρωποι ενθουσιάζονται στην θέα ενός σκύλου και τρέχουν αμέσως κατά πάνω του προσπαθώντας να τον χαϊδέψουν, ή να τον αγκαλιάσουν. Τέτοιες συμπεριφορές μπορεί να είναι πολύ επικίνδυνες καθώς μπορεί να βάλουν άθελά μας τον σκύλο σε κατάσταση άμυνας. Αυτό παρατηρείται συνήθως σε σκύλους που δεν είναι πολύ καλά κοινωνικοποιημένοι ή σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς τα οποία έχουν άσχημες εμπειρίες από την επαφή τους με τους ανθρώπους (π.χ. έχουν κακοποιηθεί).

Ο καλύτερος τρόπος για να προσεγγίσουμε έναν σκύλο είναι να σεβαστούμε τον χώρο του, να του δώσουμε τον χρόνο που χρειάζεται για να νιώσει ασφάλεια και να μας εμπιστευτεί και να τον αφήσουμε να μας πλησιάσει εκείνος. Το ότι έρχεται ένας σκύλος να μας μυρίσει ή δείξει το όποιο ενδιαφέρον προς εμάς δεν σημαίνει απαραίτητα ότι θέλει και να τον χαϊδέψουμε. Είναι απλά ο τρόπος του, για να πάρει περισσότερες πληροφορίες για εμάς. Οι παρακάτω κανόνες θα μας βοηθήσουν να προσεγγίσουμε έναν σκύλο με ασφάλεια. Βέβαια δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο κάθε σκύλος είναι διαφορετικός από τον άλλον, όπως και οι άνθρωποι μεταξύ τους. Έτσι δεν συμπεριφερόμαστε με τον ίδιο τρόπο σε όλους τους σκύλους.

Τι κάνουμε όταν θέλουμε να προσεγγίσουμε ένα σκύλο; (Πάντα υπό την παρουσία των γονέων).

- Παίρνουμε την άδεια από τους γονείς μας.
- Τον αφήνουμε να μας πλησιάσει από μόνος του χωρίς να «παραβιάζουμε» τον χώρο του.
- Του δίνουμε χρόνο να μας «γνωρίσει» αφήνοντάς τον να μας μυρίσει.
- Σε περίπτωση που δεν απομακρυνθεί και παραμένει δίπλα μας δείχνοντας φιλική συμπεριφορά (π.χ. κουνήσει την ουρά του ή γυρίσει ανάσκελα) μπορούμε να τον χαϊδέψουμε μια φορά στο στήθος, αργά αλλά όχι διστακτικά.
- Αν μας δείξει ότι νιώθει άνετα και το χάδι μας τον ευχαριστεί μπορούμε να συνεχίσουμε να τον χαϊδεύουμε.
- Σε περίπτωση που θέλουμε να τον ταΐσουμε είναι προτιμότερο να του αφήσουμε αυτό που θέλουμε να του δώσουμε σε εμφανές σημείο και να το πάρει μόνος του.
- Αν ο σκύλος έχει χειριστή τον ρωτάμε πριν τον χαϊδέψουμε, έχοντας πάντα στο μυαλό μας όλα τα παραπάνω.

Τι ΔΕΝ κάνουμε όταν θέλουμε να προσεγγίσουμε έναν σκύλο;

- Δεν πλησιάζουμε κανέναν σκύλο χωρίς να πάρουμε την άδεια από τους γονείς μας.
- Δεν πλησιάζουμε έναν σκύλο ο οποίος μας φοβάται (απομακρύνεται, βάζει την ουρά κάτω από τα σκέλια) ή δείχνει επιθετική συμπεριφορά (γρυλίζει, γαβγίζει, σηκώνει τρίχωμα). Με διαφορετικά λόγια, δεν «παραβιάζουμε» τον χώρο του.
- Δεν του φωνάζουμε, δεν τρέχουμε και δεν κάνουμε απότομες κινήσεις. Τέτοιες συμπεριφορές μπορεί να προκαλέσουν ανασφάλεια ή φόβο στον σκύλο.
- Δεν βιαζόμαστε να τον χαϊδέψουμε. Τον αφήνουμε να μας «γνωρίσει» επιτρέποντάς του να μας μυρίσει. Με αυτόν τον τρόπο του δίνουμε την δυνατότητα να πάρει πληροφορίες για εμάς και εμείς από την πλευρά μας έχουμε την ευκαιρία να «διαβάσουμε» την συμπεριφορά του.
- Αν μας μυρίσει και θέλει να απομακρυνθεί, τον αφήνουμε να φύγει και δεν τον ακολουθούμε. Κάτι τέ-

- τοιο πιθανόν να τον τρομάξει και να ενισχύσει τον φόβο ή την καχυποψία του προς τους ανθρώπους.
- Αν παραμένει δίπλα μας, δεν απλώνουμε τα χέρια μας πάνω από το κεφάλι του ή σε σημεία του σώματός του που δεν βλέπει πού κατευθύνονται, καθώς κάτι τέτοιο θα μπορούσε να του προκαλέσει καχυποψία, ανασφάλεια ή φόβο.
 - Αν θέλουμε να τον ταΐσουμε δεν του δίνουμε ΠΟΤΕ το φαγητό με το χέρι μας. Κάποιοι σκύλοι εκδηλώνουν ενστικτωδώς επιθετικότητα στο φαγητό προκειμένου να διαφυλάξουν τους πόρους τους. Ο πιο ασφαλής και σωστός τρόπος είναι να αφήσουμε το φαγητό στο έδαφος και σε ένα εμφανές σημείο έτσι ώστε να το πάρει μόνος του.
 - Δεν χαϊδεύουμε ποτέ σκύλους που είναι δεμένοι, σκύλους πίσω από κάγκελα ή φράχτες ή σκύλους που βρίσκονται σε περιορισμένο χώρο (π.χ. σε σπιτόσκυλα ή κάτω από αυτοκίνητα). Σε τέτοιες περιπτώσεις κάποιοι σκύλοι έχουν την τάση να υπερασπίζονται τον χώρο τους απέναντι σε όποιον προσπαθεί να εισέλθει σε αυτόν.

Σε περίπτωση που κάνουμε τα ακριβώς αντίθετα από τα παραπάνω, υπάρχει η πιθανότητα να βάλουμε τον σκύλο σε κατάσταση άμυνας και να μας δαγκώσει.

Έχουμε πάντα στο μυαλό μας ότι ο σκύλος δεν μπορεί να ξέρει αν έχουμε φιλικές ή εχθρικές διαθέσεις. Πώς θα αισθανόμασταν εμείς αν μας πλησίαζε κάποιος άγνωστος στον δρόμο και προσπαθούσε να μας αγκαλιάσει;

Μαθαίνοντας να διαβάζουμε την γλώσσα του σώματος και τα σήματα των σκύλων, μειώνουμε δραματικά τις πιθανότητες να συμβεί κάποιο ατύχημα και να μας δαγκώσει ένας σκύλος.

Σκέρλος Παναγιώτης
Διπλωματούχος Εκπαιδευτής Σκύλων
A.Π. K9 Doorways Dog Trainers School

β) Διατροφικές συμβουλές για σκύλους και γάτες

Οι σκύλοι και οι γάτες ανήκουν σε μια ξεχωριστή διατροφική κατηγορία από εμάς τους ανθρώπους που ονομάζεται «σαρκοφάγα», δηλαδή διατρέφονται κατά κύριο λόγο με ζωική πρωτεΐνη (κρέας).

Επειδή όμως με τα χρόνια άλλαξαν οι συνθήκες διαβίωσής τους, έγιναν κατοικίδια ζώα, καθώς και οι θρεπτικές τους ανάγκες, πλέον έχει μελετηθεί λεπτομερώς το τι πρέπει να τρώνε.

Η καλύτερη διατροφική επιλογή για τα ζώα μας είναι η ξηρή τροφή, διότι είναι μελετημένο από τις εταιρίες τι ακριβώς ποσότητα πρέπει να τρώνε ανάλογα με την ηλικία τους, την φυλή τους, την κινητική τους δραστηριότητα ή αναλόγως τις ασθένειες που έχουν κληρονομικότητα λόγω φυλής.

Γιατί άλλες ανάγκες έχει ένα κουτάβι που ανήκει σε μεγαλόσωμη φυλή και αναπτύσσεται πολύ γρήγορα και άλλες ένας μικρόσωμος σκύλος.

Στο εμπόριο πλέον κυκλοφορούν χιλιάδες εταιρίες με τροφές αναλόγως με τις ανάγκες του σκύλου ή της γάτας μας.

Επίσης κυκλοφορεί και τροφή σε υγρή μορφή (κονσέρβα), καλό θα ήταν να αποφεύγεται η χρήση της σαν μόνιμη διατροφή, γιατί αποτελείται από 80-85% νερό και θρεπτικά δεν δίνει κάτι στο ζώο μας.

ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

• «ΟΙ ΣΚΥΛΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΓΑΤΕΣ ΤΡΩΝΕ ΚΟΚΑΛΑ»

Μια λάθος εντύπωση που έχει μείνει στα βάθη των αιώνων. Καλό είναι λοιπόν, να μην δίνουμε κόκαλα στα ζώα μας, οποιοδήποτε και αν είναι το μέγεθος του κοκάλου, γιατί μπορεί να προκαλέσουν έμφραξη ή να τρυπήσουν το έντερό τους, ιδιαίτερα στους σκύλους που τα σπάνε σε μικρά κοφτερά κομμάτια. Ένα κόκαλο μπορεί να αποβεί μοιραίο για την ζωή του σκύλου ή της γάτας μας.

Επίσης, καθώς τεμαχίζουν τα κόκαλα, καταστρέφουν τα δόντια τους και προκαλούν πληγές στην στοματική κοιλότητα.

- **«Η ΖΑΧΑΡΗ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΤΥΦΛΩΣΗ»**

Αυτό έχει μείνει από ένα παιχνίδι που λέγεται σπασμένο τηλέφωνο.

Όντως υπάρχει μια ασθένεια που λέγεται σακχαρώδης διαβήτης (δηλαδή αύξηση της γλυκόζης, του ευρέως γνωστού σακχάρου, στο αίμα) που σε προχωρημένα στάδια προκαλεί οφθαλμολογικά προβλήματα.

Έτσι λοιπόν έμεινε ότι το σάκχαρο προκαλεί τύφλωση άρα η ζάχαρη προκαλεί τύφλωση, κάτι που δεν ισχύει. Ναι μεν οι άνθρωποι και τα ζώα με σακχαρώδη διαβήτη επιβαρύνονται από την κατανάλωση ζάχαρης, αλλά αν κάποιος δεν έχει προδιάθεση για αυτή την ασθένεια δεν παθαίνει κάτι από την ζάχαρη.

Βέβαια να τονίσω ότι όντως δεν πρέπει στα ζώα μας να δίνουμε γλυκά και ζάχαρη, για άλλους όμως λόγους, επειδή παχαίνουν και τους προκαλούν έντονα προβλήματα στα δόντια τους.

- **«ΠΡΕΠΕΙ Ο ΣΚΥΛΟΣ Ή Η ΓΑΤΑ ΝΑ ΤΡΩΕΙ ΩΜΟ ΚΡΕΑΣ»**

Δεν πρέπει να δίνουμε στα ζώα μας ωμή τροφή διότι το ωμό κρέας είναι γεμάτο παράσιτα και βακτήρια (π.χ. εχινόκοκκος, τοξόπλασμα), τα οποία παράσιτα μπορεί να προκαλέσουν σοβαρά προβλήματα υγείας στα ζώα μας. Τα παράσιτα σκοτώνονται μετά από θερμική επεξεργασία του κρέατος (δηλαδή βρασμό ή ψήσιμο).

- **Η ΓΑΤΑ ΜΑΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΡΩΕΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΕΝΤΟΣΘΙΑ Ή ΚΡΕΑΣ**

Επίσης μια λάθος διατροφική επιλογή που έχει μείνει από τα παλιά χρόνια. Αυτή η διατροφή αποκλειστικά με εντόσθια μπορεί να προκαλέσει σοβαρότατη αβιταμίνωση (αβιταμίνωση Α), με αποτέλεσμα η γάτα μας να έχει σοβαρά προβλήματα στο σκελετό της και στα οστά της.

- **ΤΟ ΖΩΟ ΜΑΣ ΤΡΩΕΙ ΜΑΓΕΙΡΕΥΤΟ Ή ΤΟ ΙΔΙΟ ΦΑΓΗΤΟ ΜΕ ΜΑΣ**

Αρκετά από τα τρόφιμα τα δικά μας είναι τοξικά για τα ζώα ή ερεθιστικά.

Δεύτερον εμείς σαν άνθρωποι ανήκουμε σε άλλη διατροφική κατηγορία, είμαστε «παμφάγοι», όποτε το να ταΐζουμε το ζώο μας ότι τρώμε εμείς είναι λάθος, γιατί ούτε μπορούμε να υπολογίσουμε την ποσότητα που χρειάζεται, αλλά ούτε και τις βιταμίνες και τα ιχνοστοιχεία που απαιτούνται για την σωστή ανάπτυξη του.

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΤΡΟΦΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ ΜΑΣ

- **ΓΑΛΑΚΤΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΓΑΛΑ**

Το γάλα μπορεί να προκαλέσει στομαχικές και εντερικές διαταραχές στο ζώο μας, διότι δεν έχουν το υπεύθυνο ένζυμο (λακτάση) για να το πέψουν. Εξαιρέση αποτελεί το γιαούρτι. Αν τώρα χρειαστεί σε πολύ μωρά να δώσουμε γάλα, υπάρχει ειδική σκόνη για γάτες και κουτάβια στο εμπόριο που προορίζεται για αυτά.

- **ΚΡΕΜΜΥΔΙΑ, ΣΚΟΡΔΑ, ΣΤΑΦΥΛΙΑ, ΑΒΟΚΑΝΤΟ**

Μπορούν να προκαλέσουν τοξικότητα και θάνατο στο ζώο μας έστω και σε μικρή ποσότητα.

- **ΤΣΑΪ, ΚΑΦΕΣ, ΣΟΚΟΛΑΤΑ, ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ**

Επειδή περιέχουν καφεΐνη, μια ουσία αρκετά ερεθιστική για τα ζώα μας, καλό είναι να αποφεύγονται.

- **ΑΛΚΟΟΛ**

Είναι και αυτό αρκετά επικίνδυνο για την ζωή τους.

- **ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ**

Τροφές μαγειρεμένες με πολλά μπαχαρικά μπορεί να τους προκαλέσουν δυσπεψία και έντονες γαστρεντερικές διαταραχές.

Εν κατακλείδι, απολαύστε το παιχνίδι με το ζώο σας και καλή του όρεξη!!!

ΔΑΡΖΕΝΤΑ ΦΛΩΡΙΑΝΝΑ

Κτηνίατρος D.V.M Α.Π.Θ

Ειδίκευση στην οφθαλμολογία μικρών ζώων

Ευριπίδου & Ελ. Βενιζέλου 31, ΣΑΛΑΜΙΝΑ

Τηλ: 210 46 58 389, e-mail: darzfl@gmail.com

γ) Η άποψη του παιδίατρου

Τα οφέλη που πηγάζουν από την ανάπτυξη της αμφίδρομης σχέσης παιδιού – σκύλου είναι πολλά, γνωστά και περιγράφονται παραστατικά και ολοκληρωμένα μέσα από βιώματα στο πόνημα αυτό.

Είναι πραγματικά κρίμα για το παιδί, την οικογένεια και τελικώς την ίδια την κοινωνία να στερείται το παιδί της παραγωγικής αυτής επαφής με το ζώο λόγω του υπερβολικού φόβου των ενηλίκων-που εμφυτεύεται και στην παιδική ψυχή-για ασθένειες που μπορεί να μεταδοθούν από το ζώο στον άνθρωπο.

Η μετάδοση ζωνοόσων από τον σκύλο στον άνθρωπο είναι εξαιρετικά σπάνια και με την τήρηση στοιχειωδών κανόνων υγιεινής μας επιτρέπεται να έχουμε τις ευεργετικές επιδράσεις των ζώων τόσο στη σωματική όσο και στην ψυχική μας υγεία.

Τα μέτρα προφύλαξης είναι απλά, εύκολο να εφαρμοστούν, πολύ αποτελεσματικά και μπορούν να μειώσουν στο ελάχιστο τον κίνδυνο προσβολής από μεταδοτικές ασθένειες.

- ✓ Καλό πλύσιμο των χεριών με σαπούνι και νερό μετά από κάθε επαφή με ζώο - Εκπαίδευση του παιδιού να μην βάζει τα χέρια σε στόμα/μύτη μετά την επαφή με το ζώο, πριν τα πλύνει.
- ✓ Συστηματικό πλύσιμο των χεριών πριν από το φαγητό.
- ✓ Αποφυγή επαφής με αδέσποτο ζώο που παρουσιάζει «παράξενη» συμπεριφορά (νευρικότητα και επιθετικότητα χωρίς προφανή λόγο, σιελόρροια) ή δείχνει κατά κοινή αντίληψη άρρωστο.
- ✓ Περιορισμοί και ιδιαίτερη προσοχή στην επαφή με τα ζώα σε παιδιά με γνωστή αλλεργία στο τρίχωμα του ζώου ή σε παιδιά με ανοσοανεπάρκειες (ασθένειες κατά τις οποίες πάσχει το ανοσοποιητικό σύστημα).
- ✓ Επιμελής φροντίδα μικροτραυματισμών που προκλήθηκαν από το ζώο (εκδορές, δαγκώματα) με νερό/σαπούνι, αντισηπτικά και ενημέρωση του ιατρού για πιθανή χορήγηση αντιβιοτικών.
- ✓ Φροντίδα στο ζώο από τον κτηνίατρο για καταπολέμηση των παρασίτων και άλλων ασθενειών που προσβάλλουν τα ζώα αλλά και από εμάς τους ίδιους με διατήρηση της καθαριότητας του ζώου και του περιβάλλοντός του.

Άννα Ζέκη- Φελέκη

Παιδίατρος- Εξειδικευθείσα στη Νεογνολογία

δ) Εγχειρίδιο παιδαγωγών:

Σε αυτό το κεφάλαιο θα σας μιλήσουμε για τον τρόπο με τον οποίο ξεκινήσαμε το project καθώς επίσης και τα βήματα που ακολουθήσαμε ώστε να έχουμε όσο το δυνατόν καλύτερο αποτέλεσμα, χωρίς αντιδράσεις από τους γονείς. Στόχος μας ήταν η ευαισθητοποίηση τόσο των παιδιών όσο και των γονιών. Έτσι:

1. Ζητήσαμε **εγγράφως την έγκριση της Διευθύντριας Παιδαγωγικού** για την βιωματική εκπαίδευση των παιδιών.
2. Φτιάξαμε ένα έγγραφο στο οποίο αναφέραμε το περιεχόμενο του project, τους στόχους μας καθώς επίσης ζητήσαμε να γνωρίζουμε αν κάποιο παιδί έχει **αλλεργίες** σε τρίχωμα του ζώου, και το δώσαμε στους γονείς να το υπογράψουν.
3. Εξηγήσαμε στους γονείς με **συγκεντρώσεις γονέων** το τι θα συμβεί στα πλαίσια του project και τους ζητήσαμε να συμμετέχουν μοιράζοντας αρμοδιότητες. Με αυτό τον τρόπο τους **εντάξαμε στην παιδαγωγική δράση** και τους κάναμε συμμάχους.
4. Δεν ξεκινάμε με το βιωματικό κομμάτι, φέρνοντας ένα ζώο στο σχολείο. Πρώτα δουλεύουμε το **θεωρητικό πλαίσιο προσέγγισης** ενός σκύλου και όταν αντιληφθούμε ότι τα παιδιά είναι έτοιμα στην επίσκεψη τότε το φέρνουμε στο σχολείο.
5. Ρωτάμε και μαθαίνουμε πρώτα εμείς οι ίδιοι για τις **τεχνικές προσέγγισης των ζώων** και για τις στρατηγικές που υπάρχουν όταν δουλεύουμε με τα παιδιά. Για παράδειγμα δεν φέρνουμε ένα σκύλο σε μια ομάδα 30 – 40 παιδιών. Χωριζόμαστε σε πολύ μικρές ομάδες, μιλάμε χαμηλόφωνα, δεν τρέχουμε, δεν πέφτουμε πάνω του να το αγκαλιάσουμε και ας θέλουμε να του δείξουμε την τρυφερότητά μας.

6. Δεν πάμε οποιοδήποτε ζώο με οποιονδήποτε εθελοντή. Καλό είναι να πάμε πρώτα εμείς να μιλήσουμε μαζί τους, να γνωριστούμε με το ανθρώπινο δυναμικό αλλά και με τους σκύλους. Η ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΓΝΩΜΗ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΕΝΤΑΧΘΟΥΜΕ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ SAPTHellas ή να ζητήσουμε έναν εθελοντή με **κουταβάκια(προσέχοντας μην τα κακοποιήσουμε και τηρώντας τους παραπάνω κανόνες).**

Συμπεράσματα - Αποτελέσματα

Οδηγός στην παιδεία θα πρέπει να είναι η δημιουργία υπεύθυνων και ευαισθητοποιημένων πολιτών με ανεπτυγμένα και υγιή «αντανακλαστικά» απέναντι στη φύση, σεβασμό στο περιβάλλον και σε όλα τα έμψυχα όντα. Με γνώμονα λοιπόν το τεράστιο κενό που υπάρχει στην ελληνική παιδεία, όσον αφορά την προώθηση της φιλοζωικής και περιβαλλοντικής κουλτούρας στα παιδιά, και κυρίως στα σχολεία αποφασίσαμε να προτείνουμε λύσεις για τη δημιουργία μιας βάσης για την ανάπτυξη του ζωοφιλικού αισθήματος όλων όσων εμπλέκονται σ' αυτή τη σχέση.

Η **ενσυναίσθηση** ήταν ο πρωταρχικός μας σκοπός. Αυτό το καταφέραμε με το να παρατηρήσουμε τα συναισθήματα των σκύλων. Στην αρχή **αναγνωρίσαμε** και ορίσαμε λεκτικά τη διαφορά των θετικών και αρνητικών συναισθημάτων, ονοματίσαμε συναισθήματα όπως χαρά, λύπη και τις ανακαλύψαμε παρατηρώντας τις αλλαγές στο πρόσωπο και το σώμα.

- ✓ Παίζοντας με εικόνες που δείχνουν ζώα με συναισθηματικές εκφράσεις
- ✓ Συναρμολόγηση παζλ ζώων με συναισθηματικές εκφράσεις προσώπου και σώματος
- ✓ Θεατρικά παιχνίδια συναισθηματικής αντίληψης

Στη συνέχεια **εκφράσαμε** τα δικά μας συναισθήματα χαράς και λύπης αλλά και των συνομηλίκων μας, πότε ένα παιδί είναι χαρούμενο και πότε είναι λυπημένο. Αξιοποιήσαμε εικόνες που παρουσίαζαν φοβισμένα ζώα και **κατανοήσαμε** τα συναισθήματά τους:

- ✓ Περιγράφοντας τα συναισθήματα των ζώων όπως φαίνονταν στην εικόνα
- ✓ Κάνοντας υποθέσεις για τα αίτια του φόβου
- ✓ Βρίσκοντας λύσεις για να διώξουν το φόβο τους

Τέλος μπήκαμε στη θέση των σκύλων (**ενσυναίσθηση**) για να νιώσουμε τις φοβίες τους και τις αντιδράσεις τους σε κάθε εξωτερικό παράγοντα που επηρεάζει τη ζωή τους, ψάχνοντας να βρούμε τρόπους αντιμετώπισης και λύσεις σωστής διαβίωσης.

Ύστερα από το τέλος των βιωματικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν στον παιδικό σταθμό θελήσαμε να δούμε ποσό ωφέλιμο ήταν για όλους (παιδιά- γονείς). Αυτό επιτεύχθηκε με τη βοήθεια της τεχνολογίας (μαγνητοσκόπηση συνέντευξης παιδιών και γονέων) και με συζητήσεις πάνω στο θέμα.

1. Απομαγνητοφώνηση συζητήσεων παιδιών

Παρακάτω παραθέτουμε τα λόγια των παιδιών όπως καταγράφηκαν από τις απομαγνητοφω-
νήσεις των λήψεων.

- ❖ Τι τρώνε τα ζώα;

Ἑλλη: Ξηρά τροφή.

Αγγελική: Κονσέρβες και μπισκοτάκια για σκύλους.
(DVD: 10:34 – 11:25)

Νίκη: Κρεατάκι και όχι κόκαλα γιατί μπαίνουν μέσα στην κοιλιά τους και μπορεί να τρυπήσει τα έντερά τους.

Πέτρος: Εγώ στο δρόμο είδα το φιλαράκο μου το σκύλο και πήγα να τον ταΐσω. Είδα όμως ένα σημείωμα που λέει ότι δεν πρέπει να φάει κόκαλα γιατί τα ψιλά-ψιλά μπορεί να πάνε στο λαιμό και να πνιγούν.

Μαριαλίνα: Γλυκά δεν κάνει να τους δίνουμε όχι μόνο γιατί χαλάνε τα δόντια αλλά και τα μάτια και δεν θα βλέπουν.
(DVD: 10:39 – 11:23)

❖ Τι μάθαμε τελικά για τα ζώα;

• **Τι δεν πρέπει να κάνουμε;**

Ραφαίλ: Δεν πρέπει να είναι κάτω από τη βροχή.

Θανάσης: Δεν πρέπει να τρώνε από τα σκουπίδια.

Βίβιαν: Δεν πρέπει να τα τσιμπάμε.

Αγγελική: Δεν πρέπει να τα κλωτσάμε.

Αχιλλέας: Δεν πρέπει να είναι στο δρόμο γιατί υπάρχουν και κακοί.

• **Τι πρέπει να κάνουμε;**

Πέτρος: Πρέπει να είναι ελεύθερα.

Μάριος: Πρέπει να τα ταΐζουμε.

Έλλη: Πρέπει να τα έχουμε έξω και όχι σε κλουβί γιατί θα είναι λυπημένα και θα κλαίνε.

Μαριλίνα: Πρέπει να το βάλω κοντά στο τζάκι και να του δίνω φαγητό και όχι να είναι δεμένο στην πόρτα με αλυσίδα γιατί θα κρυώσει, θα φοβάται, θα πεινάει και θα κάνει και κακά. Δεν θα νοιώθει άνετα και θα σφίγγεται με την αλυσίδα.

Πέτρος: Να τα βγάζουμε βόλτα για να μην κάνουν την ανάγκη τους στο σπίτι.

Αγγελική: Και όταν κάνουν κακά στο δρόμο να τα μαζεύουμε.

(DVD: 12:49 – 13:02)

Έλλη: Όταν ήμουν στην κοιλιά της μαμάς, ο μπαμπάς μου και η μαμά μου βρήκαν μια γατούλα που τη λένε Σάμπα στο δρόμο μόνη της και την πήραν και τη μεγάλωσαν και μετά την πήγαν σε ένα άλλο σπίτι που έχει και αυλή και άλλες γάτες, γιατί όταν πηγαίναμε εμείς διακοπές έμενε μόνη της και στενοχωριόταν ενώ τώρα είναι χαρούμενη.

(DVD: 12:20 – 12:45)

Νίκη: Φτιάξαμε μια ομάδα εγώ, η αδελφή μου και ο Κωστής που βρίσκει αδέσποτα ζώα. Αυτή η ομάδα φροντίζει και προστατεύει τα αδέσποτα του χωριού.

(DVD: 5:30 – 5:35)

Νίκη: Θέλω να αποφασίσω να γεμίσει όλη η γη με ομάδες ΦΟΚ. Ακόμα και στον ψηφιακό κόσμο. Όλα τα πανό τα έφερα για να κάνουμε διαδήλωση στο σχολείο για τα ζώα και όλη η γη να προσέξει ένα ζώο. Θα ήθελα να κάνω μια μηχανή που ό,τι λέει ο ένας να έχει πολλές κάμερες και να το λέει σε όλους που υπάρχουν στη γη.

(DVD: 7:20 – 9:25)

Είναι πολύ σημαντικό να βλέπεις πως οι προσπάθειες ενός χρόνου καρποφόρησαν. Τα παιδιά κατάφεραν να μπουν στη θέση ενός αδέσποτου σκύλου και να νιώσουν τα συναισθήματά του, τους φόβους του και τη λύπη του. Είδαν πως είναι πολύ άσχημο να αφήνουμε τα κατοικίδια μας στο δρόμο επειδή τα βαρεθήκαμε και να μεγαλώνουν χωρίς φροντίδα και οικογένεια. Αντιληφθήκαμε πως το να κακοποιείς ένα αδέσποτο είναι μια αρνητική συμπεριφορά που σίγουρα δεν θα θέλαμε να μας συμβεί από έναν συνομήλικό μας. Όπως αισθάνονται τα αδέσποτα που κακοποιούνται αισθάνονται και οι φίλοι μας, οι συμμαθητές μας και μελλοντικά τα παιδιά και η σύζυγός μας.

Αξίες και οφέλη που λαμβάνει το παιδί μεγαλώνοντας με ένα ζώο.

Είναι κοινή λογική ότι τα παιδιά που μεγαλώνουν με κατοικίδια ζώα φοβούνται λιγότερο από εκείνα που μεγαλώνουν χωρίς κατοικίδια, έχουν λιγότερο άγχος για το «άγνωστο» και με κατάλληλη διδασκαλία (από το οικογενειακό περιβάλλον) μαθαίνουν να συμπεριφέρονται με ευγένεια και σεβασμό προς όλα τα ζώα αλλά και τους ανθρώπους.

✓ **Ανιδιοτελής αγάπη.** Τα παιδιά λαμβάνουν αγάπη άνευ όρων από ένα κατοικίδιο και δικαίως τα θεωρούν πιστούς τους φίλους. Τα ζώα είναι εκεί κάθε φορά που κάποιο παιδί θέλει να ξαλαφρώσει από τις έγνοιες ή τα προβλήματά του σε έναν «φιλικό ώμο». Επομένως από τα πρώτα στάδια της ζωής τους, έρχονται σε επαφή με αξίες, όπως η αγάπη και η φιλία και γίνονται πομποί και δέκτες αυτών των αξιών.

- ✓ **Σεβασμός.** Τα παιδιά μαθαίνουν πως τα κατοικίδια ζώα αξίζουν κόσμια μεταχείριση. Συνειδητοποιούν πως όλα τα έμβια όντα έχουν ανάγκες και συναισθήματα που οφείλουν να καλύψουν. Τα ζώα, όπως ακριβώς και οι άνθρωποι, αισθάνονται διψασμένα, κουρασμένα, πεινασμένα και ενώ κάποιες φορές μπορεί να επιζητούν το παιχνίδι, κάποιες άλλες δεν το χρειάζονται. Τα παιδιά, λοιπόν, μαθαίνουν να κατανοούν τις ανάγκες των ζώων και να προσπαθούν να τις υλοποιήσουν.
- ✓ **Καλοσύνη, αφοσίωση.** Τα παιδιά είναι συνήθως δέκτες της φροντίδας. Έχοντας κατοικίδια ζώα μπαίνουν στη θέση του φροντιστή. Μαθαίνουν να προβλέπουν, να αναγνωρίζουν και να φροντίζουν για τις ανάγκες των ζώων. Στο γραφείο του κτηνιάτρου ευαισθητοποιούνται με τους φόβους και το άγχος των κατοικίδιων ζώων και αναπτύσσουν συναισθήματα αγάπης και φροντίδας.
- ✓ **Μη λεκτικά ερεθίσματα.** Τα παιδιά μαθαίνουν να παρατηρούν, να καταλαβαίνουν και να ανταποκρίνονται κατάλληλα στη μη λεκτική συμπεριφορά των κατοικίδιων ζώων ενισχύοντας έτσι την επικοινωνία τους σε όλες τις διαπροσωπικές τους σχέσεις.
- ✓ **Υπευθυνότητα, ικανότητα και εμπιστοσύνη.** Ένα κατοικίδιο ζώο έχει αρκετές ευθύνες. Τα παιδιά αναπτύσσουν τη συνείδησή τους και μαθαίνουν να συμπεριφέρονται υπεύθυνα, γεμίζοντας με νερό και φαγητό το μπολ του κατοικιδίου ζώου όταν αδειάσει, ή βάζοντας το ζώο μέσα στο σπίτι κατά τη διάρκεια της κακοκαιρίας. Ικανοποιώντας τις συναισθηματικές και σωματικές ανάγκες ενός ζώου, τα παιδιά μεγαλώνουν, αναπτύσσοντας αξίες όπως η υπευθυνότητα, η εμπιστοσύνη και η ανάληψη αρμοδιοτήτων.
- ✓ **Ευρηματικότητα.** Τα παιδιά αγαπούν να κατασκευάζουν σπίτια – παιχνίδια για γάτες, σκύλους ή πουλιά. Αυτό θα ήταν ευχάριστο να πραγματοποιηθεί μέσα από το παιχνίδι με τους γονείς. Για παράδειγμα κατασκευάζω ξύλινα σπιτάκια ή κλουβιά από χαρτόνι, μπαίνοντας στη διαδικασία να χρησιμοποιήσω τη φαντασία μου, την επινοητικότητα μου.
- ✓ **Ο αναπάντεχος κύκλος της ζωής.** Η φθίνουσα υγεία ή ένας αιφνίδιος θάνατος του κατοικιδίου ζώου είναι συχνά η πρώτη επαφή των παιδιών με την πραγματικότητα της θνησιμότητας. Λόγω της περιορισμένης εμπειρίας και της πνευματικής ανάπτυξης των παιδιών πιστεύουν ότι ο θάνατος είναι προσωρινός και αναστρέψιμος και θεωρούν ότι με ένα μαγικό τρόπο μπορούν να επαναφέρουν κάποιον στη ζωή. Μέσα από συζητήσεις και από τη διαδικασία του θρήνου μαθαίνουν πως η αγάπη δε χάνεται και μπορούν να ζουν με τις αναμνήσεις.
- ✓ **Επαφή με τη φύση.** Τα κατοικίδια, όπως και τα υπόλοιπα εξημερωμένα ζώα, δημιουργούν στα παιδιά ένα «παράθυρο» μέσα από το οποίο μαθαίνουν τους νόμους της άγριας φύσης! Τα παιδιά μαθαίνουν να θαυμάζουν την εξυπνάδα και την προσπάθεια που απαιτείται από ένα ζώο για να επιβιώσει. Τα κατοικίδια εξάπτουν την περιέργεια των παιδιών για μια ατέλειωτη ποικιλία ζώων και των τόπων κατοικίας αυτών. Αυτό τους δημιουργεί ένα αίσθημα θαυμασμού και εκτίμησης για όλες τις εκφάνσεις της ζωής στη Γη. Κι αυτό είναι από μόνο του ένα αίσθημα ωφέλιμο για όλους.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι καλλιεργούνται στα παιδιά οι αξίες του ανθρωπισμού, της οικολογικής συνείδησης, της ηθικής ευθύνης, του αλτρουισμού, της κοινωνικής αξίας, της ενσυναίσθησης. Όλα τα πιο πάνω αποτελούν μόνο κάποια από τα οφέλη της συμβίωσης του παιδιού με ένα κατοικίδιο ζώο.

Θέματα που χρήζουν Προσοχής

Μαθαίνοντας από νωρίς στο παιδί το σεβασμό και την αγάπη προς τα ζώα, του προσφέρουμε ένα πολύτιμο εφόδιο για έναν κοινωνικώς αποδεκτό και σωστό τρόπο συμπεριφοράς ενάντια στην έννοια της βίας.

Σε περίπτωση που υπάρξουν προβλήματα συμπεριφοράς, από τα παιδιά προς τα ζώα, συνιστούμε τη συζήτηση και τη συνεργασία με έναν παιδοψυχολόγο. Η παιδική βία απέναντι στα ζώα ενδέχεται να προμηνύει ενήλικη επιθετικότητα και εγκληματικότητα. Η παιδική εγκληματικότητα κατά των ζώων αποτελεί πιθανό δείκτη του πώς θα εξελιχθεί το παιδί αργότερα ως ενήλικας.

Με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο ελπίζουμε ότι καταφέραμε τουλάχιστον να θέσουμε τις αρχές ώστε να αρχίσει να αναπτύσσεται ο σεβασμός σε κάθε μορφή ζωής σε όλον τον πλανήτη.

Σπυροπούλου Βασιλική
Βρεφονηπιοκόμος – Εκπαιδεύτρια ενηλίκων

3. Αφίσα αναζήτησης

Μέσα από συζητήσεις που έγιναν με τα παιδιά για τα αδέσποτα εξέφρασαν την απορία «Πώς μπορούμε να βρούμε το σκύλο που χάσαμε στο πάρκο;».

Τα παιδιά πρότειναν πολλούς τρόπους:

- Μπορούμε να κολλήσουμε το όνομά μας και το τηλέφωνό μας στα δέντρα και όποιος το βρει να μας πάρει και να μας το φέρει (αφίσες).
- Μπορούμε να βάλουμε και τη φωτογραφία του ζώου πάνω στο χαρτί.
- Μπορούμε να το γράψουμε στο internet (κοινοποιήσεις στο facebook).
- Μπορούμε να πάμε στην αστυνομία και να το πούμε.

- Μπορούμε να πάμε στον κτηνίατρο και να το αναζητήσουμε (ψάχνοντας το τσιπάκι του).

Μετά τη συζήτηση που προηγήθηκε η Νίκη την επόμενη μέρα έβγαλε φωτογραφία την Ασπρομαυρούλα της, μια λούτρινη γάτα που είχε για παιχνίδι και με τη βοήθεια των γονιών της έγραψε ένα κειμενάκι αναζήτησης, έφτιαξε την αφίσα και την κόλλησε στο ταμπλό ανακοινώσεων στην είσοδο του σχολείου.

Δημοσιεύσεις

Το όλο εγχείρημά μας δημοσιεύτηκε αρκετές φορές σε διάφορα site του internet και απέσπασε πολύ ενθαρρυντικές κριτικές και σχόλια.

1. Blogs » Απ-Ανθή-σματα

Δημοσίευση: 24 Μαρ. 2015

[Βίντεο] Τα παιδιά διαδηλώνουν για τα αδέσποτα ζώα

Λένε πως το να είσαι γονιός είναι η πιο δύσκολη δουλειά και, επιπλέον, δεν διδάσκεται πουθενά. Τα τελευταία δυο χρόνια όμως, εγώ πηγαίνω σχολείο -στον παιδικό σταθμό Βύρωνα. Εκεί πέρσι, διδάχτηκα την ιστορία του Βύρωνα, την Ιστορία αλλιώς, κοιτώντας γύρω, αναβιώνοντας τα γεγονότα από παλιές εφημερίδες, ντοκουμέντα, αφηγήσεις και παλιά παιχνίδια. Φέτος έμαθα ότι, τουλάχιστον όταν είμαστε παιδιά, αγαπάμε τα αδέσποτα ζώα. Από πέρσι, τα παιδιά του 3ου παιδικού σταθμού είχαν πλησιάσει -με την προσεκτική καθοδήγηση των εθελοντών της SAPT Hellas που υιοθέτησαν αδέσποτα ζώα-, και είχαν χαϊδέψει την, κάποτε μόνη, Ρίκα. Φέτος, στον 2ο Παιδικό Σταθμό, τους έφεραν δύο κουταβάκια που είχαν βρεθεί αβοήθη-

τα μόνα τους, κάπου πεταμένα. Τα περίμεναν τροφή, μωρουδιακές κουβέρτες και πολλά, πολλά παιδιά, έτοιμα να τα φροντίσουν.

Ένα πρωινό Σαββάτου σε μια επίσκεψη στο χωριό, τρία παιδιά 10, 6 και 5 ετών έφτιαξαν την φιλοζωική ομάδα παιδιών «ΦΟΚ» και χωρίς δεύτερη σκέψη, βγήκαν στους δρόμους του και κόλλησαν αφίσες-ζωγραφίες για να δουν, και εκεί, αλλιώς τα ζώα που «δεν χρειάζονται». Τα εντόπισαν, τα τάισαν, έπαιξαν μαζί τους «κι ας ζύνονται, κι ας τα λέρωναν». Έπειτα, έφτιαξαν 40 πικέτες διαμαρτυρίας, ζωγραφισμένες με συνθήματα που έμελλε να σηκώσουν στην αυλή του 2ου παιδικού σταθμού Βύρωνα, για να μας ζητήσουν να αγαπήσουμε τα ζώα, όπως τα αγαπούν κι εκείνα. Να μην αδιαφορούμε, να μην τα προσπερνάμε. Δείτε την ταινιούλα από την πρώτη δράση της φιλοζωικής ομάδας ΦΟΚ και την διαμαρτυρία των παιδιών στον 2ο Παιδικό Σταθμό Βύρωνα για τα αδέσποτα ζώα -η εικόνα είναι σε πολλά σημεία θολωμένη καθώς εμφανίζονται ανήλικα παιδιά. Όλα αυτά, δεν έγιναν τυχαία. Δεν ήταν η μαμά ή ο μπαμπάς τους που αγαπούσαν τα αδέσποτα -κι εκείνοι αδιαφορούσαν. Είναι τα ίδια τα παιδιά που έχουν κάτι να μας πουν -αρκεί να σκύψουμε λιγάκι. Χρειαζόταν μόνο εκείνο το πρώτο... τικ στο πρώτο ντόμινο, κι αυτό το έκανε η κα Ταξιάρχουλα Παπαϊωάννου, η παιδαγωγός του σταθμού και η πιστή και ακούραστη ομάδα της, που μαζί μίλησαν στα παιδιά του σταθμού για τα ζώα και δεν αρκέστηκαν να τους δείξουν ωραίες εικόνες. Μέσα από εικόνες, πρωτότυπα επιτραπέζια παιχνίδια που δημιούργησαν μόνες τους, ουσιαστικές και εποικοδομητικές συζητήσεις με τα παιδιά, γέμισαν τους τοίχους του σχολείου με την πραγματική εικόνα που έχουμε φτιάξει για τα μοναδικά ζώα της πόλης μας. Κι εκείνα, αποφάσισαν να μας πουν να την αλλάξουμε.

Ας το κάνουμε.

Τα σχόλιά σας

• **Αγαπάμε τα Ζώα**

Υπάρχει ελπίδα, ενδιαφέρονται για τα ζώα, είναι ευαίσθητα, αύριο θα βοηθήσουν και άνθρωποι και θα κάνουν ό,τι απαιτείται για να γίνουν καλύτεροι άνθρωποι. Μπράβο.

Alex

• **Τι ωραία μέχρι που...**

Η επίδειξη διπλών μέτρων σε αυτή τη χώρα δεν θα σταματήσει να με εκπλήσσει ποτέ. Αναρωτιέμαι λοιπόν αν όλοι αυτοί οι «φιλόζωοι» που ξιφουλκούν υπερ της απελευθέρωσης των αδεσπότην (στους δρόμους) θα είχαν την ίδια άποψη αν μια αγέλη αδεσπότην ξέσκιζε το παιδί τους. Το παιδί που του μαθαίνουν πολύ απλά μισές αλήθειες όπως για παράδειγμα ότι σεβόμαστε τα ζώα (αλλά όχι ότι πρέπει εξίσου να σεβόμαστε και τους άλλους δίπλα μας). Όλοι αυτοί οι «φιλόζωοι» οι

οποίοι κατά κύριο λόγο είναι και πολιτισμένοι/ευρωπαϊστές και άλλα εύηχα, ας μας εξηγήσουν σε ποιά άλλη πολιτισμένη/ευρωπαϊκή χώρα υπάρχουν τόσα αδέσποτα μέσα στις πόλεις. Αλλά ας μην αφήσουμε την αλήθεια να χαλάει το ψυχοπονιάρικο προφίλ.

Γιάννης

Απαντήσεις:

Αγαπητέ κ.Γιάννη, λυπάμαι που θεωρήσατε ότι τα παιδιά αυτά έμαθαν ή ότι ζητούν «να απελευθερώσουμε αδέσποτα στους δρόμους» -μάλλον το αντίθετο συμβαίνει. Δεν εγκαταλείπουμε και στερώνουμε ακόμα και τα αδέσποτα που θα παραμείνουν αδέσποτα, μου είπαν τα παιδιά. Επίσης, αυτό που διαπίστωσα ήταν ότι το χάδι στα ζώα -και μάλιστα όχι στα όμορφα, φρεσκοπλυμένα και ράτσας, αλλά στα απροστάτευτα- έκανε τα παιδιά πιο ήρεμα, πιο φιλικά απέναντι σε όλους. Όσο για το «ψυχοπονιάρικο προφίλ», το αντιπαρέρχομαι.

Ανθή Παναγιωτάκη

- **Αγαπάμε τα ζώα**

Οι πιο όμορφοι χάρτες είναι χαραγμένοι στην ψυχή των μικρών παιδιών, χάρτες που δεν έχουν σύνορα. Αυτό που χρειάζεται είναι κάποιος να τους διαβάσει από την ψυχούλα τους! Είναι τυχερά τα παιδιά του Βύρωνα γιατί έχουν την Σούλα την Παπαϊωάννου! Μακάρι να υπάρξουν πολλές πολλές Σούλες στο εξής!

Ζερβάκη Αικατερίνη

Απαντήσεις:

Ευχαριστούμε πολύ για τα όμορφα σχόλιά σας. Είναι μια δράση ομαδική, του 2ου Παιδικού Σταθμού του Δήμου Βύρωνα. Ευχαριστώ πολύ την ομάδα του προσωπικού μου, τους γονείς, τους φίλους εθελοντές που βοήθησαν καθώς και τη Διοίκηση των παιδικών σταθμών που μας υποστήριξε στην προσπάθειά μας!

Παπαϊωάννου Σούλα

2. <http://tvxs.gr/>

«Αγαπάτε τα ζώα»

23 Μαρ. 2015

[Video]

Τρία παιδιά στην περιοχή του Βύρωνα, ηλικίας 10, 6 και 5 ετών αντίστοιχα, παραδίδουν μαθήματα ανθρωπιάς και αγάπης, ιδρύοντας τη Φιλοζωική Ομάδα Παιδιών (ΦΟΚ) και με βασικό στόχο την υπεράσπιση των αδέσποτων ζώων.

Η ιστορία τους ξεκινά ένα πρωινό Σαββάτου, οπότε βγαίνουν στους δρόμους και κολλούν αφίσες-ζωγραφιές, σε μια προσπάθεια να δουν οι πολίτες με άλλο μάτι τα «ζώα που δεν χρειάζονται».

Στη συνέχεια, κατασκεύασαν 40 πικέτες διαμαρτυρίας, ζωγραφισμένες με συνθήματα, τις οποίες ύψωσαν στο προαύλιο του 2ου παιδικού σταθμού στο Βύρωνα. Μέσα από αυτές ζητούσαν πράγματα

αυτονόητα, αλλά δυστυχώς πολλές φορές όχι και τόσο κατανοητά από τον κόσμο των μεγάλων: αγαπάτε τα ζώα, μην αδιαφορείτε, μην τα προσπερνάτε.

Δείτε την ταινία μικρού μήκους από την πρώτη δράση της φιλοζωικής ομάδας ΦΟΚ και τη διαμαρτυρία των παιδιών στον 2ο Παιδικό Σταθμό Βύρωνα για τα αδέσποτα ζώα -η εικόνα είναι σε πολλά σημεία θολωμένη καθώς εμφανίζονται ανήλικα παιδιά.

3. Καθημερινή ενημέρωση για τον Βύρωνα

Τα παιδιά διαδηλώνουν για τα αδέσποτα ζώα [Βίντεο] Πηγή: tvxs.gr 29 Μαρτίου 2015

Τρία παιδιά στην περιοχή του Βύρωνα, ηλικίας 10, 6 και 5 ετών αντίστοιχα, παραδίδουν μαθήματα ανθρωπιάς και αγάπης, ιδρύοντας τη Φιλοζωική Ομάδα Παιδιών (ΦΟΚ) και με βασικό στόχο την υπεράσπιση των αδέσποτων ζώων...

4. Πηγή: Blog στο WordPress.com. | The Resonar Theme.

Δεν είχα συνειδητοποιήσει τι στερώ από τα παιδιά μου υιοθετώντας μια στάση εχθρική προς τα κατοικίδια ζώα. Δεν ήξερα όσα ίσως θα διαβάσετε στην παραπομπή. Λυπάμαι όμως που δεν τα ξέρουν και όλοι εκείνοι που δεν έχουν και το δικαίωμα να στερούν τα παιδιά από όλα όσα τεκμηριώνουν οι πανεπιστημιακοί -οι ιδιοκτήτες των σπιτιών που νοικιάζονται και δεν θέλουν κατοικίδια, οι γείτονες που ενοχλούνται (ακόμα και από τις γάτες).

5. <http://istoriesadespoton.gr/contact>

Επισκέφθηκαν το καταφύγιο της Νίκαιας

Το καταφύγιο αδέσποτων ζώων του Φιλοζωικού Σωματείου Νίκαιας – Κερατσινίου επισκέφθηκαν τα παιδιά του παιδικού σταθμού Βύρωνα συνοδευόμενα από τις δασκάλες και τις μανούλες τους. Ξεναγήθηκαν στους χώρους του καταφυγίου και η αγάπη τους προς τα εγκαταλελειμμένα ή αδέσποτα ζώακια ήταν ολοφάνερη και συγκινητική.

Τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά αρκετούς σκύλους του καταφυγίου, χαρίζοντάς τους δεκάδες χάδια. «Χαιρόμαστε ιδιαίτερα όταν οι γονείς και οι δάσκαλοι μαθαίνουν στα παιδιά από τόσο νεαρή ηλικία, να αγαπάνε και να νοιάζονται

τα τετράποδα πλασματάκια» αναφέρουν οι εθελοντές του Φιλοζωικού Σωματείου Νίκαιας – Κερατσινίου.

Για να μπορέσει κανείς να γράψει
ιστορίες για ζώα,
πρέπει να ανακαλύψει μια αυθεντική
και θερμή τρυφερότητα
για κάθε μορφή ζωής.

Konrad Lorenz
(Sylvie Haesebroek, 2005)

Δ' Μέρος: Η ανάπτυξη των κοινωνικών, συναισθηματικών και γνωστικών παραμέτρων κατά την συνύπαρξη ενός κατοικίδιου ζώου, συχνότερα ενός σκύλου, και παιδιών προσχολικής ηλικίας, στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία οι έρευνες και η αναζήτηση της θέσης ενός κατοικίδιου ζώου, όπως ο σκύλος, στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και στη γνωστική ανάπτυξη των μικρών παιδιών, ανάγονται μόλις στην δεκαετία του '90. Ωστόσο η αναζήτηση του δεσμού ανάμεσα στον άνθρωπο και το ζώο (HAB human – animal bond) είχε αρχίσει πολύ νωρίτερα, στις δεκαετίες '70 και '80, όπου το φαινόμενο αυτό ήταν το επίκεντρο πολλών διεθνών μελετών και συνεδρίων (M. Renck Jalongo, T. Astorino and N. Bomboy, 2004).

Παρά την αμφισβήτηση της ύπαρξης τέτοιων δεσμών ανάμεσα στα είδη, οι ερευνητές άρχισαν να αντιμετωπίζουν τα ζώα όχι πια σαν εργάτες (workers) αλλά σαν κατοικίδια ζώα (pets) και, εν τέλει, σαν ζώα που παρέχουν θεραπευτική υποστήριξη στους ανθρώπους. (M. Renck Jalongo, T. Astorino and N. Bomboy, 2004).

Το ενδιαφέρον των ερευνητών για την σημασία αυτής της σχέσης στο χώρο της εκπαίδευσης έγινε μεγαλύτερο όταν παρουσιάστηκαν στοιχεία που έδειχναν ότι η καθημερινή επαφή και σχέση με ένα σκύλο, σε μια σχολική τάξη, αίθουσα νηπιαγωγείου ή σε μια βιβλιοθήκη διευκόλυναν την κοινωνική – συναισθηματική ανάπτυξη των μικρών παιδιών. Έδειξαν επίσης ότι ενίσχυαν την αυτοπεποίθησή τους ως προς την ικανότητά τους να αφηγούνται μια ιστορία ή να την διαβάζουν και δημιουργούσαν ένα πλαίσιο ανάπτυξης της ενσυναίσθησής τους και της αντιμετώπισης του ζώου σαν μια ξεχωριστή ύπαρξη.

Α' μέρος

Το θεωρητικό πλαίσιο

Η Gail F. Melson επιχειρεί μια πολύ αναλυτική ιστορική αναφορά στην αλλαγή της στάσης των ερευνητών, ως προς τη σημασία της συνύπαρξης ενός ζώου με τον άνθρωπο. Σύμφωνα με τη συγγραφέα η μελέτη της ανάπτυξης των παιδιών εστιάζεται περισσότερο στις σχέσεις των παιδιών με άλλους ανθρώπους. Ωστόσο, στα τελευταία πενήντα χρόνια, αναγνωρίζεται όλο και πιο πολύ ότι τα παιδιά ζουν σε ένα κόσμο όπου υπάρχουν πολλά διαφορετικά είδη και φυσικά περιβάλλοντα. Σε κάθε κοινωνία, η ιδιοκτησία ενός μικρού ζώου είναι κοινό χαρακτηριστικό των νοικοκυριών με παιδιά. Στις Ηνωμένες Πολιτείες οι οικογένειες με παιδιά κάτω των 18 ετών έχουν ένα κατοικίδιο ζώο, συχνότερα από οποιοδήποτε άλλο είδος οικογένειας. Σαν αποτέλεσμα, εκτιμάται ότι η πλειοψηφία των παιδιών στις Ηνωμένες Πολιτείες μεγαλώνουν μαζί με ένα κατοικίδιο ζώο. Επιπλέον, από το τάισμα ενός άγριου πουλιού μέχρι τη βόλτα στο πάρκο ή τον ζωολογικό κήπο, τα παιδιά των πόλεων έρχονται καθημερινά σε επαφή με πολλά είδη ζώων (Gail F. Melson).

Ένα πρώτο στοιχείο που άσκησε επιρροή προς την κατεύθυνση αυτή είναι ότι τα ζώα έχουν

σημαντικούς συμβολικούς ρόλους για τα παιδιά. Ο Σίγκμουντ Φρόιντ, ο Μπρούνο Μπέτελλαϊμ και ο Καρλ Μένινγκερ ήταν μεταξύ των πολλών μελετητών της ανθρώπινης ψυχής που επισημάναν τα ζωικά σύμβολα στα όνειρα, τις φοβίες και την φαντασία. Η επακόλουθη έρευνα επιβεβαίωσε ότι τα ζώα είναι κοινό θέμα στα παιχνίδια και τα όνειρα ιδιαίτερα των μικρών παιδιών. Τα παιδικά βιβλία, τα παιχνίδια, τα βίντεο, η τηλεόραση και το internet είναι γεμάτα από χαρακτήρες ζώων. Εικονικά και ρομποτικά ζώακια διευρύνουν τα όρια της σχέσης ανάμεσα στον άνθρωπο και στο ζώο. Συμπερασματικά, τα περιβάλλοντα των παιδιών βρίθουν από ζωντανά (σημαίνοντα) και αντιπροσωπευτικά (σημαινόμενα) ζώα, πραγματικά και φανταστικά (Gail F. Melson).

Επιπρόσθετα, η θεωρία της βιοφιλίας (biophilia), που αρχικά παρουσιάστηκε στο βιβλίο, *Biophilia*, του Edward O. Wilson το 1984, υποστήριξε ότι οι άνθρωποι εξελίχθηκαν ώστε να προτιμούν επιλεκτικά άλλες μορφές ζωής, ιδιαίτερα άλλα ζώα. Η θεωρία αυτή, σύμφωνα με την οποία, τα παιδιά έχουν ένα έμφυτο ενδιαφέρον για τα ζώα και για άλλες μορφές ζωής, υποδεικνύει ότι τα στοιχεία αυτά ώθησαν επιπλέον την έρευνα σχετικά με το ρόλο των ζώων, ειδικότερα των κατοικίδιων, στην εξέλιξη των παιδιών.

Μια τρίτη επίδραση προήλθε από τις προσπάθειες να εντάξουν τα ζώα σε θεραπευτικές και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για παιδιά με ειδικές ανάγκες. Μεγάλη επίδραση άσκησε το βιβλίο του Boris Levinson, σχετικά με την «προσανατολιζόμενη στα κατοικίδια παιδοψυχοθεραπεία», που εκδόθηκε το 1969, από το οποίο προέκυψε η υποβοηθούμενη από ζώα θεραπεία, η υποβοηθούμενη από ζώα εκπαίδευση και επιπλέον σχετικές δραστηριότητες.

Ο Λέβινσον σε μια συνεδρία θεραπείας που είχε με ένα παιδί με το οποίο για εβδομάδες προσπαθούσε να βρει ένα τρόπο επικοινωνίας, παρατήρησε ότι αυτό απλά ανοίχτηκε όταν κατά τύχη βρέθηκε κοντά του το Labrador retriever του. Από τότε ο Λέβινσον άρχισε όλο και περισσότερο να εντάσσει στις θεραπείες του τον σκύλο του και η επιστημονική έρευνα ασχολήθηκε σοβαρά με αυτό το θέμα (Kind und Hund Teil 10).

Αν και οι θεραπευτές και οι εκπαιδευτές συχνά δημοσιεύουν μελέτες σχετικά με τη δραματικά μεγάλη βελτίωση στην ανάπτυξη των παιδιών, έχει μείνει πίσω η εφαρμογή της συστηματικής έρευνας σχετικά με την αποτελεσματικότητα των υποβοηθούμενων από ζώα παρεμβάσεων. Ωστόσο οι αποδείξεις συμφωνούν με τις θετικές επιδράσεις που αναφέρονται στις μελέτες, για τις υποβοηθούμενες από ζώα θεραπείες στο γεγονός ότι βελτιώνουν τη φυσική, κοινωνική και συναισθηματική λειτουργία στα παιδιά με ειδικές παραλύσεις όπως εγκεφαλική παράλυση, διαταραχές αυτιστικού φάσματος και διαταραχές συμπεριφοράς. Παράλληλα με αυτή την έρευνα, μελέτες για τα τυπικά αναπτυσσόμενα παιδιά έδειξαν ότι τα παιδιά συχνά αναπτύσσουν ισχυρούς συναισθηματικούς δεσμούς με τα κατοικίδια ζώα τους, καθιστώντας τα τελευταία σημαντικούς παράγοντες στις ζωές των παιδιών (Gail F. Melson).

Οι δεσμοί αυτοί, κατά πρώτο λόγο, επιτρέπουν σε πολλά παιδιά να αντλήσουν συναισθηματική υποστήριξη σε στιγμές άγχους και επίσης μπορούν να βοηθήσουν την **ανάπτυξη της ενσυναίσθησης**. Όπως αναφέρει και η Sheryl Dickstein, τα κατοικίδια ζώα διευκολύνουν τη συναισθηματική ανάπτυξη, την αυτοεκτίμηση και την υπευθυνότητα (The pet program). Άλλες έρευνες τεκμηριώνουν το ρόλο που κατέχει η φροντίδα των ζώων στην ανάπτυξη του ενδιαφέροντος και της ικανότητας για ανατροφή των παιδιών. Ιδιαίτερης σημασίας είναι τα ευρήματα ότι τα αγόρια και τα κορίτσια δεν διαφέρουν όταν φροντίζουν ζώα, παρά την εμφάνιση των φυλετικών διαφορών ως προς τη φροντίδα άλλων ανθρώπων.

Τα ζώα διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στη **γνωστική ανάπτυξη** των παιδιών. Μελέτες της βασικής βιολογίας ερευνούν πως τα παιδιά αναπτύσσουν την αρχική κατανόηση ως προς την εκπαίδευση βασικών βιολογικών εννοιών όπως, τι σημαίνει το να είναι κανείς ζωντανός, ως προς τι τα άλλα είδη διαφέρουν από τους ανθρώπους, πώς εξηγούνται τα στάδια της ζωής (ανάπτυξη, αναπαραγωγή, θάνατος) και άλλα σχετικά ζητήματα. Η επαφή με τα ζώα επηρεάζει την ανάπτυξη τέτοιων βιολογικών οικοδομήσεων.

Τέλος, τα ζώα επηρεάζουν την **ηθική εξέλιξη** των παιδιών. Με τον ίδιο τρόπο που τα παιδιά αιτιολογούν την ηθική στις ανθρώπινες σχέσεις, αιτιολογούν και την ανθρώπινη συμπεριφορά ως προς τα ζώα και το περιβάλλον τους. Αυτή η αιτιολόγηση μπορεί να επηρεάζει τη μετέπειτα στάση τους αναφορικά με την καλή μεταχείριση των ζώων, την οικολογία, την προστασία της φύσης και την προστασία των ειδών.

Η Jane Bone (Jane Bone, 2013), ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο Monash στην Αυστραλία, παρουσιάζει την περίπτωση της αναγνώρισης του ζώου στην προσχολική ηλικία ως **τον τέταρτο δάσκαλο**. Σύμφωνα με την ίδια, η ιδέα αυτή βασίζεται στο έργο του Malaguzzi (1998), ο οποίος πρότεινε το περιβάλλον ως τον τρίτο δάσκαλο.

Υποστηρίζει ότι την τελευταία δεκαετία υπάρχει μια αυξανόμενη κατανόηση της σημασίας του ρόλου των ζώων στις ζωές των παιδιών και στις οικογένειές τους. Στο άρθρο της, το οποίο στην ουσία είναι μια βιβλιογραφική επισκόπηση, δίνονται επιχειρήματα ότι υπάρχουν αποδείξεις που υποστηρίζουν την αναθεώρηση του ζώου ως τον τέταρτο δάσκαλο στα πλαίσια της προσχολικής ηλικίας. Η έννοια αυτή του τέταρτου δασκάλου είναι μια εύλογη προέκταση της δήλωσης του Malaguzzi, ότι το περιβάλλον είναι ο τρίτος δάσκαλος, ενώ οι δύο πρώτοι είναι η ομάδα των δύο δασκάλων που είναι πάντα παρόντες στα ιταλικά Νηπιαγωγεία του Reggio Emilia. Ο Malaguzzi περιέγραψε το περιβάλλον σε αυτά τα πλαίσια της προσχολικής ηλικίας σαν «ένα χώρο που διδάσκει». Η ιδέα αυτή έχει επεκταθεί εδώ για να συμπεριλάβει το ζώο, το οποίο είναι σχεδόν πάντα παρόν με τη μία ή την άλλη μορφή στα Δυτικά περιβάλλοντα της προσχολικής ηλικίας.

Στην προσχολική εκπαίδευση το ζώο ως δάσκαλος είναι μια δεδομένη παιδαγωγική δύναμη. Στην προσέγγιση αυτή, μέσα από την υπάρχουσα βιβλιογραφία αναγνωρίζεται η σημασία του ζώου στους κοινωνικούς κόσμους των παιδιών. Οι σύνδεσμοι αυτοί παίρνουν διάφορες μορφές και στην προσχολική ηλικία μπορεί να συνδέονται με την οικογενειακή ζωή, το παιχνίδι και με κάθε είδος μάθησης που υποστηρίζει την αλληλεπίδραση του Εγώ και του Άλλου. Η Ulrike Porrmann υποστηρίζει ότι οι σκύλοι βλέπουν περισσότερα από ό,τι οι δάσκαλοι, αντιδρούν ακριβώς στην ψυχική κατάσταση ενός ανθρώπου (Wissen Psychologie, 2008).

Β' μέρος

Οργανωμένες δράσεις σε νηπιαγωγεία και παιδικούς σταθμούς

Στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία η έρευνα επικεντρώνεται στον ρόλο των σκύλων, καθώς αυτοί βοηθούν στην ανάπτυξη των παιδιών σε ένα μεγαλύτερο φάσμα λειτουργιών και εκπαιδεύονται πιο συχνά σαν σκύλοι θεραπείας, σκύλοι βοήθειας κλπ. (How Dogs Help Children Develop Social and Emotional Skills). Μελέτες που σύγκριναν παιδιά με σκύλους στο σπίτι με παιδιά χωρίς σκύλο, έδειξαν ότι οι κάτοχοι σκύλων έδειχναν σημαντικά μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και κοινωνικότητα. (V. V. Vidovic, V. V. Stetic and D. Bratko, 1999). Τα παιδιά ανταποκρίνονται στην αγάπη που τους δείχνουν τα κατοικίδια ζώα τους, καθώς είναι αγνή και χωρίς κριτική. Βοηθούν έτσι τα παιδιά να βελτιώσουν:

- ❖ Τις δεξιότητες ενσυναίσθησης
- ❖ Τις κοινωνικές δεξιότητες
- ❖ Τις κοινωνικές σχέσεις
- ❖ Τις δεξιότητες ικανοτήτων
- ❖ Την αυτοεκτίμησή τους
- ❖ Το αίσθημα της οικογένειας
- ❖ Την υπευθυνότητα και
- ❖ Την αντιμετώπιση του άγχους

Σε διάφορες χώρες υπάρχουν οργανωμένες δράσεις, μέσω ομάδων, επιστημόνων και εκπαιδευτικών. Ενδεικτικά αναφέρονται δράσεις στην Αμερική, στην Ευρώπη (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία) και στην Αυστραλία.

❖ Αμερική

Στην Αμερική, οι δάσκαλοι ανακάλυψαν έναν καινοτόμο τρόπο να βοηθούν τα μικρά παιδιά στο να διαβάζουν καλύτερα και με περισσότερη αυτοπεποίθηση. Με τη βοήθεια ενός ειδικά εκπαιδευμένου σκύλου στο να κάθεται υπομονετικά κοντά στα παιδιά όταν διαβάζουν δυνατά, παιδιά της πρώτης δημοτικού ανέπτυξαν τις αναγνωστικές τους ικανότητες και απέκτησαν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στον εαυτό τους. Το πρόγραμμα R.E.A.D. Dogs Minnesota (Σκύλοι που βοηθούν στην αναγνωστική παιδεία) εκτός από τα δημοτικά σχολεία έχει υλοποιηθεί και σε Δημοτικές Βιβλιοθήκες (Angela Davis, 2015).

Παρά τις αντιδράσεις που αφορούν κυρίως θέματα υγείας, ασφάλειας, αλλεργίες και φόβο, οι ερευνητές προτείνουν να δουλεύουν οι εκπαιδευτές μόνο με κατοχυρωμένα ζώα θεραπείας, να προετοιμάζουν τα παιδιά για τους ιδιαίτερους επισκέπτες τους, να αφήνουν τα παιδιά (5-8 ετών) να αλληλεπιδρούν με τους σκύλους και να φροντίζουν για την ασφάλεια των σκύλων και την καλή τους κατάσταση, ώστε να μπορούν να επισκέπτονται τις τάξεις και τα νοσοκομεία (M. Renck Jalongo, T. Astorino and N. Bomboy, 2004).

❖ Βέλγιο

Μια πολύ ενδιαφέρουσα εργασία με θέμα «Πώς πραγματοποιείται η ένταξη ενός σκύλου σε μια τάξη νηπιαγωγείου με παιδιά 5 ετών», έγινε σε ένα νηπιαγωγείο στην πόλη Binche στο Βέλγιο από την Sylvie Haesebroek. Η έρευνα αυτή δείχνει ότι έχει μεγάλη αξία η παρουσία ενός ζώου συνοδείας για ένα παιδί στο οικογενειακό του περιβάλλον ή στην τάξη του νηπιαγωγείου. Η κοινωνική ωριμότητα και η αντιληπτική ικανότητα υποβοηθούνται σημαντικά από αυτή τη συνύπαρξη. Κάποιες συνήθως επαναλαμβανόμενες και κουραστικές δραστηριότητες (μαθηματική ταξινόμηση) μετατρέπονται σε παιχνίδι και διασκέδαση με την παρέα ενός ζώου, γιατί αυτό τους δίνει ένα στόχο. Επίσης, μαθαίνοντας ένα τραγούδι για τον σκύλο, τα παιδιά κερδίζουν κάτι περισσότερο από μια λεκτική έκφραση. Κερδίζουν την έννοια της μοιρασιάς και του δώρου, μαθαίνουν να τον φροντίζουν και αναζητούν αυτό που είναι καλό για αυτόν (Sylvie Haesebroek, 2005).

Πριν την υλοποίηση αυτής της έρευνας – διδακτικής παρέμβασης, προηγήθηκε ένα ερωτηματολόγιο προς τους γονείς για τη διερεύνηση των στάσεών τους ως προς την ένταξη ενός σκύλου στην τάξη των παιδιών τους.

Στην συνέχεια σχεδιάστηκε το οργανόγραμμα της διδακτικής παρέμβασης. Στην αρχική φάση διερευνήθηκαν οι εμπειρίες των νηπίων για τους σκύλους. Στην συνέχεια αναπτύχθηκαν μαθηματικές, επιστημονικές, γλωσσικές, καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Στην φάση της αξιολόγησης διερευνήθηκε η αλλαγή της στάσης των νηπίων απέναντι στους σκύλους και αν γνωρίζουν πώς να συμπεριφερθούν μαζί του.

Το πρακτικό μέρος αυτής της εργασίας αποτελείται από 14 δραστηριότητες ενταγμένες στο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου, οι οποίες υλοποιούνται σταδιακά με τη γνωριμία με τον σκύλο (από το οικογενειακό περιβάλλον του εκπαιδευτικού ή ένα σκύλο που υιοθετούν τα παιδιά στην τάξη) και επεκτείνονται θεματικά σε όλους τους τομείς (γλώσσα, μαθηματικά, μελέτη περιβάλλοντος, ελεύθερη έκφραση).

Παρά την αρνητική κριτική που ασκήθηκε αρχικά από τους γονείς, η στάση τους αυτή άλλαξε και το συμπέρασμα είναι ότι αν η παρουσία ενός ζώου στο νηπιαγωγείο γίνει με την σωστή οργάνωση μόνο θετική επίδραση μπορεί να έχει στα νήπια.

Στην γειτονική Γαλλία, μια νηπιαγωγός εφαρμόζει για χρόνια ένα παρόμοιο πρόγραμμα σε τάξη νηπίων, όπου ένα θηλυκό Yorkshire 8 ετών συμμετέχει σε όλες σχεδόν τις δραστηριότητες (Un chien à l'école maternelle;).

Ένα ενημερωτικό βιβλιαράκι για μικρά παιδιά από την ηλικία των τριών ετών με τίτλο «Σκύλοι και μικρά παιδιά – ζώντας μαζί σε αρμονία» απευθύνεται στους δασκάλους (!) και δημιουργήθηκε στα πλαίσια ενός εκπαιδευτικού προγράμματος που έγινε πιλοτικά στην Ουγγαρία τον Απρίλιο του 2008 με σκοπό να βοηθήσει τα μικρά παιδιά να μάθουν να αλληλεπιδρούν με ασφάλεια με τους σκύλους.

Στο βιβλιαράκι αυτό δίνεται έμφαση στο κεφάλαιο με τίτλο «Τι θα γινόταν εάν...;» καθοδηγώντας τα παιδιά σε καταστάσεις ενσυναίσθησης (Dogs and young children).

❖ Γερμανία

Στη Γερμανία η παρουσία των σκύλων στα σχολεία και στα νηπιαγωγεία γίνεται όλο και πιο συχνή. Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι σκύλοι εντάσσονται επαγγελματικά σαν σκύλοι θεραπείας στα σχολεία και τα νηπιαγωγεία. Σε ένα παιδαγωγικά οργανωμένο και ασφαλές πλαίσιο οι εκπαιδευτές σκύλων επισκέπτονται τα παιδιά με έναν ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο. Οι στόχοι ποικίλουν: οι σκύλοι δεν έχουν μόνο θετική επίδραση στην ανάπτυξη της κίνησης και του συντονισμού αλλά διεγείρουν την δραστηριότητα και την αλληλεπίδραση (Kind und Hund Teil 10).

Στο νηπιαγωγείο Melsdorf στο Schleswig-Holstein και στον παιδικό σταθμό Herz Jesu, στο Βερολίνο, οι παιδαγωγοί έχουν εντάξει στο πρόγραμμά τους, τους δικούς τους σκύλους, για τους οποίους όμως έχουν κάνει ειδική εκπαίδευση σε σχετικά κέντρα και έχουν πάρει υγειονομική έγκριση, έγκριση από την σχολική κοινότητα και τους γονείς, βεβαίωση από κτηνιατρικό κέντρο και από την υπηρεσία κοινωνική μέριμνας παιδιών (Kieler Nachrichten, 2014).

Πολλά βιβλία αναφέρονται στα οφέλη της αλληλεπίδρασης παιδιών και ζώων. Το βιβλίο της Marion Konieczny, «Σκύλοι στο Νηπιαγωγείο», αναφέρεται ειδικά στον τρόπο ένταξης ενός σκύλου στο νηπιαγωγείο. Το πρώτο κεφάλαιο περιγράφει το υπόβαθρο και την προετοιμασία του σχεδίου, το δεύτερο περιλαμβάνει τη θεωρία, το πρακτικό μέρος και τα συμπεράσματα του κυρίως προγράμματος και το τρίτο κεφάλαιο προτείνει εναλλακτικούς τρόπους για τη ένταξη των σκύλων στην εκπαίδευση όπου μπορούν να συμμετέχουν κρατικοί συνεργάτες, σχετικά ιδρύματα ή οργανισμοί (Marion Konieczny, 2006).

Άλλα βιβλία, όπως το «Παιδί – Ζώο – Νηπιαγωγείο: Παιδαγωγική υποστηριζόμενη από ζώα – ένα εκπαιδευτικό συμβόλαιο για την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της προσχολικής εκπαίδευσης», της Angelika Strunz (Angelika Strunz, 2013), αλλά και το «Ο σκύλος σαν συν-παιδαγωγός», της Konstanze Jablonowski, αναλύουν και προτείνουν τρόπους και διδακτικά σχέδια για τον ίδιο σκοπό (Konstanze Jablonowski, 2012).

Τέλος, το πρόγραμμα «Και εμείς το μπορούμε!» είναι μια πρωτοβουλία υποστηριζόμενη από την υπηρεσία κοινωνικών ασφαλίσεων της Γερμανίας και του οργανισμού εργαζομένων και οδικής ασφάλειας. Στο πρόγραμμα αυτό τα παιδιά μαθαίνουν πότε μπορούν να πλησιάσουν και πότε να απομακρυνθούν από ένα σκύλο, ώστε να αποφευχθεί ένα ατύχημα. Προτείνονται τρόποι και υλικά για υλοποίηση στην «Παρέα» του Νηπιαγωγείου (Initiative “Wir koennen das!”).

❖ Αυστραλία

Στην Αυστραλία, το πρόγραμμα «Είμαστε οικογένεια» και το πρόγραμμα «Ζώντας με ασφάλεια με τους σκύλους» δέχονται πολλές επισκέψεις το χρόνο από παιδιά νηπιαγωγείου και από γονείς. Οι εκπαιδευτές δείχνουν στα παιδιά πώς να συναντούν και να χαιρετούν με ασφάλεια έναν αληθινό σκύλο. Το πρόγραμμα «Ζώντας με ασφάλεια με τους σκύλους» οργανώνει επίσης μαθήματα για τους γονείς σε νηπιαγωγεία και σε κέντρα φροντίδας του Παιδιού.

Επίσης το πρόγραμμα για το Δημοτικό Σχολείο «Υπεύθυνη ιδιοκτησία ενός ζώου» απευθύνεται σε παιδιά 5-12 ετών. Κάθε χρόνο υλοποιείται σε περισσότερα από 800 Δημοτικά σχολεία (Responsible Pet Ownership for children).

Γ' μέρος

Επίλογος

Βλέποντας όλες αυτές τις δράσεις που έχουν ήδη γίνει σε άλλες χώρες, αλλά και την πολύ μεγάλη βιβλιογραφία που ήδη υπάρχει, πιστεύουμε ότι είναι καιρός να αναθεωρήσουμε και στην Ελλάδα τις σχέσεις ανθρώπων και ζώων στα πλαίσια της προσχολικής ηλικίας και να τις δούμε σε όλη τους την ποικιλία και πολυπλοκότητα. Όπως ο Malaguzzi (1998) πρότεινε την αναθεώρηση του περιβάλλοντος ως τον *τρίτο δάσκαλο* και οδήγησε την έρευνα προς το ενδιαφέρον για το περιβάλλον και προς μια νέα έμφαση στις παιδαγωγικές δυνατότητες ενός εμπλουτισμένου και αισθητικά ευχάριστου περιβάλλοντος, έτσι και η ελπίδα μας είναι να δοθεί η ίδια σημασία

στην παρουσία ενός σκύλου στην σχολική τάξη, ως *τέταρτος δάσκαλος*, και παρόμοια οφέλη να προκύψουν από τη συνύπαρξη των ζώων και των μικρών παιδιών (Jane Bone, 2013).

Σήμερα το ίδιο ενδιαφέρον δίνεται και σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον εμπλουτισμένο με καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας, οι οποίες αποσκοπούν στην πρόληψη κατά της σχολικής βίας και του εκφοβισμού, δημιουργώντας θετικά συναισθήματα στους μαθητές και αποβάλλοντας καταστάσεις αδιαφορίας και έλλειψης συμμετοχής (Δίκτυο Πρόληψης και Αντιμετώπισης φαινομένων της Σχολικής Βίας και εκφοβισμού (ΣΒΕ), Κεφ. 9, 2015). Το σχολικό κλίμα πρέπει να αντανakλά την εικόνα του σεβασμού, της επικοινωνίας, της υπευθυνότητας. Μέσα σε αυτό το κλίμα οι μαθητές μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να αισθάνονται ότι μπορούν να στραφούν σε κάθε ενήλικο ή στους συμμαθητές τους για βοήθεια και υποστήριξη (ο.π., Κεφ 9, 2015). Η παρουσία ενός ζώου στην τάξη, σε μια σειρά κατάλληλα οργανωμένων δραστηριοτήτων, θα μπορούσε να ενισχύσει την δημιουργία ενός τέτοιου θετικού σχολικού κλίματος και να βοηθήσει στην μείωση των φαινομένων σχολικής βίας και εκφοβισμού, καθώς θέτει τα πλαίσια προς αυτή την κατεύθυνση.

Ευχαριστίες

- Ανθή Παναγιωτάκη - Αρώνη, Δημοσιογράφος –Μητέρα της Νίκης
- Άννα Ζέκη - Φελέκη, Παιδίατρος - Εξειδικευθείσα στη Νεογνολογία
- Δαρζέντα Φλωριάννα, Κτηνίατρος D.V.M A.Π.Θ
- Ζαχαριάς Λουκάς, Ψυχολόγος - Συνθετικός ψυχοθεραπευτής
- Θραβάλου Ελισάβετ, Ψυχολόγος
- Charalampos Kavalikas, King's College London University Bachelor Computer Science
- Μπαντή Ντόρα, εθελόντρια του ΣΠΑΣ Βύρωνα
- Πέτρο Μίκο, κτηνίατρο, για τη συνέντευξη που δέχτηκε να δώσει στα παιδιά
- Σκέρλο Παναγιώτη, Διπλωματούχο Εκπαιδευτή Σκύλων Α.Π. Κ9 Doorways Dog Trainers School
- Σπυροπούλου Βασιλική, Βρεφονηπιοκόμος - Εκπαιδεύτρια ενηλίκων
- Φιλοζωικό Σωματείο Νίκαιας - Κερατσινίου και τους εθελοντές του
- Χριστίνα Γώγου - Καρυώτη Ψυχολόγο και Στέλεχος Πρόληψης των Εξαρτήσεων ΚΕΘΕΑ
- SAPTHellas τους εθελοντές της και ιδιαίτερα την εκπαιδύτρια και εθελόντρια Οικονόμου Χριστίνα

Βιβλιογραφία από ελληνικούς και ξενόγλωσσους ιστότοπους

1. Ανάπτυξη και λειτουργία δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης φαινομένων της Σχολικής Βίας και εκφοβισμού (ΣΒΕ), Σεπτέμβριος 2015, <http://stop-bullying.sch.gr/learn>
2. Angela Davis ,Therapy Dogs Help Young Students Learn To Read, January 23, 2015 6:31 PM MINNEAPOLIS (WCCO), R.E.A.D. Dogs Minnesota online, <http://minnesota.cbslocal.com/2015/01/23/therapy-dogs-help-young-students-learn-to-read/>
3. Angelika Strunz, Kind – Tier – Kindergarten: Tiergestuetzte Paedagogik – ein Beitrag zur Bildung fuer nachhaltige Entwicklung in vorschulischen Bildungseinrichtungen? Broschiert – 26. Juli 2013, <http://www.amazon.de/Kind-Kindergarten-Tiergest%C3%BCtzte-vorschulischen-Bildungseinrichtungen/dp/3834012343>
4. Dogs and young children – Bipa, Dogs and young children living together in harmony, Information Booklet for young children for age 3, Bark and smile Programme, The European Pet Food Industry Federation, FEDIAF,
5. Ein Hund im Kindergarten, Kindergarten Herz Jesu in Kassel, Konzept: Hunde im Kindergarten, DE, www.herz-jesu-kita.de
6. Gail F. Melson, Ph.D, Oxford Bibliographies in Childhood Studies: Children and Animals, Purdue University, [/www.psychologytoday.com/.../children-and-animals-entry-oxford](http://www.psychologytoday.com/.../children-and-animals-entry-oxford).
7. How Dogs Help Children Develop Social and Emotional Skills <http://nspt4kids.com/parenting/how-dogs-help-children-develop-social-and-emotional-skills/>,
8. Hunde helfen Kindern, Hounds und people, <http://www.houndsandpeople.com/de/magazin/gesellschaft/hunde-helfen-kindern-bei-leseschwache/>
9. Initiative “Wir koennen das!”, Projekt: Kinder und Hunde, <http://www.doc4web.de/doc/3208068466759>
10. Jane Bone, The animal as fourth educator: A literature review of animals and young children in pedagogical relationships, Monash University, www.earlychildhoodaustralia.org.au, AJEC Vol. 38 No. 2 June 2013
11. Kieler Nachrichten, Melsdorf: Therapiehund im Kindergarten, 13-04-2014, DE, <http://www.kn-online.de/News/Aktuelle-Nachrichten-Rendsburg/Nachrichten-aus-Rendsburg/Melsdorf-Therapiehund-im-Kindergarten>

12. Kind und Hund Teil 10, Schul-Hunde und Kidergarten-Hunde im Einsatz, [ttp://www.stadthunde.com/magazin/lifestyle/hund-und-partnerschaft/hundundkinddieserie/schul-hundeundkindergarten-hundeimeinsatz.html](http://www.stadthunde.com/magazin/lifestyle/hund-und-partnerschaft/hundundkinddieserie/schul-hundeundkindergarten-hundeimeinsatz.html)
13. Konstanze Jablonowski, Co-Paedagoge Hund: Kynopaedagogik: Lernbegleiter ayf vier Pfoten, Broschiert – Juni 2012, <http://www.amazon.de/Co-P%C3%A4dagoge-Hund-Kynop%C3%A4dagogik-Lernbegleiter-Pfoten/dp/3866326904>
14. Marion Koneczny, Hunde im Kindergarten, Borgmann publishing, 2006, <http://www.amazon.de/Hunde-Kindergarten-Tierbesuchsprojekt-Vorschulkinder-tiergestüt>
15. Mary Renck Jalongo, Terri Astorino and Nancy Bomboy, Canine Visitors: The Influence of Therapy Dogs on Young Children's Learning and Well-Being in Classrooms and Hospitals, Early Childhood Education Journal, Vol. 32, No. 1, August 2004
16. Responsible Pet Ownership for children, <http://www.depi.vic.gov.au/pets/community-and-education/responsible-pet-ownership-for-children>
17. Sylvie Haesebroek, Comment exploiter l'introduction d'un chien dans une classe maternelle avec les enfants de 5 ans?, Travail de fin d'études realize en vue de l'obtention du diplome d'institutrice prescolaire., Annee academique 2004/2005
18. The pet program, How pets benefit child development,, <http://www.sheknows.com/pets-and-animals/articles/2212/kids-and-pets>
19. Un chien à l'école maternelle??, <http://www.monchienmaville.com/les-bonnes-idees/>
20. V. V. Vidovic, V. V Stetic and D. Bratko, Pet Ownership, Type of Pet and Socio-emotional Development of School Children. Originally published in Anthrozoos, Vol. 12, No. 4, 1999, pps 211-217.
21. Wissen Psychologie, Schulhunde helfen im Unterricht beim Lernen, 12.08.08,, <http://www.welt.de/wissenschaft/article2299393/Schulhunde-helfen-im-Unterricht-beim-Lernen.html>